

רשומות

ספר החוקים

13 באפריל 2011

2296

ט' בניסן התשע"א

עמוד

830..... חוק הטיס, התשע"א-2011

תיקונים עקיפים:

חוק הטיס, 1927 – ביטול החוק

דבר המלך על הטיס במושבות (הטלת החוקים), 1937 – תיקון

חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 – מס' 7

חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992 – מס' 9

חוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963 – מס' 3

חוק הטיס (עבירות ושיפוט), התשל"א-1971 – מס' 3

חוק הטיס (ביטחון בתעופה האזרחית), התשל"ז-1977 – מס' 2

חוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977 – מס' 8

חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983 – מס' 4

חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 – מס' 14

חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992 – מס' 6

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 – מס' 59

חוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005 – מס' 2

חוק הטיס, התשע"א – 2011*

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בחוק זה –

"איש צוות" – אחד מאלה:

- (1) אדם הממלא תפקיד בכלי הטיס בזמן הטיסה, אף אם אינו עובד טיס, שהוצב לתפקיד האמור בידי המפעיל האווירי של כלי הטיס;
 - (2) מי שמקבל הדרכה בטיסה או עובר מבחן בטיסה לצורך קבלת רישיון עובד טיס או הגדר שבו, או לצורך שמירה על זכויותיו לפי הרישיון או הגדר שבו;
"בית ספר לעובדי טיס" – מוסד שבו ניתנת הדרכה לתפקידי עובד טיס;
- "האמנה" – אמנת התעופה האזרחית הבינלאומית שנחתמה בשיקגו ביום כ"א בכסלו התש"ה (7 בדצמבר 1944),¹ לרבות הנספחים לאמנה האמורה ותיקונים שנערכו בה, ככל שמדינת ישראל הצטרפה לתיקונים אלה;
- "ארגון התעופה הבינלאומי" (ICAO) – הארגון הבינלאומי לתעופה אזרחית, שנוסד באמנה;
- "דיני הטיס" – כהגדרתם בחוק רשות התעופה האזרחית;
- "הגדר" – הרשאה המהווה חלק מרישיון עובד טיס, הקובעת תנאים, זכויות והגבלות בקשר לשימוש ברישיון;
- "הוראת גורם ביטחוני מוסמך" – הנחיה מקצועית שניתנה לפי סעיף 10 לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח–1998;²
- "ההוראות הטכניות לחומרים מסוכנים" – ההוראות הכלולות בספר "Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air" בהוצאת ארגון התעופה הבינלאומי, כפי שעודכנו מזמן לזמן;
- "הוראות תעבורה אווירית" – הוראות שניתנו לפי סעיפים 82 או 92;
- "הפעלה" לעניין כלי טיס – שימוש בכלי טיס למטרת טיסה או הסטה של כלי טיס, ובכלל זה גרימה או הרשאה לשימוש כאמור;
- "הפעלה מסחרית" – הפעלת כלי טיס לצורכי עסק שעיקרו הסעת נוסעים, הובלת טובין או מתן שירות, באמצעות כלי טיס, בתמורה;
- "הפעלה כללית" – הפעלת כלי טיס שאינה הפעלה מסחרית;
- "הוועדה" – ועדת הכלכלה של הכנסת;
- "ועדת הערר" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 39;
- "ועדת הערר הרפואית" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 7;
- "חומר מסוכן" – פריט, חפץ או חומר העלולים להוות סיכון לבריאות, לבטיחות, לרכוש או לסביבה, המפורטים בהוראות הטכניות לחומרים מסוכנים או המסווגים על פיהן;
- "חוק השיפוט הצבאי" – חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955;³

* התקבל בכנסת ביום כ"ד באדר ב' התשע"א (30 במרס 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 482, מיום י"ח בשבט התשע"א (2 בפברואר 2010), עמ' 245.

¹ כתבי אמנה, כרך 2, עמ' 175.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

³ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

"חוק רשות התעופה האזרחית" – חוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁴;
 "חוק רשות שדות התעופה" – חוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977⁵;
 "חוק רישוי שירותי התעופה" – חוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963⁶;
 "חיל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי וכן מי שהוראות החוק האמור חלות עליו לפי סעיף 8(2) או (3) לאותו חוק;
 "טייס מפקד" – הטייס, ובכלל זה מי שמטיס כלי טיס בלתי מאויש, המפקד על הטיסה והאחראי לניהולה הבטוח, שמונה לכך על ידי המפעיל האווירי של כלי הטיס;
 "יחידת נת"א" – יחידה הנותנת שירותי נת"א, כמשמעותה בסעיף 26;
 "כלי טיס" – כלי או מיתקן שביכולתו להיתמך באטמוספירה מתגובות האוויר שאינן תגובות האוויר במגעו עם פני כדור הארץ, למעט כלי רחיפה ולמעט כלי או מיתקן אחר שקבע השר לפי סעיף 168(א)(8);
 "כלי טיס אזרחי" – כלי טיס ישראלי או כלי טיס זר;
 "כלי טיס זר" – כלי טיס הרשום במרשם המתנהל במדינה חברה, לפי הדין החל בה;
 "כלי טיס ישראלי" – כלי טיס הרשום בפנקס הרישום;
 "כלי טיס משטירתי" – כלי טיס של משטרת ישראל או כלי טיס המשמש את משטרת ישראל בפעילות מבצעית והמופעל על פי הנחייתה;
 "כלי טיס צבאי" – כלי טיס של צבא הגנה לישראל, כלי טיס שגויס לצבא הגנה לישראל לפי חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא הגנה לישראל, התשמ"ז-1987⁷, וכל כלי טיס אחר שכשירותו האווירי, כשירות אנשי הצוות שבו והפעלתו נתונים, באופן קבוע או זמני, לפיקוחו המלא של צבא הגנה לישראל;
 "כלי טיס של מדינת ישראל" – כלי טיס שיוחד, באופן קבוע או זמני, לשירות ממשלתי, והוא בבעלות מדינת ישראל או מופעל על ידה, למעט כלי טיס צבאי וכלי טיס משטירתי;
 "כלי רחיפה" – כל אחד מאלה:

- (1) גילשון אוויר (Hang-glider) – מיתקן לא ממונע הכולל כנף הנתונה במסגרת קשיחה או העוטפת מסגרת קשיחה, שהמראתו יכולה להתבצע בלא כוח נוסף על כוחו של המפעיל ואשר המפעיל רתום אליו באמצעות ריתמה;
- (2) גילשון אוויר עם מנוע עזר (Powered Hang-glider) – גילשון אוויר שמחובר אליו מנוע עזר או שמפעילו נושא על גופו מנוע עזר ואשר טיסתו אינה תלויה באופן בלעדי במנוע;
- (3) מצנח רחף (Paraglider) – מיתקן לא ממונע הכולל כנף גמישה שצורתה נקבעת באמצעות לחץ אוויר הנכנס דרך פתחים מיוחדים בקדמת הכנף, שהמראתו יכולה להתבצע בלא כוח נוסף על כוחו של המפעיל, המפעיל רתום אליו באמצעות ריתמה והמיתקן נשלט באמצעות מיתרי ניהוג;
- (4) מצנח רחף עם מנוע עזר (Powered Paraglider) – מצנח רחף שמחובר אליו מיתקן עם מנוע עזר או שמפעילו נושא על גופו מנוע עזר ואשר טיסתו אינה תלויה באופן בלעדי במנוע;

⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 150.

⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 182.

⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 104.

⁷ ס"ח התשמ"ז, עמ' 56.

- (5) מצנח ממונע (Powered Parachute) – מיתקן הכולל מנוע, כן נסע ומושב לכל מרחף, שמחוברת אליו כנף גמישה וטיסתו תלויה באופן בלעדי במנוע;
- (6) טיסן ממונע נהוג רדיו שאינו מאויש, כפי שקבע השר, המשמש או המיועד לשמש למטרות פנאי או ספורט;
- (7) כלי או מיתקן אחר שקבע השר לפי סעיף 93(ג);

”מדינת המפעיל” (State of Operator) – מדינה שהיא צד לאמנה ושהיא מצויה במקום עסקיו העיקרי של המפעיל האווירי, ואם אין למפעיל האווירי מקום עסקים עיקרי – מדינה שהיא צד לאמנה ושהיא מצויה במקום מושבו הקבוע;

”מדינת הרישום” (State of Registry) – מדינה שהיא צד לאמנה וכלי הטיס רשום בה;

”מדינה חברה” – מדינה זרה שהיא צד לאמנה;

”מיתקן דיווח מזג אוויר” – מיתקן למדידת נתוני מזג אוויר, חיזויים או דיווחים, לצורכי תעופה אזרחית;

”מיתקן עזר לטיסה” – מיתקן הנמצא מחוץ לכלי הטיס ואינו מחובר אליו, המשמש או המיועד לשמש עזר לטיסה, ובכלל זה מיתקן המשמש או המיועד לשמש עזר לניווט אווירי או לביצוע תהליכי טיסה, מערכת הקולטת נתונים מכלי טיס או משדרת אליהם נתונים לצורך ניהול תעבורה אווירית, מסלול נחיתה, המראה או הסעה, מיתקן קרקע לתקשורת עם כלי טיס, מיתקן לתאורת סימון ואזהרה לכלי טיס ומיתקן דיווח מזג אוויר;

”מכון בדק” – מקום שבו עוסקים בביצוע פעולות בדק;

”המנהל” – מנהל הרשות, או עובד הרשות שהוא הסמיך לעניין חוק זה בהתאם להוראות סעיף 169(א);

”מנחת” – שטח יבשתי או ימי לרבות כל מבנה, מיתקן או ציוד שבו, המשמש או המיועד לשמש, כולו או חלקו, לנחיתה, להמראה, להסעה או לחנייה של כלי טיס, ואינו שדה תעופה;

”מפעיל אווירי” – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) בהפעלה מסחרית – מי שבידו רישיון הפעלה אווירית;

(2) בהפעלה כללית – בעל כלי הטיס, שוכר של כלי הטיס או מי שהורשה לבצע הפעלה מטעמו של מי מהם;

”מפירטי הפעלה” – כמשמעותם בסעיף 18(ב);

”מרחב הפיקוח התעופתי של ישראל” (Tel Aviv F.I.R.) – המרחב האווירי בשטח ישראל ומחוץ לשטח ישראל, הנתון לפיקוחה האווירי של ישראל שניתנים בו שירותי נת”א ותחומיו מפורסמים במסגרת שירותי המידע התעופתי;

”משקה משכר” – משקה המכיל אלכוהול בכל ריכוז שהוא או משקה שריכוז האלכוהול בו גבוה מהריכוז שקבע השר לפי סעיף 99(יא)(1);

”נתון תחת השפעת אלכוהול” – מי שבגופו אלכוהול בריכוז גבוה מהריכוז שקבע השר לפי סעיף 99(יא)(2);

”סם מסוכן” – כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל”ג-1973,⁸ למעט סם שקבע שר הבריאות ובתנאים שקבע;

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ’ 526.

”עובד טיס” – מי שבדרו רישיון עובד טיס;

”פנקס הרישום” – פנקס הרישום המתנהל לפי הוראות סעיף 59;

”פעולות בדק” – פעולות בכלי טיס, במנוע של כלי טיס, במדחף שלו או בציוד תעופתי, הדרושות להבטחת הכשירות האווירית הנמשכת של כלי הטיס, לרבות פעולות בדיקה, ביקורת, שיפוץ, תיקון, תחזוקה, שימור, החלפת חלקים ושינוי, ולמעט תחזוקה קלה;

”פקודת מעצר וחפוש” – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחפוש) [נוסח חדש], התשכ”ט-1969⁹;

”ציוד תעופתי” – כל אחד מאלה:

- (1) מערכת, מנגנון, מכשיר, אבזר, מיתקן או ציוד, לרבות ציוד קשר וניווט, המשמשים או המיועדים לשמש בהפעלת כלי טיס או בשליטה בו במהלך טיסה, ומיועדים להתקנה או לנשיאה בכלי טיס או המותקנים או הנישאים בו, ובלבד שאינם חלק מגוף כלי הטיס, ממנועו או מהמדחף שלו;
- (2) ציוד הטסה של כלי טיס שאינו מאויש;

”רופא” – רופא מורשה כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל”ז-1976¹⁰;

”רופא הרשות” – כמשמעותו בסעיף 169(ב);

”רישיון הפעלה אווירית” – כמשמעותו בסימן ג’ לפרק ב’;

”רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת” – כמשמעותו בסימן ו’ לפרק ב’;

”רישיון ייצור” – כמשמעותו בסעיפים 52 ו-53;

”רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס” – כמשמעותו בסימן ב’ לפרק ב’;

”רישיון להפעלת מכון בדק” – כמשמעותו בסימן ד’ לפרק ב’;

”רישיון להפעלת יחידת נת”א” – כמשמעותו בסימן ה’ לפרק ב’;

”רישיון עובד טיס” – כמשמעותו בסימן א’ לפרק ב’;

”הרשות” – רשות התעופה האזרחית שהוקמה לפי חוק רשות התעופה האזרחית;

”רשות שדות התעופה” – רשות שדות התעופה שהוקמה לפי חוק רשות שדות התעופה;

”שדה תעופה” – שטח שהשר קבע לפי סעיף 30;

”השירות המטאורולוגי” – השירות המטאורולוגי הישראלי במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים;

”שירותי מידע תעופתי” (A.I.S.) – כמשמעותם בסעיף 84;

”שטח ישראל” – שטח הריבונות של מדינת ישראל כולל רצועת מימי החופין שלה, לרבות המרחב האווירי שמעל השטח האמור;

”שירותי נת”א” – שירותי ניהול תעבורה אווירית הכוללים פיקוח ובקרה על התעבורה האווירית, מתן מידע תעופתי או אישור תכניות טיסה;

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ’ 284.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ’ 594.

- "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹¹;
- "תחזוקה קלה" – פעולות בדיקה, תחזוקה, שימור והחלפת חלקים בכלי טיס, שאינן פעולות מורכבות, כפי שקבע השר לפי סעיף 25;
- "תעודת כושר טיסה" (Certificate of Airworthiness) – כמשמעותה בסעיף 63;
- "תעודת סוג" (Type Certificate) – כמשמעותה בסעיף 51;
- "תעודת רעש" – כמשמעותה בסעיף 64;
- "תעודה רפואית" – כמשמעותה בסעיף 6(א)(1);
- "תשתית אזרחית" – תשתית תעופה המיועדת לשימוש התעופה האזרחית, למעט תשתית צבאית או תשתית משטרתית;
- "תשתית משטרתית" – מנחת או מיתקן עזר לטיסה, המופעלים על ידי משטרת ישראל והמיועדים לשימוש כלי טיס משטרתיים;
- "תשתית צבאית" – כל אחד מאלה:
- (1) שדה תעופה צבאי או מנחת המופעל על ידי צבא הגנה לישראל, לרבות שדה תעופה צבאי שרשות שדות התעופה נותנת בו שירותים מכוח צו לפי סעיף 5(א)(4) לחוק רשות שדות התעופה, ומרחב הפיקוח האווירי שלהם;
 - (2) מיתקן עזר לטיסה המופעל, ככלל, על ידי צבא הגנה לישראל;
 - (3) מרחב אווירי שהוקצה לתעופה הצבאית כאמור בסעיף 80, למעט נתיבים או אזורים מרחב אווירי בתוכו שהוקצו לשימוש התעופה האזרחית;
 - (4) תשתית תעופה אחרת, בעת שהיא משמשת את צבא הגנה לישראל באופן בלעדי;
- "תשתית תעופה" – שדה תעופה, מנחת, מרחב פיקוח אווירי ומיתקן עזר לטיסה;
- "השר" – שר התחבורה והבטיחות בדרכים.

פרק ב': רישוי העוסקים במקצועות התעופה וחובותיהם

סימן א': עובדי טיס ואנשי צוות

2. עובד טיס – חובת רישוי
לא ימלא אדם תפקיד שקבע השר, באישור הוועדה, בקשר להפעלה של כלי טיס, לביצוע פעולות בדק בכלי טיס או למתן שירותי נת"א, לרבות מדריך לתפקיד כאמור, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה ובהתאם להגדר שרישיון, לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
3. רישיון עובד טיס
(א) המנהל ייתן רישיון עובד טיס או הגדר למבקש שמתקיימים בו התנאים שקבע השר לפי סעיף קטן (ב), וכן התנאים המפורטים להלן, לפי העניין:
(1) לעניין תפקיד שסווג בסיווג ביטחוני לפי סעיף 5 – נקבעה למבקש התאמה ביטחונית לתפקיד האמור לפי הוראות אותו סעיף;
(2) לעניין רישיון או הגדר מסוג שקבע השר לפי סעיף 6(א) – בידי המבקש תעודה רפואית מתאימה ותקפה כאמור באותו סעיף.
(ב) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע תנאים למתן רישיון עובד טיס או הגדר, ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:
(1) דרישת גיל מזערי או גיל מרבי;

¹¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

- (2) הכשרה, מיומנות, ידע וניסיון מקצועי הנדרשים לצורך קבלת הרישיון או ההגדר והדרכים לבדיקתם, ובכלל זה בחינות שעל המבקש לעמוד בהן;
- (3) תנאים המביאים בחשבון את עברו הפלילי של המבקש.

אישור רישיון
או הגדר שניתנו
במדינה חברה

4. (א) על אף הוראות סעיף 2, אדם רשאי למלא תפקיד כאמור באותו סעיף, אף בלא רישיון עובד טיס, אם בידו רישיון לכך שניתן לו מאת הרשות המוסמכת לעניין זה במדינה חברה, שאישר המנהל לפי סעיף זה, ובהתאם להגדר שברישיון, לתנאי הרישיון והאישור ולהוראות לפי חוק זה.

(ב) המנהל ייתן אישור לפי סעיף קטן (א) למבקש שמתקיימים לגביו התנאים שקבע השר למתן אישור כאמור; בתקנות לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע את ההליכים לקבלת האישור.

(ג) אישור שניתן לפי סעיף זה ובעל אישור כאמור, יראו אותם לעניין דיני הטיס כרישיון עובד טיס וכעובד טיס, בהתאמה.

(ד) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל לפי סעיף זה, רשאי לערור עליה לפני ועדת הערר, ויחולו הוראות סעיף 39, בשינויים המחוייבים.

סיווג ביטחוני
והתאמה ביטחונית
של עובדי טיס

5. השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי עובדי טיס ואנשי צוות שלגביהם ימלא שירות הביטחון הכללי את תפקידו לפי סעיף 7(ב)3 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002¹², לעניין קביעת הוראות בדבר סיווג ביטחוני וקביעת התאמה ביטחונית; על קביעת הוראות בדבר סיווג ביטחוני וקביעת התאמה ביטחונית, יחולו הוראות החוק האמור, בשינויים המחוייבים.

התאמה בריאותית
של עובד טיס

6. (א) לא ימלא עובד טיס שבידו רישיון עובד טיס או הגדר, מסוג שקבע השר באישור הוועדה, את תפקידו בהתאם לרישיון או להגדר –

(1) אלא אם כן בידו תעודה רפואית תקפה המאשרת את התאמתו הבריאותית למלא את תפקידו בהתאם לרישיון או להגדר, שניתנה לו לפי הוראות סעיף זה בידי רופא הרשות או בידי רופא בעל הכשרה ברפואה תעופתית שהוסמך לעניין סעיף זה בידי המנהל, בהמלצת רופא הרשות (בסעיף זה ובסעיף 7 – רופא מוסמך), והוא פועל בהתאם לתנאי התעודה האמורה;

(2) אם חל, ממועד מתן התעודה הרפואית, שינוי במצב בריאותו העלול לפגוע ביכולתו למלא את תפקידו בהתאם לרישיון או להגדר, ועובד הטיס יודע כי השינוי עלול לפגוע ביכולתו כאמור.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) התנאים וההליכים למתן תעודה רפואית ולקביעת התאמתו הבריאותית של אדם למלא תפקיד של עובד טיס, לפי סעיף זה, ובכלל זה הבדיקות הרפואיות הנדרשות לשם כך, לרבות בדיקות תקופתיות ובדיקות ביקורת, ובלבד שבדיקות כאמור יבוצעו בידי רופא הרשות או רופא מוסמך;

(2) סוגי תעודות רפואיות שיינתנו בידי רופא הרשות או רופא מוסמך;

(3) תקופת תוקפה של תעודה רפואית ותנאים לפקיעת תוקפה;

(4) הגבלות ותנאים לשימוש בסמי מרפא כהגדרתם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981¹³, בידי עובדי טיס.

¹² ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

¹³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 694.

(ג) הוראות שקבע השר לפי סעיף קטן (ב), לעניין התנאים למתן תעודה רפואית ולעניין תנאים לפקיעת תוקפה, טעונות אישור של הוועדה.

(ד) רופא המטפל בעובד טיס שבידו רישיון עובד טיס או הגדר מסוג שקבע השר לפי סעיף קטן (א), היודע כי המטופל הוא עובד טיס כאמור, וסבור כי אותו עובד טיס, בהשתמשו ברישיונו, עלול לסכן את עצמו או את זולתו מחמת מצבו הרפואי, ידווח על כך לרופא הרשות או לרופא מוסמך, ויידע את עובד הטיס על אודות הדיווח כאמור.

(ה) היה לעובד טיס ספק לעניין התאמתו הבריאותית למילוי תפקידו, בין השאר בעקבות בדיקת רופא כאמור בסעיף קטן (ד), יפנה לרופא מוסמך לשם בירור הספק.

(ו) (1) רופא הרשות, רופא מוסמך או ועדת הערר הרפואית רשאים לדרוש מכל אדם, לרבות ממטפל וממוסד רפואי כהגדרתם בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996¹⁴, למסור להם מידע או מסמך, המצוי בידם, לגבי מצבו בריאותו של מי שנבחנת התאמתו הבריאותית למלא תפקיד של עובד טיס, שיש בו כדי להשפיע על ההכרעה בדבר התאמה בריאותית כאמור; המבקש תעודה רפואית או את חידושה יחתום על כתב ויתור על סודיות רפואית, לגבי מידע או מסמך כאמור.

(2) דרשו רופא הרשות, רופא מוסמך או ועדת הערר הרפואית מידע או מסמך לפי פסקה (1), ימסור להם מי שנדרש כאמור את המידע או המסמך, בתוך התקופה שנקבעה בדרישה.

(3) רופא הרשות, רופא מוסמך או ועדת הערר הרפואית לא ימסרו מידע או מסמך שהגיע לידיהם לפי הוראות סעיף קטן זה, אלא למי שהוסמך לכך על פי דין או על פי צו של בית משפט.

(4) הוראות סעיף קטן זה יחולו גם על המדינה.

(א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת רופא מוסמך רשאי להשיג עליה לפני רופא הרשות.

(ב) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת רופא הרשות רשאי לערור עליה לפני ועדת הערר הרפואית.

(ג) (1) השר ימנה רופא בעל הכשרה וניסיון ברפואה תעופתית ליושב ראש ועדת הערר הרפואית, ורופא מוסמך שמתמלאים בו התנאים האמורים למלא מקומו, ויכין רשימה של רופאים בעלי הכשרה וניסיון ברפואה תעופתית ורופאים שהם עובדי טיס בעלי רישיון או הגדר מסוג שנקבעה לגבי חובת התאמה בריאותית לפי סעיף 6(א), הכשירים לשמש במותבים של ועדת הערר הרפואית.

(2) השר יקבע הוראות לעניין תנאי הכשירות של חברי ועדת הערר הרפואית ולעניין סדרי הדין בוועדת הערר.

(ד) (1) ועדת הערר הרפואית תדון בערר לפי סעיף קטן (ב) במותב של שלושה, והם: יושב ראש ועדת הערר הרפואית או ממלא מקומו, והוא יהיה יושב ראש המותב, ושני חברים שימנה יושב ראש המותב, בעלי מומחיות מתאימה לנושא הנדון בערר, מתוך רשימה כאמור בסעיף קטן (ג)1.

(2) ועדת ערר רפואית רשאית לאשר את החלטת רופא הרשות, לבטלה או לשנותה, וכן להורות על עריכת בדיקה נוספת, ככל שתמצא לנכון.

(ה) החלטת ועדת הערר הרפואית ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים, בשאלה משפטית בלבד.

7. השגה וערר
בעניינים רפואיים

¹⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

8. עובד טיס ואיש צוות לא ישתו משקה משכר בעת מילוי תפקידם ולא ימלאו את תפקידם כשהם נתונים תחת השפעת אלכוהול, או לאחר ששתו משקה משכר וטרם חלף פרק הזמן שקבע השר, או כאשר מצוי בגופם סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.
9. בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיף 46(א)(3) ו-(4), רשאי השר לקבוע חובות שיחולו על עובד טיס וכן הגבלות ותנאים לשימוש ברישיון עובד טיס או בהגדר הקבוע ברישיון כאמור, נוסף על החובות, ההגבלות והתנאים המפורטים בסימן זה, שמטרתם להבטיח שמירה על הכשירות, המיומנות, הידע והניסיון המקצועי הנדרשים מעובד הטיס.
10. (א) עובד טיס שלא מתקיימות לגביו, במלואן, אמות המידה המחייבות שקבע ארגון התעופה הבינלאומי בנספחי האמנה לפי סעיף 37 לאמנה החלות לגבי עובד טיס מאותו סוג, יפרט המנהל ברישיון עובד הטיס או בתעודה הרפואית של עובד הטיס, לפי העניין, את אי-ההתאמה לאמות המידה המחייבות כאמור.
- (ב) מי שברישיונו או בתעודה הרפואית שלו פורטה הערה בדבר אי-התאמה לפי סעיף קטן (א), לא ישמש כאיש צוות בעמדתו בכלי טיס ישראלי המופעל בשטחה של מדינה חברה, אלא באישור הרשויות המוסמכות של אותה מדינה.
11. (א) בעל רישיון הפעלה אווירית, בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס, בעל רישיון להפעלת מכון בדיק ובעל רישיון להפעלת יחידת נ"א, לא יעסיקו אדם בתפקיד כאמור בסעיף 2, אלא אם כן אותו אדם הציג לפניו רישיון עובד טיס תקף ומתאים לביצוע התפקיד, ואם הוא עובד טיס מסוג שקבע השר לפי סעיף 6(א) – גם תעודה רפואית מתאימה ותקפה.
- (ב) בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יציב עובד טיס לתפקידו אלא לאחר שוודא כי עובד הטיס מקיים את החובות, ההגבלות והתנאים החלים עליו לפי סעיף 9, ואם פורטה ברישיונו או בתעודה הרפואית שלו הערה כאמור בסעיף 10(א) – לא יציב אותו כאיש צוות בעמדתו בכלי טיס ישראלי כאמור בסעיף 10(ב), אלא לאחר שוודא כי התקבל אישור מאת הרשויות המוסמכות כאמור באותו סעיף.
12. השר רשאי לקבוע תנאים לכשירותם של אנשי צוות שאינם עובדי טיס, להכשרתם ולהדרכתם, וכן חובות שיחולו עליהם במילוי תפקידם.

סימן ב': הדרכה לתפקידי עובדי טיס

13. לא יפעיל אדם ולא ינהל בית ספר לעובדי טיס ולא יערוך בו הדרכה לתפקידי עובד טיס, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון, לתכנית הלימודים שאישר המנהל כאמור בסעיף 14(א)(1) ולהוראות לפי חוק זה; בסימן זה, "הדרכה לתפקידי עובד טיס" – הוראה עיונית או הדרכה מעשית לרבות באמצעות מיתקן הדמיה, בנושאים שבהם נדרשים ידע מקצועי ומיומנות לצורך קבלת רישיון עובד טיס או הגדר שבו, או לצורך שימוש ברישיון או בהגדר כאמור.
14. (א) המנהל ייתן רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס למבקש שמתקיימים בו התנאים המפורטים בסעיף 45, וכן תנאים אלה:
- (1) המבקש הגיש למנהל את תכנית הלימודים של בית הספר, והמנהל אישר את התכנית;
- (2) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לצורכי הדרכה לפי סעיף 15(1), וכי הוא ערוך לקיים מערכת להבטחת איכות כנדרש לפי סעיף 15(2);

(3) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 15(3).

(ב) המנהל רשאי להסמיך בית ספר לעובדי טיס שניתן לגביו רישיון להפעלתו לפי סעיף קטן (א), לערוך מבחנים הדרושים לפי סימן א', לצורך קבלת רישיון עובד טיס, ובלבד שהתקיימו תנאים שקבע השר לעניין זה; הסמכה כאמור תיחשב חלק בלתי נפרד מהרישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס.

(ג) המנהל רשאי לקבוע ברישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס, תנאים ומגבלות שיחולו על בעל הרישיון, ובכלל זה –

(1) סוגי ההדרכות שבית הספר מורשה לערוך;

(2) המיתקנים, לרבות מיתקני הדמיה, המאושרים לשם עריכת הדרכות;

(3) אזורי הטיסה או נתיבי הטיסה המאושרים לשם עריכת הדרכות;

(4) תנאים שמטרתם להבטיח את רמת ההדרכה ולשמור על בטיחות הטיסה;

(5) תנאים לגבי עריכת מבחנים כאמור בסעיף קטן (ב).

15. בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיפים 46(א) ו-47, רשאי השר לקבוע חובות שיחולו על בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס, כמפורט להלן:

(1) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו על פי הרישיון, במיתקנים ובציוד המתאימים, הדרושים לצורכי הדרכה;

(2) חובה לקיים מערכת להבטחת איכות;

(3) חובה להחזיק ולנהל ספר עזר, אחד או יותר, הכולל הוראות והנחיות לעניין אופן עריכת ההדרכה, נוהלי עבודה, הבטחת איכות והוראות נוספות שקבע השר, וכן חובה לעדכן את ספר העזר האמור ולהפיצו לנוגעים בדבר ולפעול בהתאם לספר העזר המעודכן כאמור; בתקנות לפי פסקה זו רשאי השר לקבוע סוגי הוראות בספר העזר הטעונות אישור מראש מאת המנהל.

16. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הדרכה לתפקידי עובד טיס שלא במסגרת בית ספר לעובדי טיס, שתיערך בהתאם לתכנית הדרכה שאישר המנהל, ורשאי הוא לקבוע סוגי הדרכות לתפקידי עובד טיס שאין לערוך אלא במסגרת בית ספר לעובדי טיס או במסגרת תכנית הדרכה שאישר המנהל; בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע את התנאים לאישור תכנית הדרכה בידי המנהל, לרבות בעניינים המנויים בסעיפים 14(א) ו-45, את ההליכים לקבלת אישור כאמור, וכן חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מי שעורך הדרכה כאמור, לרבות בעניינים המנויים בסעיפים 15 ו-46.

סימן ג': הפעלה מסחרית של כלי טיס

17. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס בהפעלה מסחרית, אלא אם כן בידו רישיון הפעלה אווירית שניתן לפי הוראות סימן זה או אם הוא עובד טיס מטעם בעל רישיון כאמור.

(ב) מפעיל אווירי לא יפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית אלא בהתאם לתנאי הרישיון, למפרטי ההפעלה המהווים חלק מן הרישיון, ולהוראות לפי חוק זה.

18. (א) המנהל ייתן רישיון הפעלה אווירית, ובכלל זה מפרטי הפעלה, למבקש שמתקיימים בו התנאים המפורטים בסעיף 45 וכן התנאים המפורטים להלן, אם שוכנע כי המבקש מסוגל לבצע את ההפעלה המבוקשת בבטחה:

(1) המבקש הוא אחד מאלה:

(א) יחיד שהוא תושב קבע בישראל ואין לו מקום עסקים עיקרי מחוץ לישראל, או שהוא אזרח ישראלי שיש לו מקום עסקים עיקרי בישראל;

(ב) תאגיד שהתאגד בישראל, אין לו מקום עסקים עיקרי מחוץ לישראל והשליטה בו היא בידי אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל או תאגיד שהשליטה בו היא בידי אדם אחר בהתאם להוראות אמנה בין-לאומית בענייני תעופה, שישראל צד לה;

(2) המבקש מחזיק ברישיון הפעלה מסחרית לפי חוק רישוי שירותי התעופה;

(3) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו כלי הטיס, המיתקנים והציוד לרבות ציוד תעופתי, המתאימים, הדרושים לצורכי ההפעלה המבוקשת לפי סעיף 19(3)(א);

(4) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 19(3)(ב);

(5) המבקש קיבל אישור מאת בעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת לכך ששדה התעופה או המנחת, לפי העניין, יהווה בסיס לפעולתו של המפעיל האווירי בישראל; הוראות פסקה זו לא יחולו על המבקש להפעיל כלי טיס מסוג שהמנהל אישר לגביו כי הפעלתו אינה מחייבת בסיס פעולה בשדה תעופה או במנחת.

(ב) המנהל יצרף לרישיון הפעלה אווירית מפרטי הפעלה שבהם יפרט בין השאר את אלה:

(1) סוגי כלי הטיס שבעל הרישיון רשאי להפעיל;

(2) ההרשאות, התנאים והמגבלות להפעלת כלי הטיס, ובכלל זה סוגי הפעלה המורשים והאזורים שבעל הרישיון מורשה לפעול בהם.

19. בלי לגרוע ממכותו לפי סעיפים 46(א) ו-47, רשאי השר לקבוע הוראות לעניין רישיון הפעלה אווירית ובעל רישיון כאמור, בעניינים אלה:

(1) ההדגמות והבדיקות שמבקש רישיון חייב לעמוד בהן לצורך קבלת הרישיון;

(2) פרטים נוספים שייקבעו במפרטי הפעלה ואופן השינוי של מפרטי הפעלה;

(3) חובות בעל הרישיון כמפורט להלן;

(א) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו על פי הרישיון, בכלי טיס, במיתקנים ובציוד, לרבות ציוד תעופתי, המתאימים, הדרושים לצורכי הפעלה המסחרית במסגרת הרישיון;

(ב) חובה להחזיק ולנהל ספר עזר למבצעים וספר עזר לתחזוקה, הכוללים הוראות והנחיות לעניין אופן הפעלת כלי הטיס, ביצוע פעולות בדיק בהם, הדרכה והכשרה של עובדי הטיס ואנשי הצוות המועסקים על ידי בעל הרישיון והוראות נוספות שקבע השר, וכן חובה לעדכן את ספר העזר ולהפיצו לנוגעים בדבר, ולפעול על פי ספר העזר המעודכן כאמור; בתקנות לפי פסקת משנה זו רשאי השר לקבוע סוגי הוראות בספר העזר הטעונות אישור מראש מאת המנהל;

(4) הדרכים למסירת הוראות והודעות לבעל רישיון.

סימן ד': ביצוע פעולות בדיק ותחזוקה קלה

20. בסימן זה, "כלי טיס" – לרבות מנוע של כלי טיס או מדהף שלו.

תקנות לעניין רישיונות הפעלה אווירית ובעלי רישיונות

הגדרת כלי טיס – סימן ד' לפרק ב'

21. מכון בדק – חובת רישוי
לא יפעיל אדם ולא ינהל מכון בדק, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
22. רישיון להפעלת מכון בדק
(א) המנהל ייתן רישיון להפעלת מכון בדק למבקש שמתקיימים בו התנאים המפורטים בסעיף 45, וכן כל אלה:
(1) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לביצוע פעולות בדק לפי סעיף 24(4), וכי הוא ערוך לקיים מערכת להבטחת איכות ובקרת איכות כנדרש לפי סעיף 24(5)(א);
(2) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 24(5)(ב).
(ב) המנהל רשאי לקבוע ברישיון להפעלת מכון בדק תנאים ומגבלות שיחולו על בעל הרישיון, ובכלל זה –
(1) סוגי כלי טיס או ציוד תעופתי שמכון הבדק מורשה לבצע בהם פעולות בדק;
(2) סוגי פעולות הבדק שמכון הבדק מורשה לבצען;
(3) הגבלת בעל הרישיון לבצע פעולות בדק רק בכלי טיס הרשומים על שמו.
(א) לא יבצע אדם פעולות בדק, אלא אם כן הוא אחד מאלה:
(1) הוא עובד טיס המוסמך על פי רישיון עובד הטיס שבידו לבצע פעולות בדק, והמבצע פעולות אלה במסגרת מכון בדק שניתן רישיון להפעלתו לפי סעיף 22, או שהוא מבצע פעולות בדק בהשגחת עובד טיס כאמור, במסגרת מכון בדק כאמור, ולפי תנאים שקבע השר לעניין זה;
(2) הוא עובד טיס המוסמך על פי רישיון עובד הטיס שבידו לבצע פעולות בדק, והוא מבצע פעולות אלה בכלי טיס המיועד להפעלה כללית והרשום על שמו בפנקס הרישום או בציוד התעופתי של כלי הטיס כאמור, על פי אישור לביצוע פעולות בדק באופן עצמי שנתן לו המנהל, ובהתאם לתנאי האישור; השר רשאי לקבוע תנאים למתן אישור לפי פסקה זו בידי המנהל, לרבות בעניינים המנויים בסעיפים 22(א) ו-45, וכן לקבוע את ההליכים לקבלת אישור כאמור;
(3) הוא יצרן כלי הטיס המחזיק בתעודת הסוג של כלי הטיס או יצרן הציוד התעופתי הנוגע בדבר.
(ב) מפעיל אווירי לא יקבל שירותי בדק לכלי טיס או לציוד תעופתי, אלא ממי שמורשה לכך לפי סעיף קטן (א).
24. חובות, הגבלות ותנאים החלים על המורשה לבצע פעולות בדק
בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיפים 46(א) ו-47, רשאי השר לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על בעל רישיון להפעלת מכון בדק, על יצרן כלי טיס או ציוד תעופתי המבצע פעולות בדק, ועל מי שקיבל אישור לבצע פעולות בדק באופן עצמי לפי סעיף 23(א)2, ובכלל זה –
(1) שיטות הבדק, אופן ביצוע פעולות הבדק ותהליכי הבדק, לרבות אישור סיום פעולות הבדק והחזרה לשימוש של כלי טיס או ציוד תעופתי שבוצעו בו פעולות בדק;
(2) חובות תיעוד פעולות בדק ואופן שמירת התיעוד;
(3) חובות דיווח למנהל ביחס לפעילותו;
(4) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו, במיתקנים ובציוד המתאימים, הדרושים לביצוע פעולות בדק;

(5) חובות שיחולו על בעל רישיון להפעלת מכון בדיקת בעניינים אלה:

(א) חובה לקיים מערכת להבטחת איכות ובקרת איכות;

(ב) חובה להחזיק ולנהל ספר עזר, אחד או יותר, הכולל הוראות והנחיות לעניין נוהלי עבודה, הבטחת איכות והוראות נוספות שקבע השר, וכן חובה לעדכן את ספר העזר האמור ולהפיצו לנוגעים בדבר, ולפעול על פי ספר העזר המעודכן כאמור; בתקנות לפי פסקת משנה זו רשאי השר לקבוע סוגי הוראות בספר העזר הטעונות אישור מראש מאת המנהל.

25. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ביצוע תחזוקה קלה בכלי טיס, ובכלל זה תנאים לביצוע תחזוקה קלה, לרבות תנאי כשירות לגבי המבצע תחזוקה כאמור וחובות שיחולו עליו.

תקנות לעניין תחזוקה קלה

סימן ה': מתן שירותים לניהול תעבורה אווירית

26. לא יפעיל אדם ולא ינהל יחידה הנותנת שירותי נת"א, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

יחידת נת"א – חובת רישוי

27. (א) המנהל רשאי, בהתחשב בצורכי התעבורה האווירית, ליתן רישיון להפעלת יחידת נת"א למבקש שמתקיימים בו, נוסף על התנאים המנויים בסעיף 45, התנאים המפורטים להלן, אם שוכנע כי המבקש מסוגל לתת שירותי נת"א באופן המבטיח את בטיחות התעבורה האווירית, סדירותה ויעילותה:

רישיון להפעלת יחידת נת"א

(1) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לצורך מתן שירותי נת"א לפי סעיף 29(א), ובכלל זה אמצעי תקשורת;

(2) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 29(ב);

(3) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי גובשו נוהלי תיאום בינו לבין יחידות נת"א אחרות, גופים המוסמכים לספק שירותים מטאורולוגיים לצורכי התעופה האזרחית כפי שקבע השר וצבא הגנה לישראל; בנוהלי תיאום בין המבקש לצבא הגנה לישראל ייקבעו, בין השאר, הוראות לעניין הגבלת טיסה או איסור טיסה במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל, בהתאם להוראות לפי סעיף 82(1);

(4) לעניין מי שמבקש לספק שירותי נת"א לכלי טיס בטיסה בין-לאומית – המנהל שוכנע כי המבקש ממלא אחר התנאים הקבועים לפי האמנה לעניין זה, למעט תנאים כאמור שלגביהם הודיע המנהל לארגון התעופה הבין-לאומי, לפי סעיף 4(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, כי ישראל פועלת באופן שונה.

(ב) ברישיון להפעלת יחידת נת"א, רשאי המנהל לקבוע בין השאר את אלה:

(1) סוגי שירותי נת"א שבעל הרישיון ייתן וסוגי הטיסות שלגביהם יינתנו שירותים כאמור;

(2) המרחב האווירי שלגביו יינתנו שירותי נת"א;

(3) נוהלי הפעלה ומגבלות הפעלה שבעל רישיון להפעלת יחידת נת"א ינהג לפיהם;

(4) הרשאה לבעל רישיון להפעלת יחידת נת"א לפרסם, להפיץ ולהעביר מידע תעופתי בהתאם להוראות סעיף 84(ב).

- מתן שירותי נת"א על בסיס מידע עדכני ובהתאם לנוהלי התיאום 28. בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א ייתן שירותי נת"א על בסיס מידע תעופתי עדכני שפורסם לפי סעיף 84, ובהתאם לנוהלי התיאום האמורים בסעיף 27(א)3 ולכללי ניהול תעבורה אווירית שנקבעו לפי סעיף 72.
- תקנות לעניין שירותי נת"א 29. בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיפים 46(א) ו-47, רשאי השר לקבוע הוראות לעניין שירותי נת"א, ובכלל זה בעניינים אלה:

- (1) סוגי שירותי נת"א ומטרותיהם;
- (2) סוגי המרחבים האוויריים שלגביהם יינתנו שירותי נת"א;
- (3) חובות בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א כמפורט להלן:

(א) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו על פי הרישיון, במיתקנים ובציוד המתאימים, הדרושים לצורך מתן שירותי נת"א, ובכלל זה אמצעי תקשורת;

(ב) חובה להחזיק ולנהל ספר עזר, אחד או יותר, הכולל הוראות והנחיות לעניין נוהלי עבודה, הבטחת איכות והוראות נוספות שקבע השר, וכן חובה לעדכן את ספר העזר האמור ולהפיצו לנוגעים בדבר, ולפעול על פי ספר העזר המעודכן כאמור; בתקנות לפי פסקת משנה זו רשאי השר לקבוע סוגי הוראות בספר העזר הטעונות אישור מראש מאת המנהל;

(ג) חובה לספק לטייסים ולמפעילים אוויריים מידע מסוג שקבע השר.

סימן ו': הפעלת שדות תעופה ומנחתים

- קביעת שטח כשדה תעופה 30. השר רשאי לקבוע, בצו, שטח יבשתי או ימי, המשמש או המיועד לשמש, כולו או חלקו, לנחיתה, להמראה, להסעה או לחנייה של כלי טיס, כשדה תעופה; בסעיף זה, "שטח יבשתי או ימי" – לרבות כל מבנה, מיתקן או ציוד שבו.
- הפעלת שדה תעופה או מנחת – חובת רישוי 31. לא יפעיל אדם שדה תעופה או מנחת ולא יתיר המראה, נחיתה או הפעלה של כלי טיס בהם, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
- רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת 32. (א) המנהל ייתן רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, למבקש שמתקיימים בו התנאים המפורטים בסעיף 45, וכן כל אלה:

- (1) המנהל שוכנע כי ההפעלה המבוקשת תשתלב בביטחה בשימושים במרחב האווירי שהותרו לפי סעיף 82;
- (2) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לצורך ההפעלה המבוקשת לפי סעיף 33(א)1, ובכלל זה אמצעי תקשורת, מיתקני עזר לטיסה ואמצעי כיבוי והצלה;
- (3) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 33(ב)1;
- (4) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי מבנה שדה התעופה או המנחת, ובכלל זה המסלולים, שטחי התנועה, החניה והבטיחות, הגידוד, הסימון והתאורה, מבטיחים הפעלה בטוחה של שדה התעופה או המנחת, לפי העניין, כנדרש לפי סעיף 33(2);
- (5) לעניין מי שמבקש להפעיל שדה תעופה המיועד לכלי טיס בטיסה בין לאומית – המנהל שוכנע כי המבקש ממלא אחר התנאים הקבועים בנספח 14 לאמנה הנוגעים להקמתו ולהפעלתו של שדה תעופה, למעט הוראות בנספח האמור שלגביהן הודיע המנהל לארגון התעופה הבין-לאומי, לפי סעיף 4(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית כי ישראל פועלת באופן שונה.

(ב) ברישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, רשאי המנהל לקבוע בין השאר את אלה:

(1) שעות ההפעלה של שדה התעופה או המנחת;

(2) מגבלות הפעלה לשם שמירה על הבטיחות;

(3) תנאים שמטרתם לנטר ולצמצם מטרדי רעש וזיהום אוויר; קביעת תנאים כאמור תיעשה בהתייעצות עם מי שהשר להגנת הסביבה הסמיכו לעניין זה.

(ג) מתן רישיון לפי סעיף זה טעון התייעצות עם מי ששר הביטחון הסמיכו לעניין זה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות השר לפי סעיף 48 או מסמכות המנהל לפי סעיף 165.

.33

בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיפים 46(א) ו-47, רשאי השר לקבוע הוראות לעניין הפעלת שדות תעופה ומנחתים, ובכלל זה בעניינים המפורטים להלן, ורשאי הוא לקבוע הוראות שונות לעניין שדות תעופה ולעניין מנחתים, וכן הוראות שונות לעניין סוגי מנחתים:

(1) חובות בעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, כמפורט להלן:

(א) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו על פי הרישיון, במיתקנים ובציוד המתאימים, הדרושים לצורך הפעלת שדה התעופה או המנחת, ובכלל זה אמצעי תקשורת, מיתקני עזר לטיסה ואמצעי כיבוי והצלה;

(ב) חובה להחזיק ולנהל ספר עזר, אחד או יותר, הכולל הוראות והנחיות לעניין הפעלת שדה התעופה או המנחת, לרבות לעניין שירותים תפעוליים בעת חירום, שירותי קרקע, הפעלת רכב בשדה תעופה או במנחת, הסרת מכשולים, סימונם או הארתם, ותחזוקת שדה התעופה או המנחת, וכן חובה לעדכן את ספר העזר האמור ולהפיצו לנוגעים בדבר, ולפעול על פי ספר העזר המעודכן כאמור; בתקנות לפי פסקת משנה זו רשאי השר לקבוע סוגי הוראות בספר העזר הטעונות אישור מראש מאת המנהל;

(ג) חובה למסור למשתמשים בשדה התעופה או במנחת, מידע מסוג שקבע השר;

(2) מבנה שדות תעופה ומנחתים, ובכלל זה דרישות לגבי המסלולים, שטחי התנועה, החניה והבטיחות, מישורי הגישה, הנסיקה, המעבר וההליכה סביב, וכן דרישות לגבי גידור, סימון ותאורה;

(3) שירותים תפעוליים בעת חירום ובכלל זה שירותי כיבוי והצלה, ופינוי כלי טיס;

(4) שירותי קרקע לרבות תדלוק, הספקת חשמל לכלי טיס וגרירת כלי טיס;

(5) טיפול בחומרים מסוכנים;

(6) הסרת מכשולים, סימונם או הארתם;

(7) תחזוקת שדה תעופה או מנחת;

(8) שעות הפעלה;

(9) תנועה קרקעית של כלי טיס וכלי רכב בשדה תעופה או במנחת והפיקוח עליה.

.34

השר רשאי להגביל את שעות פעילות הטיסה בשדה תעופה מסוים או להורות על שינויים בשעות כאמור, והכל לאחר שנתן לנוגעים בדבר הזדמנות לטעון את טענותיהם.

תקנות לעניין הפעלת שדות תעופה ומנחתים

שעות פעילות טיסה בשדה תעופה

סימן ז': מיתקן עזר לטיסה

35. (א) לא יפעיל אדם מיתקן עזר לטיסה המשמש או המיועד לשמש כלי טיס אזרחיים, אלא אם כן אישר המנהל את המיתקן בכתב, והמיתקן מותקן או בנוי, לפי העניין, מתוחזק ומופעל בהתאם לתנאי האישור.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אישור להפעלת מיתקן דיווח מזג אוויר יינתן על ידי מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל.
- (ג) השר רשאי לקבוע תנאים למתן אישור לפי סעיף זה, והליכים לקבלת אישור כאמור.
36. לא יגרום אדם נזק למיתקן עזר לטיסה ולא ישבש אותות המשודרים ממיתקן כאמור. נזק למיתקן עזר לטיסה

סימן ח': ביטול, התליה והגבלה של רישיונות ואישורים

37. בסימן זה, "רישיון" – כל אחד מאלה:
- (1) רישיון עובד טיס, לרבות הגדר ברישיון כאמור;
 - (2) רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס;
 - (3) רישיון הפעלה אווירית, לרבות מפרטי הפעלה;
 - (4) רישיון להפעלת מכון בדק;
 - (5) רישיון להפעלת יחידת נת"א;
 - (6) רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת;
 - (7) אישור תכנית הדרכה שניתן לפי סעיף 16;
 - (8) אישור לביצוע פעולות בדק באופן עצמי שניתן לפי סעיף 23(א)(2);
 - (9) אישור להפעלת מיתקן עזר לטיסה שניתן לפי סעיף 35.
38. (א) המנהל רשאי להגביל רישיון, להתלותו עד לקיום תנאים שיוורה עליהם או לתקופה שלא תעלה על שנה, לבטלו או לסרב לחדשו, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב;
 - (2) הרישיון ניתן על יסוד מידע שגוי, ויש יסוד סביר להניח שאילו היה ידוע למנהל לא היה ניתן;
 - (3) חדל להתקיים תנאי מהתנאים לקבלת הרישיון;
 - (4) בעל הרישיון הפר תנאי מתנאי הרישיון או הוראה מההוראות לפי חוק זה, לרבות חובה, הגבלה או תנאי לשימוש ברישיון שנקבעו לפי פרק זה;
 - (5) בעל הרישיון הפר הוראה לפי דיני הטיס האחרים או הוראת גורם ביטחוני מוסמך, החלה לגביו;
 - (6) בעל הרישיון הורשע בעבירה, שלדעת המנהל, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון;
 - (7) לעניין רישיון עובד טיס – עובד הטיס גילה חוסר מיומנות, כישורים לקויים או ידע מקצועי חסר במילוי תפקידו באופן העלול לפגוע בבטיחות התעופה (בפסקה זו – ליקוי); ואולם המנהל לא יורה על ביטול רישיון, או על התליה.
- הגבלת רישיון, התלייתו, ביטולו או סירוב לחדשו

לתקופה שאינה עולה על שנה אשר תוקפה אינו מותנה בקיום תנאים, אלא אם כן שוכנע כי לא ניתן לקבוע לגבי עובד הטיס תנאים שקיומם יביא לתיקון הליקוי.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), היה בעל הרישיון מעורב באירוע בטיחותי הנחקר לפי פרק ז', ולדעת המנהל התליית רישיונו נחוצה לשם שמירה על בטיחות התעופה, רשאי הוא, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, להתלות את רישיונו; תקופת ההתליה לפי סעיף קטן זה תסתיים במועד הגשת הדוח הסופי לפי סעיף 118 או במועד מוקדם יותר שיורה המנהל.

(ג) לא ינקוט המנהל אמצעים לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), בשל נסיבות הקשורות להתאמתו הבריאותית של עובד טיס למלא את תפקידו, אלא לאחר התייעצות עם רופא הרשות.

(ד) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי בעל רישיון עילה מהעילות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (ב), וסבר כי קיים צורך דחוף להתלות את רישיונו לשם הגנה מיידית על שלום הציבור, רשאי הוא להתלות את הרישיון לאלתר, ובלבד שיתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בהקדם האפשרי לאחר ההתליה, ולא יאוחר מ־30 ימים ממועד ההתליה.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, הסמכויות המוקנות למנהל לפי סעיף זה לענין הגבלה, התליה, ביטול או סירוב לחדש אישור להפעלת מיתקן דיווח מזג אוויר שניתן לפי סעיף 35(ב), יהיו נתונות למנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל.

(ו) על אף האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכותו לפי סעיף קטן (א)6(7).

(ז) הודעה על החלטת המנהל לפי סעיף זה בדבר הגבלת רישיון, התלייתו, ביטולו או סירוב לחדשו, תימסר בכתב לבעל הרישיון הנוגע בדבר.

39. (א) עובד טיס הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל לפי סעיף 38, לגבי רישיונו, רשאי לערור עליה לפני ועדת הערר.

ערר על החלטה בעניין רישיון עובד טיס

(ב) שר המשפטים, בהתייעצות עם השר, ימנה משפטן הכשיר להתמנות שופט בית משפט השלום, שהוא בעל רישיון עובד טיס או בעל ידע בדיני הטיס, ואינו עובד המדינה, ליושב ראש ועדת הערר, וכן משפטן שמתקיימים בו התנאים האמורים, לממלא מקום קבוע ליושב ראש ועדת הערר.

(ג) לצורך מינוי מותבים לוועדת הערר לפי סעיף קטן (ב), יכין השר רשימות כמפורט להלן:

(1) רשימת עובדי טיס שתכלול שלושה עובדי טיס לפחות מכל תפקיד מתפקידי עובדי טיס כאמור בסעיף 2, שהם בעלי ניסיון של חמש שנים לפחות במילוי התפקיד האמור; הכנת הרשימה כאמור תיעשה על פי המלצת הגופים המייצגים, לדעת השר, את עובדי הטיס באותם תפקידים;

(2) רשימה של עובדי המדינה ואנשי ציבור בעלי ידע וניסיון בתחום התעופה; הכנת הרשימה כאמור תיעשה על פי המלצת המנהל.

(ד) ועדת הערר תדון בערר לפי סעיף קטן (א) במותב של שלושה, והם:

(1) יושב ראש ועדת הערר או ממלא מקומו, שמינה שר המשפטים לפי סעיף קטן (ב), והוא יהיה יושב ראש המותב;

(2) שני חברים שימנה יושב ראש המותב, כמפורט להלן:

(א) עובד טיס בעל רישיון עובד טיס מסוג הרישיון הנדון בערה, מתוך רשימה שהכין השר לפי סעיף קטן (ג)(1);
 (ב) נציג ציבור או עובד המדינה, מתוך רשימה שהכין השר לפי סעיף קטן (ג)(2).

(ה) החלטת ועדת הערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים.

(ו) על ערר לפי סעיף זה ועל ועדת הערר יחולו ההוראות לפי חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992¹⁵, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) יושב ראש ועדת הערר יהיה ראש בית הדין וממלא מקומו יהיה סגן ראש בית הדין;

(2) עיכוב ביצוע של החלטת המנהל שעליה עוררים, לפי סעיף 33 לחוק האמור, יהיה מטעמים מיוחדים שיירשמו;

(3) תקנות לפי סעיף 54 לחוק האמור, לעניין ועדת הערר וערר לפי סעיף זה, יותקנו גם בהתייעצות עם השר, ובמקום ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת יקראו ועדת הכלכלה של הכנסת.

40. אדם שהמנהל ביטל את רישיון עובד הטיס שהיה בידו או הגדר שבו לפי סעיף 38, לא יגיש בקשה לרישיון או להגדר חדש, מסוג שבוטל כאמור, אלא לאחר שחלפה שנה ממועד הביטול כאמור.

41. עובד טיס שרישיונו הותלה או בוטל לפי הוראות סימן זה, ובידו גם רישיון מאותו סוג שניתן לו מאת הרשות המוסמכת לכך במדינה חברה (בסעיף זה – רישיון זר), לא יעשה שימוש ברישיון הזר בשטח ישראל.

סימן ט': איסורים לעניין רישיונות ואישורים

42. לא יתחזה אדם לבעל רישיון כהגדרתו בסעיף 37 (בסימן זה – רישיון), ולא ישתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא בעל רישיון כאמור, אלא אם כן הוא בעל רישיון תקף לפי חוק זה.

43. רישיון אינו ניתן להעברה, אלא בהתאם להוראות ותנאים שקבע השר.

סימן י': הוראות כלליות לעניין רישיונות

44. בסימן זה, "רישיון" – רישיון כאמור בפסקאות (1) עד (6) להגדרה "רישיון" שבסעיף 37.

45. בלי לגרוע מהתנאים לקבלת רישיון המפורטים בסימנים א' עד ו', המנהל ייתן רישיון רק למבקש שמתקיימים בו כל אלה:

(1) המבקש הוכיח להנחת דעתו של המנהל כי ברשותו ספרות מקצועית מעודכנת כנדרש לפי סעיף 46(א)(1), וכי הוא מעסיק כוח אדם בעל ניסיון וכשירות מתאימים כנדרש לפי סעיף 46(א)(2); הוראות פסקה זו לא יחולו לגבי רישיון עובד טיס;

(2) המבקש שילם את האגרה המתאימה בעד הגשת בקשה לרישיון בהתאם להוראות לפי סעיף 168(א)(4); הוראות פסקה זו יחולו גם על אישור כאמור בפסקאות (7) עד (9) להגדרה "רישיון" שבסעיף 37.

46. (א) השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על בעל רישיון, ובכלל זה – חובות, הגבלות ותנאים החלים על בעל רישיון

¹⁵ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

- (1) חובה להחזיק ספרות מקצועית הנדרשת לצורך הפעלת הרישיון, לעדכנה ולהפיצה לנוגעים בדבר, ולפעול על פי הספרות המקצועית המעודכנת כאמור;
- (2) חובה להעסיק כוח אדם בעל ניסיון וכשירות מתאימים ופעולות שעל בעל רישיון לנקוט במטרה להכשיר ולהדריך את כוח האדם האמור ולשמור על כשירותו;
- (3) חובת תיעוד הפעולות שבעל הרישיון מבצע במסגרת רישיונו, ואופן שמירת התיעוד;
- (4) חובות דיווח למנהל ביחס לפעילותו של בעל הרישיון.

(ב) הוראות סעיף קטן (א)(1) ו-(2) לא יחולו לגבי עובד טיס.

תקנות לעניין רישיונות

47. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין רישיונות, בין השאר בעניינים אלה:

- (1) תנאים לקבלת רישיון המפורטים בפרק זה וכן תנאים נוספים לקבלת רישיון; תקנות לפי פסקה זו הקובעות תנאים המביאים בחשבון את עברו הפלילי של המבקש או ביטול, הגבלה או התליה קודמים של רישיון שניתן למבקש, טענות אישור של הוועדה;
- (2) ההליכים לקבלת רישיון או חידושו, לרבות הוראות בדבר אופן הגשת הבקשה לקבלה או לחידושו של רישיון, המסמכים שיש לצרף לבקשה כאמור, והתנאים הנדרשים לשם חידושו;
- (3) תקופת תוקפו של רישיון ומתן רישיון זמני;
- (4) פרטים שייכללו ברישיון, ובכלל זה תנאים להפעלתו ולשימוש בו;
- (5) תיקון רישיון, בין ביוזמת בעל הרישיון ובין ביוזמת המנהל, לרבות הוראות לעניין אופן הגשת הבקשה וההליכים לתיקון הרישיון.

48. השר רשאי לקבוע נסיבות שבהן לא תחול חובת רישיון לפי הוראות פרק זה, או לא יחול תנאי מהתנאים לקבלת רישיון, ורשאי הוא לקבוע לעניין זה תנאים חלופיים.

פרק ג': כלי טיס

סימן א': תיכון וייצור של כלי טיס וציוד תעופתי

הגדרת כלי טיס – סימן א' לפרק ג'

49. בסימן זה, "כלי טיס" – לרבות מנוע של כלי טיס או מדהף שלו.

קביעת אמות מידה לתיכון ולייצור של כלי טיס וציוד תעופתי

50. (א) השר יקבע אמות מידה מפורטות ומקיפות לעניין תיכון וייצור של כלי טיס –
- (1) במטרה להבטיח את כשירותו האווירית של כלי הטיס שייצור על פי התכנן האמור, בין השאר בהתאם להוראות נספח 8 לאמנה (בסימן זה – כללי הכושר האווירי);
- (2) במטרה להבטיח כי כלי הטיס שייצור על בסיס התכנן האמור יעמוד בהוראות לעניין שמירה על הגנת הסביבה בהתאם לנספח 16 לאמנה (בסימן זה – כללי הגנת הסביבה).

(ב) השר יקבע אמות מידה מפורטות ומקיפות לעניין תיכון וייצור של ציוד תעופתי, במטרה להבטיח כי הציוד התעופתי מתאים לשימוש תעופתי (בסימן זה – כללי התאמה לשימוש תעופתי).

51. (א) המנהל ייתן למתכן של סוג כלי טיס (Type) המבקש זאת, תעודת סוג המגדירה את התכן של אותו סוג כלי טיס, לרבות הציוד התעופתי המיועד להתקנה בו, והמאשרת את התכן לצורך ייצור כלי הטיס והציוד התעופתי על פיו, בהתקיים כל אלה:

- (1) כלי הטיס והציוד התעופתי ממלאים אחר כללי הכושר האווירי וכללי התאמה לשימוש תעופתי, החלים לגביהם; מצא המנהל כי כללי הכושר האווירי אינם מתאימים או מספיקים לגבי כלי טיס מסוג (Type) מסוים, לצורך שמירה על רמת בטיחות נאותה, רשאי הוא להורות על תנאים אחרים או נוספים שיש לקיימם לגבי כלי הטיס, במטרה להבטיח רמת בטיחות כאמור;
- (2) כלי הטיס ממלא אחר כללי הגנת הסביבה החלים לגביו;

(3) אין בכלי הטיס תכונה או אפיון העלולים לפגוע בבטיחות הטיסה, בעת הפעלתו;

(4) תנאים נוספים שקבע השר למתן התעודה, ובכלל זה תנאים לעניין תהליך התיכון, שלביו והפיקוח עליו, וחובות שעל המתכן לעמוד בהן במהלך תהליך התיכון.

(ב) תוספת לתעודת סוג שניתנה בשל שינוי בתכן הסוג שאינו מחייב תעודת סוג חדשה, תיחשב תעודת סוג.

(ג) על הגבלת תעודת סוג, התליתה וביטולה יחולו הוראות סעיף 38(א)(1) עד (4), בשינויים המחויבים.

52. (א) לא ייצר אדם כלי טיס, לצורך שיווקו, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

(ב) לא ייצר אדם ציוד תעופתי או חלק מכלי טיס, לצורך שיווקו, אלא אם כן בידו רישיון לייצור אותו ציוד תעופתי או חלק מכלי הטיס, שניתן לפי הוראות סימן זה, או שהייצור נעשה במסגרת רישיון לייצור כלי טיס כאמור בסעיף קטן (א), והכל בהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

53. (א) המנהל ייתן רישיון לייצור למבקש שמתקיימים בו כל אלה:

(1) מבקש הרישיון מחזיק בתעודת סוג או שהוא בעל זכות שימוש בתעודה כאמור, ולעניין כלי טיס הפטור מתעודת סוג לפי סעיף 54(6), או ציוד תעופתי – התכן של כלי הטיס או הציוד התעופתי עומד בכללי הכושר האווירי, בכללי השמירה על איכות הסביבה ובכללי התאמה לשימוש תעופתי, החלים לגביו;

(2) המבקש הוכיח להנחת דעתו של המנהל כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לתהליך הייצור, כנדרש לפי סעיף 54(5)(א);

(3) המבקש הוכיח להנחת דעתו של המנהל כי הוא ערוך לקיים מערכת להבטחת איכות ובקרת איכות כנדרש לפי סעיף 54(ב)(5) וכי ברשותו ספרות מקצועית מעודכנת לביצוע תהליכי הייצור, כנדרש לפי סעיף 54(5)(ג).

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין התנאים לקבלת רישיון המפורטים בסעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע תנאים נוספים לקבלת רישיון כאמור.

(ג) המנהל יקבע ברישיון בין השאר את אלה:

(1) כלי הטיס, החלק מכלי הטיס או הציוד התעופתי המאושר לייצור, לפי העניין;

ייצור כלי טיס
וציוד תעופתי –
חובת רישוי

רישיון ייצור

(2) התכן שעל פיו ייוצר כלי הטיס, החלק מכלי הטיס או הציוד התעופתי, לפי העניין, והתנאים לייצורו.

(ד) על הגבלת רישיון ייצור, התלייתו וביטולו יחולו הוראות סעיף 38(א)(1) עד (4) ו־(6) ו־38(ז) ו־(ז), בשינויים המחויבים.

54. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תיכון וייצור כלי טיס וציוד תעופתי, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) ההליכים לקבלת תעודת סוג ורישיון ייצור לפי סעיפים 51 ו־53, לרבות הוראות בדבר אופן הגשת הבקשה לקבלת תעודה או רישיון כאמור, המסמכים שיש לצרף לבקשה כאמור ותקופת תוקפה של בקשה לתעודת סוג;

(2) בדיקות וניסויים שיערכו לצורך קבלת תעודת סוג או במסגרת ייצור כלי טיס וציוד תעופתי;

(3) שינוי תעודת סוג או רישיון ייצור;

(4) חובת מחזיק תעודת סוג לתת מענה ופיתרון לתקלות ולנזקים שנגרמו לכלי טיס בשל כשלים בתכן;

(5) חובות ותנאים שיחולו על בעל רישיון ייצור לעניין תהליך הייצור ושלבו, ובכלל זה –

(א) חובה להחזיק ולעשות שימוש, במסגרת פעילותו על פי הרישיון, במיתקנים ובציוד המתאימים, הדרושים לתהליך הייצור;

(ב) חובה לקיים מערכת להבטחת איכות ובקרת איכות;

(ג) חובה להחזיק ספרות מקצועית הנדרשת לביצוע תהליכי הייצור, לעדכנה ולהפיצה לנגועים בדבר, ולפעול על פי הספרות המקצועית המעודכנת כאמור;

(ד) חובה לקבוע סימני זיהוי בכלי טיס, בחלקים מכלי טיס או בציוד תעופתי;

(ה) חובת תיעוד תהליך הייצור ושמירת התיעוד;

(ו) חובת דיווח למנהל ביחס לפעילותו;

(6) פטור מרישיון ייצור או מהתנאים לקבלת הרישיון, כולם או חלקם;

(7) הוראות לעניין מינוי נציגי המנהל מקרב עובדי המתכן או בעל רישיון הייצור, לצורך פיקוח ובקרה על תהליך התיכון והייצור ותיעודו, לרבות סמכויותיהם, החובות המוטלות עליהם ואישור המלצותיהם בידי המנהל.

55. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ייבוא וייצוא של כלי טיס, חלק מכלי טיס או ציוד תעופתי, ובכלל זה תנאים והגבלות לייבוא ולייצוא כאמור, והכל במטרה להבטיח את בטיחות הפעלתם של כלי טיס.

תקנות לעניין ייבוא וייצוא של כלי טיס או ציוד תעופתי

סימן ב': רישום וסימון כלי טיס

56. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן כלי הטיס רשום בפנקס הרישום וקיימת לגביו תעודת רישום תקפה; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על עובד טיס מטעם מפעיל אווירי בהפעלה מסחרית.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) כלי טיס הכשיר לרישום בפנקס הרישום והוגשה לגביו בקשה לרישום בפנקס ולקבלת תעודת רישום, ניתן להפעילו גם בטרם נרשם, בהתאם להוראות שקבע השר לעניין זה;

(2) כלי טיס המופעל על ידי מי שעוסק במכירת כלי טיס, במסגרת עיסוקו, אינו טעון רישום לפי הוראות סעיף קטן (א), בכפוף לתנאים ולהוראות שקבע השר לעניין זה, ובכלל זה תנאים שמטרתם להבטיח זיקה למדינת ישראל של מי שעוסק במכירת כלי טיס כאמור.

57. (א) כלי טיס הרשום בפנקס הרישום יראו אותו ככלי טיס בעל נתינות ישראלית.
(ב) כלי טיס הרשום בפנקס הרישום של מדינה זרה יראו אותו ככלי טיס בעל נתינות של אותה מדינה.
58. (א) השר יקבע, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב), את תנאי הכשירות לרישום כלי טיס בפנקס הרישום, במטרה להבטיח זיקה מספקת של כלי הטיס למדינת ישראל וכי לא יהיה ברישום משום פגיעה בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה.
(ב) כלי טיס הרשום במרשם של מדינה זרה אינו כשיר לרישום בפנקס הרישום.
59. (א) המנהל אחראי לניהול פנקס רישום לצורך רישום כלי טיס בישראל ולמתן תעודות רישום.
(ב) בפנקס הרישום יירשמו לגבי כלי הטיס פרטי בעליו, שעבודים ועיקולים שהוטלו על כלי הטיס, סימני לאומיותו ורישומו, פרטי הייצור שלו ופרטים נוספים, הכל כפי שקבע השר.
(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הרישום בפנקס הרישום וניהול הפנקס, לעניין תעודות רישום, ולעניין החובות שיחולו על המחזיק בתעודת רישום ובכלל זה –
(1) ההליכים לרישום כלי טיס בפנקס הרישום ולקבלת תעודת רישום, רבות הוראות לעניין אופן הגשת הבקשה לרישום ומועד הרישום;
(2) ההליכים לרישום שעבודים ועיקולים של כלי טיס בפנקס הרישום;
(3) ההליכים לרישום העברת בעלות בכלי טיס;
(4) הפרטים שייכללו בתעודת רישום ותקופת תוקפה;
(5) תנאים והליכים לשינוי הרישום, להשעייתו או למחיקתו, וכן לשינוי, להתליה או לביטול של תעודת רישום, והוראות לעניין רישום שאינו בר תוקף.
(ד) התקיימו תנאים לרישום כלי טיס לפי חוק זה, ירשום המנהל את כלי הטיס בפנקס הרישום וימציא למבקש תעודת רישום.
60. (א) אין ברישום כלי טיס בפנקס הרישום משום הוכחת בעלות עליו.
(ב) רישום כלי טיס בפנקס הרישום יהיה ראיה חותכת בדבר לאומיות כלי הטיס למטרות בין־לאומיות וראיה לכאורה בדבר לאומיות כלי הטיס בהליכים בהתאם לדיני מדינת ישראל.
61. (א) פנקס הרישום יהיה פתוח לעיון הציבור בהתאם לנהלים שיורה המנהל.
(ב) המנהל רשאי למסור מידע מפנקס הרישום כמפורט להלן:
(1) מידע לגבי כלי טיס מסוים הרשום בפנקס – על פי בקשה מאת מדינה חברה או ארגון התעופה הבין־לאומי;
(2) דוחות לגבי הבעלות והשליטה בכלי טיס הרשומים בפנקס והמופעלים בטיסות בין־לאומיות – על פי בקשה מאת ארגון התעופה הבין־לאומי ובהתאם להנחיותיו.

62. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן כלי הטיס מסומן בסימני לאומיות ורישום, כפי שקבע השר; בתקנות לפי סעיף קטן זה, רשאי השר לקבוע, בין השאר, הוראות לעניין אופן קביעת הסימנים והקצאתם, שיטות הסימון ופרטי הסימון, סימני רישום זמניים, סימון כלי טיס לייצוא והסרת הסימון.
- (ב) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן קבועים על כלי הטיס סימני זיהוי כפי שקבע השר לפי סעיף 54(5)(ד).

סימן ג': כשירות אווירית נמשכת

63. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן קיימת לגבי אותו כלי טיס תעודת כושר טיסה תקפה שניתנה לפי הוראות סימן זה, ובכפוף לתנאים שבאותה תעודה.
- (ב) המנהל ייתן תעודת כושר טיסה למפעיל אווירי המבקש זאת, בהתקיים כל אלה:
- (1) כלי הטיס רשום בפנקס הרישום;
 - (2) כלי הטיס עומד בכללי הכושר האווירי ובכללי הגנת הסביבה שנקבעו לפי סעיף 50(א);
 - (3) קיים לגבי כלי הטיס ספר טיסה (flight manual) או מסמך מתאים אחר, המפרט את מגבלות ההפעלה של כלי הטיס וכן כל מידע אחר הנוחץ להפעלתו הבטוחה, הכל כפי שקבע השר;
 - (4) קיים לגבי כלי הטיס ספר תחזוקה (maintenance manual) או מסמך מתאים אחר, המפרט את דרישות התחזוקה של כלי הטיס, ובכלל זה פעולות הבדק שיש לבצע בו, וכן כל מידע אחר הדרוש לשם שמירה על כשירותו האווירית הנמשכת, הכל כפי שקבע השר;
 - (5) המנהל אישר את הגורם האחראי מטעמו של המפעיל האווירי לביצוע פעולות הבדק בכלי הטיס מבין המורשים לכך לפי סעיף 23, בהתאם להוראות שקבע השר;
 - (6) כלי הטיס נמצא בטוח לטיסה, בשים לב, בין השאר, לתכן שעל פיו יוצר, למבנהו ולציוד התעופתי המותקן בו;
 - (7) מתקיימים תנאים נוספים שקבע השר לעניין זה.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי השר לקבוע סוגים מיוחדים של תעודות כושר טיסה שיינתנו בנסיבות ובתנאים שיקבע, גם אם לא מתקיימים לגבי כלי הטיס כל התנאים למתן תעודת כושר טיסה המפורטים באותו סעיף קטן.
- (ד) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תעודת כושר טיסה, ובכלל זה לעניין תקופת תוקפה של תעודה כאמור, ההליכים לקבלת התעודה, לרבות הוראות בדבר אופן הגשת הבקשה לקבלתה, המסמכים שיש לצרף לבקשה כאמור והבדיקות שיש לערוך לכלי הטיס לשם בדיקת כשירותו האווירי, וכן לעניין הפרטים שייכללו בתעודה כאמור, אופן שינויה, העברתה לאחר ופקיעת תוקפה.
- (ה) על הגבלת תעודת כושר טיסה, התלייתה, ביטולה וסירוב לחדשה, יחולו הוראות סעיף 38(א)(1) עד (4) ו-(ב), בשינויים המחויבים.
64. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן קיימת לגבי כלי הטיס תעודת רעש תקפה שניתנה לפי סעיף זה, המאשרת את דירוג הרעש של כלי הטיס בהתאם להוראות הכרך הראשון לנספח 16 לאמנה (בסימן זה – דירוג הרעש). ובהתאם לתנאים שבאותה תעודה; השר רשאי לקבוע סוגי כלי טיס שהוראות סעיף זה לא יחולו לגביהם, בהתאם להוראות האמנה האמורות.

(ב) המנהל ייתן תעודת רעש למפעיל אווירי המבקש זאת, אם כלי הטיס רשום בפנקס הרישום, עומד בכללי הגנת הסביבה שנקבעו לפי סעיף 50(א), שעניינם תקני רעש, וממלא אחר תנאים נוספים שקבע השר.

(ג) על הגבלת תעודת רעש, התלייתה וביטולה, יחולו הוראות סעיף 38(א)(1) עד (4), בשינויים המחויבים.

(ד) השר, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה, רשאי לקבוע הוראות לעניין ההליכים לקבלת תעודת רעש, לרבות הוראות בדבר אופן הגשת הבקשה לקבלת התעודה, המסמכים שיש לצרף לבקשה כאמור והבדיקות שיש לערוך לכלי הטיס לשם בדיקת עמידתו בתקני הרעש החלים לגביו, וכן לעניין הפרטים שייכללו בתעודה כאמור ואופן שינויה.

65. (א) על אף הוראות סעיפים 63 ו-64, רשאי אדם להפעיל כלי טיס גם אם לא ניתנה לגביו תעודת כושר טיסה או תעודת רעש, אם קיימת לגביו תעודה מקבילה לתעודה כאמור שניתנה לו מאת הרשות המוסמכת לעניין זה במדינה חברה, ובלבד שהתעודה אושרה בידי המנהל לפי סעיף זה ושההפעלה תיעשה בהתאם לתנאים שבאותה תעודה ולתנאי האישור.

אישור תעודת כושר טיסה או תעודת רעש שניתנה במדינה חברה

(ב) השר יקבע את התנאים ואת ההליכים לקבלת אישור לפי סעיף קטן (א).

(ג) אישור שניתן לפי סעיף זה, יראו אותו לעניין חוק זה ודיני הטיס האחרים כתעודת כושר טיסה או כתעודת רעש, לפי העניין.

66. השר, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע אישור הפעלה בשטח ישראל של כלי טיס המדורגים בדירוגי רעש שקבע, גם אם ניתנו לגביהם תעודת רעש לפי סעיף 64 או אישור לפי סעיף 65.

אישור הפעלת כלי טיס בדירוגי רעש מסוימים

67. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 63 ו-65, לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן כלי הטיס –

(1) במצב כשיר לטיסה;

(2) מופעל בהתאם למגבלות ההפעלה שבספר הטיסה או במסמך מתאים אחר שנקבע לפי סעיף 63(ב)(3), או במסמך אחר שקבע השר לעניין זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1), לא יראו הפעלה של כלי טיס כהפרה של הוראות אותו סעיף קטן, רק בשל כך שאירעה בכלי הטיס תקלה הפוגעת בכשירותו לטיסה לאחר תחילת תנועתו בכוח מנועיו, ובכלי טיס לא ממונע – לאחר המראתו, ובלבד שבעת תחילת הפעלתו היה כלי הטיס במצב כשיר לטיסה.

(ג) מפעיל אווירי לא יפעיל כלי טיס אלא בהתאם למגבלות ההפעלה שבספר התחזוקה או במסמך מתאים אחר שנקבע לפי סעיף 63(ב)(4).

(ד) השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מפעיל אווירי במטרה להבטיח את כשירותו האווירית הנמשכת של כלי הטיס, ובכלל זה החובה להעמיד את כלי הטיס לבדיקה תקופתית או לבדיקת ביקורת, חובות והגבלות לעניין החזרת כלי טיס לשירות לאחר ביצוע פעולות בדיק, וחובות דיווח לרבות לגבי תקלות ונזקים שנגרמו לכלי הטיס.

68. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן מותקן או נישא בו ציוד תעופתי או ציוד אחר הקשור להפעלת כלי הטיס שקבע השר (בסעיף זה – ציוד), והציוד כאמור תקין, בהתאם לתנאים שקבע השר לעניין זה.

ציוד תעופתי וציוד נוסף הקשור להפעלת כלי טיס

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יראו הפעלה של כלי טיס כהפרה של הוראות אותו סעיף קטן, רק בשל כך שאירעה בציוד שבו תקלה הפוגעת בתקינות הציוד כאמור, לאחר תחילת תנועת כלי הטיס בכוח מנועיו, ובכלי טיס לא ממונע – לאחר המראתו, ובלבד שבעת תחילת הפעלתו של כלי הטיס, היה הציוד במצב תקין בהתאם להוראות לפי הסעיף הקטן האמור.

(ג) לא יפעיל אדם ציוד תעופתי ולא יתיר מפעיל אווירי לאדם להפעיל ציוד תעופתי, אלא אם כן הוא איש צוות או עובד טיס המורשה לכך, בהתאם לתנאים שקבע השר.

הוראות כושר
אווירי

69. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי כלי טיס כהגדרתו בסעיף 49 או ציוד תעופתי, אינם בטוחים לשימוש, וכי מצב דומה עלול להתפתח בכלי טיס או בציוד תעופתי אחרים שיוצרו על בסיס תכן זהה או דומה, רשאי הוא ליתן הוראות כושר אווירי לגבי כלי הטיס או הציוד התעופתי כאמור, שמטרתן להבטיח את שמירת כשירותם האווירית ובטיחות השימוש בהם.

(ב) המנהל ימסור הוראות כושר אווירי שנתן לפי סעיף קטן (א) לכל מפעיל אווירי העושה שימוש בכלי הטיס או בציוד התעופתי שלגביהם ניתנו; מפעיל אווירי שקיבל הוראות כאמור יביאן לידיעת כל עובד טיס המפעיל מטעמו את כלי הטיס או הציוד האמורים, וכן לידיעת הגורם האחראי מטעמו לביצוע פעולת בדיקת בכלי הטיס כאמור בסעיף 63(ב)(5).

(ג) מפעיל אווירי ועובד טיס שנמסרו להם הוראות כושר אווירי לפי סעיף זה, לא יפעילו את כלי הטיס או הציוד התעופתי שלגביו ניתנו ההוראות אלא בהתאם להן.

סימן ד': תנאים להפעלת כלי טיס

חובת איש אנשי
צוות מתאימים
בכלי הטיס

70. לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן בכלי הטיס אנשי צוות במספר שלא יפחת ממספר שקבע השר ובתפקידים כפי שקבע.

חובת נשיאת
מסמכים

71. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס אלא אם כן מצויים בכלי הטיס כל המסמכים המפורטים להלן:

- (1) תעודת רישום תקפה לגבי כלי הטיס, ככל שחלה חובת רישום לפי חוק זה;
- (2) תעודת רישום תקפה לגבי כלי הטיס, ככל שהוראות סעיף 64 חלות לגביו;
- (3) תעודת כושר טיסה תקפה לגבי כלי הטיס;
- (4) אם כלי הטיס מוביל נוסעים – רשימה של שמות הנוסעים, יעד טיסתם ומקום עלייתם לכלי הטיס;
- (5) רישיון תקף לתחנת טלגרף אלחוטי שניתן לפי פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972¹⁶;
- (6) כל מסמך אחר שקבע השר.

(ב) לא ישמש עובד טיס כאיש צוות, ולא יתיר מפעיל אווירי לעובד טיס לשמש כאיש צוות, אלא אם כן עובד הטיס נושא עמו רישיון עובד טיס מתאים ותקף, ואם הוא עובד טיס מסוג שקבע השר לפי סעיף 6(א) – גם תעודה רפואית מתאימה ותקפה.

(ג) השר רשאי לקבוע סוגי כלי טיס או סוגי הפעלות שלגביהם לא תחול חובת הנשיאה של מסמכים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולם או חלקם, בתנאים שקבע.

¹⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505.

72. (א) לא יפעיל אדם כלי טיס באופן העלול לגרום סכנה לחיי אדם או לרכוש, ובכלל זה לא יפעילו בניגוד לכללי הטיסה שקבע השר לפי סעיף קטן (ג).

(ב) לא יצנח אדם מבלי טיס, לא יטיל ממנו כל חפץ, לא ירסס ממנו כל חומר, לא יגרור דבר באמצעותו ולא יתיר פעולה כאמור, אלא בהתאם לכללי טיסה שקבע השר לפי סעיף קטן (ג).

(ג) לצורך שמירה על בטיחות הפעלתם של כלי טיס והגנה על חיי אדם ורכוש, רשאי השר לקבוע בתקנות כללי טיסה וכללי ניהול תעבורה אווירית בעניינים הקבועים בנספח 2 לאמנה ובעניינים אלה:

(1) הוראות לעניין הפעלת כלי טיס בטיסה וניהול תעבורה אווירית, ובכלל זה לעניין גובהי טיסה ושיוט, הפרדות בין כלי טיס, הימנעות מהתנגשויות, אותות וסימנים, מדידת זמן, המראה, גישה לנחיתה ונחיתה, יירוט, תנאים מטאורולוגיים לטיסה, דיווחים שטייס יקבל וימסור, נוהלי דיבור בקשר, מהירות כלי טיס, טיסה במבנה, טיסה אווירובטית, טיסה תחרותית וטיסת ניסוי;

(2) הוראות לעניין טיסה במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל, ובכלל זה חובת הגשת תכנית טיסה, קבלת מירשה טיסה (Air Traffic Control Clearance), שמירה על קשר רדיו עם יחידת הנת"א הנוגעת בדבר, כללי טיסת ראייה וכללי טיסת מכשירים;

(3) הוראות לעניין תנועה קרקעית של כלי טיס;

(4) הוראות שמטרתן הגנה וזיהוי של כלי טיס.

(ד) תקנות לפי סעיף זה לעניין יירוט או לעניין הגנה וזיהוי של כלי טיס וכן תקנות לפי סעיף זה העשויות להשפיע על השימוש במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהוקצה לתעופה הצבאית לפי סעיף 80, יותקנו בהסכמת שר הביטחון; תקנות לפי סעיף זה בכל עניין אחר, יותקנו בהתייעצות עם שר הביטחון.

73. (א) לא יפעיל מפעיל אווירי כלי טיס בשטח ישראל, באופן הגורם לרעש העולה על מפלס רעש או מכסת רעש שקבע השר, בהסכמת השר להגנת הסביבה ובאישור הוועדה, אלא אם כן תנאי מזג אוויר, בטיחות הטיסה או הוראת יחידת נת"א שניתנה לפי סעיף 82(1), מחייבים זאת; מפלס רעש או מכסת רעש כאמור ייקבעו בהתחשב בדירוגי הרעש שנקבעו לפי סעיף 66, בהוראותיה של כל תכנית לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה – 1965¹⁷, הנוגעת בדבר ובהוראות התעבורה האווירית שעניינן הגישה האווירית לשדה תעופה או למנחת ועזיבתו; השר והשר להגנת הסביבה יבחנו אחת לחמש שנים לפחות את הצורך בעדכון מפלס הרעש או מכסת הרעש שנקבעו כאמור.

(ב) השר, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה, רשאי לקבוע חובות שיחולו על מפעיל אווירי לצורך עמידה במפלס הרעש או במכסת הרעש שנקבעו לפי סעיף קטן (א), ולצורך הפחתת רעש.

74. (א) (1) לא יוביל אדם חומר מסוכן בכלי טיס אלא אם כן בידו רישיון הפעלה אווירית מתאים או שהוא עובד טיס של בעל רישיון כאמור, ובכפוף לתנאי אותו רישיון ולהוראות לפי סעיף זה.

(2) לא ימסור אדם חומר מסוכן להובלה בכלי טיס אלא לבעל רישיון הפעלה אווירית כאמור בפסקה (1).

תקני רעש כללי טיס

¹⁷ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

(ב) (1) לא ימסור אדם חומר מסוכן להובלה בכלי טיס אלא לאחר שסיווג, ארו, סימן ותייג את החומר המסוכן ומסר מידע לגביו לבעל הרישיון כאמור בסעיף קטן (א)(1). הכל כפי שקבע השר.

(2) לא יקבל בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א)(1) חומר מסוכן להובלה בכלי טיס שבהפעלתו, אלא אם כן נתקיימו לגבי אותו חומר מסוכן כל התנאים לפי פסקה (1).

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הובלת חומרים מסוכנים בכלי טיס, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) אחסונם, שינועם, טעינתם ופריקתם של חומרים מסוכנים;

(2) חובות שיחולו על מי שמוסר חומר מסוכן להובלה בכלי טיס ועל בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א)(1) המקבל חומר מסוכן להובלה בכלי טיס, או על מי מטעמם;

(3) הדרכת עובדי טיס להכרת חומרים מסוכנים וזיהויים, ולטיפול באירוע חומרים מסוכנים בכלי טיס;

(4) סוגי חומרים מסוכנים שהובלתם בכלי טיס אסורה.

(ד) במקרים דחופים, רשאי המנהל לפטור אדם מהוראות לפי סעיף זה אם מצא כי הדבר נחוץ לשם הגנה על ביטחון המדינה, על חיי אדם, על הסביבה או על רכוש, ובלבד ששוכנע כי אותו אדם ינקוט אמצעים מתאימים, ככל האפשר, לשם שמירה והגנה על הבטיחות, על שלום הציבור ועל הסביבה, ברמה שוות ערך לזו המושגת בקיום ההוראות לפי סעיף זה.

(ה) הוראות לפי סעיף זה לא יחולו על חומר מסוכן כמפורט להלן, ורשאי השר לקבוע הוראות לעניין הובלה של חומר כאמור, הפעלתו או שימוש בו, בכלי טיס:

(1) חומר מסוכן שהימצאותו בכלי טיס נחוצה בהתאם להוראות לפי חוק זה, לרבות ההוראות לעניין ציוד לפי סעיף 68 והוראות כושר אווירי כמשמעותן בסעיף 69, או שהימצאותו נחוצה בהתאם להוראות הטכניות לחומרים מסוכנים;

(2) חומר מסוכן שלפי ההוראות הטכניות לחומרים מסוכנים מותר להובילו על ידי נוסע או איש צוות, לשימושו האישי, בכמות שאינה עולה על האמור בהוראות הטכניות לחומרים מסוכנים.

(ו) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ובהתאם להוראות נספח 18 לאמנה ולהוראות הטכניות לחומרים מסוכנים.

(ז) עותק מההוראות הטכניות לחומרים מסוכנים יועמד לעיון הציבור, בלא תשלום, במשרדי הרשות.

(ח) השר יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות הודעה על כל שינוי בהוראות הטכניות לחומרים מסוכנים שעניינו סיווג חומר כחומר מסוכן או פירוט לגבי חומר מסוכן, ועל מועד תחילתו של השינוי כאמור; בהודעה לפי סעיף קטן זה יצוין כי ההוראות המעודכנות מופקדות לעיון הציבור במשרדי הרשות.

75. (א) (1) לא ימריא אדם כלי טיס בשטח ישראל אלא משדה תעופה או ממנחת של כלי טיס המראה ונחיתה של כלי טיס המראה ונחיתה של כלי טיס שניתן רישיון להפעלתו לפי סעיף 32, ולא ינחית אדם כלי טיס בשטח ישראל אלא משדה תעופה או ממנחת כאמור, ובלבד שלפי הפרסום במסגרת שירותי המידע התעופתי, המנחת או שדה התעופה מתאים להמראה או לנחיתה של אותו כלי טיס, והכל אלא אם כן קבע השר אחרת ולפי התנאים שקבע.

(2) הוראות פסקה (1) לא יחולו על בלון או דאון; בפסקה זו –

“בלון” – כלי טיס קל מהאוויר שאינו מונע על ידי מנוע;

“דאון” – כלי טיס כבד מהאוויר שטיסתו החופשית אינה תלויה באופן עיקרי במנוע.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי אדם להמריא כלי טיס ולהנחיתו בשדה תעופה צבאי או במנחת שהוא תשתית משטרתית או תשתית צבאית, לפי הוראות סעיפים 178(ה) או 179(ג)(1), לפי העניין.

סימן ה': הוראות כלליות לעניין פרק ג'

76. (א) טייס מפקד אחראי לעניינים המפורטים להלן, והוא הסמכות המקצועית, המכרעת והסופית לגביהם:

- (1) בטיחותם של אנשי הצוות, הנוסעים והמטען שבכלי הטיס;
- (2) הפעלת כלי הטיס ובטיחות הטיסה מרגע שכלי הטיס מוכן לתזוזה, כפי שקבע השר בהתאם לסוג כלי הטיס, ועד לעצירתו המלאה בסוף הטיסה וכיבוי כל מנועיו הראשיים.
- (ב) (1) במקרה חירום המצריך, לדעת הטייס המפקד, פעולה מיידית לשם הגנה על חיי אדם או שמירת הבטיחות כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא לסטות מהוראות כל דין לעניין הפעלת כלי הטיס, ככל שהדבר דרוש בנסיבות העניין; בסעיף קטן זה, “טייס מפקד” – לרבות טייס אחר הממלא את מקומו בהטסה בהעדרו של הטייס המפקד מתא הטייס.
- (2) פעל טייס מפקד כאמור בפסקה (1), יודיע על כך למנהל, בעל פה, בהקדם האפשרי, וידווח על כך למנהל, בכתב, כפי שקבע השר.
- (3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 106.

(ג) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע חובות שיחולו על טייס מפקד בקשר להפעלת כלי הטיס, ובכלל זה לפני הטיסה, במהלכה ולאחר סיומה, וכן הוראות לעניין חילוף טייס מפקד בשל אייכולתו להמשיך במילוי תפקידו באותה טיסה.

77. (א) כל אדם בכלי טיס חייב לציית להוראות טייס מפקד או איש צוות מטעמו, שניתנה לפי דיני הטיס, לשם הבטחת בטיחות כלי הטיס, נוסעיו, אנשי הצוות או המטען שבו וביטחונם, או לשם שמירה על הסדר הטוב בכלי הטיס או על המשמעת בו.

(ב) לא יפריע אדם בכלי טיס לאיש צוות במילוי תפקידו, לא ישתתף בתגרה בכלי טיס, לא יתפרע בו ולא יעשה מעשה הפוגע בכלי טיס או בציוד תעופתי שבו.

78. מפעיל אווירי אחראי לתחזוקתו ולהפעלתו הבטוחות של כלי הטיס שהוא מפעיל, בהתאם להוראות לפי חוק זה.

79. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם עומד להפעיל כלי טיס בניגוד להוראות לפי סעיפים 17, 63(א), 64(א), 66 עד 69, 72(ג)(2) או 74, או כי הפעלת כלי טיס עלולה לגרום סכנה לחיי אדם או לרכוש, רשאי הוא להורות למפעיל האווירי, לטייס, לבעל רישיון להפעלת יחידת נת”א, לבעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, ולכל אדם אחר הנוגע בדבר, לפי העניין –

(1) להימנע מהפעלת כלי הטיס או למנוע את הפעלתו, לתקופה שיוורה;

(2) לנקוט פעולות לבדיקת כלי הטיס ולתיקון ליקויים לצורך הכשרתו לטיסה, בתוך תקופה שיוורה או כתנאי להפעלת כלי הטיס.

אחריות טייס מפקד

חובת ציות והתנהגות נאותה בכלי טיס

אחריות מפעיל אווירי

הוראה בדבר איסור הפעלת כלי טיס ובדבר תיקון ליקויים

(ב) המנהל ייתן למפעיל האווירי של כלי הטיס הנוגע בדבר ולמי שניתנה לו הוראה כאמור בסעיף קטן (א) הודמנות לטעון את טענותיהם בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ־30 ימים לאחר שניתנה ההוראה.

פרק ד': מרחב הפיקוח התעופתי

80. הקצאת מרחב הפיקוח התעופתי של ישראל לתעופה האזרחית ולתעופה הצבאית תיעשה בידי השר ושר הביטחון, ובהעדר הסכמה ביניהם – בידי הממשלה.
81. (א) החלטה בדבר נקודות ונתיבים שדרכם ייכנס כלי טיס למרחב הפיקוח התעופתי של ישראל, ייצא ממנו או יחלוף בו, תתקבל על ידי השר ושר הביטחון, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה, ובהעדר הסכמה בין השר ושר הביטחון – על ידי הממשלה.
- (ב) נקבעו נקודות ונתיבים לפי הוראות סעיף קטן (א), לא יטיס אדם כלי טיס הנכנס למרחב הפיקוח התעופתי של ישראל או היוצא ממנו, אלא דרכם, אלא אם כן יחידת נת"א, בהסכמת חיל האוויר בצבא הגנה לישראל, הורתה לו לסטות מנקודות ונתיבים כאמור.
- (ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו על כלי טיס הנאלץ לנחות או לשנות את מסלול טיסתו מחמת תאונה, תנאי מזג אוויר, כוח עליון או מקרה חירום אחר כאמור בסעיף 76(ב); אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952¹⁸, ומההוראות לפי פקודת המכס¹⁹, לעניין ההליכים הנדרשים לצורך כניסת בני אדם או מטען למדינת ישראל.
82. (א) המנהל אחראי לתכנון ולפיתוח של מרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהוקצה לשימוש התעופה האזרחית לפי סעיף 80 (בפרק זה – המרחב האווירי האזרחי), ולמתן הוראות לעניין השימושים במרחב האמור, בין השאר בעניינים המפורטים להלן, והכל במטרה להבטיח את בטיחות התעבורה האווירית, סדירותה ויעילותה, ובמטרה להגן על שלום הציבור והסביבה:
- (1) הגדרת אזורי המרחב האווירי האזרחי, בהתאם לשירותי נת"א הניתנים בהם וסוגי הטיסות שניתן לקיים בהם;
 - (2) נתיבי הטיסה במרחב האווירי האזרחי, ככל שקביעתם אינה בסמכות השר ושר הביטחון לפי סעיף 81;
 - (3) גישה אווירית לשדות תעופה ולמנחתים ועזיבתם;
 - (4) אזורי המתנה אוויריים;
 - (5) תנועה קרקעית בתחום שדות תעופה ומנחתים;
 - (6) שימוש במיתקני עזר לטיסה;
 - (7) אזורי טיסה לכלי טיס לפי סוגיהם, לרבות אזורים שבהם לא נדרשת הגשת תכנית טיסה לפי כללי הטיסה;
 - (8) אזורים מסוכנים, מוגבלים או אסורים לטיסה;
 - (9) סיכונים לתעבורה האווירית.
- (ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל ליתן הוראות לתעופה אזרחית בעניינים המפורטים באותו סעיף קטן, לגבי תשתית צבאית שמופעלים בה כלי טיס אזרחיים לפי סעיף 179(ג).

¹⁸ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

¹⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

- (ג) הוראות תעבורה אווירית לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יינתנו בהתאם להוראות אלה:
- (1) הוראות לפי סעיף קטן (א), לגבי המרחב האווירי האזרחי שבו ניתנים שירותי נת"א בידי צבא הגנה לישראל וכן הוראות לפי סעיף קטן (ב), יינתנו בהסכמת מי ששר הביטחון הסמיכו לכך, וכל הוראה אחרת – בהתייעצות עם מי שהוסמך כאמור;
- (2) הוראות בעניינים הנוגעים להגנת הסביבה יינתנו בהתייעצות עם מי שהשר להגנת הסביבה הסמיכו לכך.
- (ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ג), המנהל ייתן הוראות תעבורה אווירית לאחר שהודיע לבעל רישיון להפעלת יחידת נת"א על כוונתו לעשות כן, ובכפוף למגבלות ביטחוניות שניתנו במסגרת הוראות גורם ביטחוני מוסמך.
- (ה) המנהל רשאי להרשות לבעל רישיון להפעלת יחידת נת"א, במסגרת רישיון כאמור, ליתן הוראות תעבורה אווירית בעניינים המפורטים בסעיף קטן (א), כולם או חלקם, לגבי תחום המרחב האווירי הנתון לפיקוחה של יחידת הנת"א; הוראות כאמור יינתנו בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד), אלא אם כן קיימת דחיפות מיוחדת במתן ההוראות, וכן בהתאם לתנאים שקבע השר לעניין זה.
- (ו) שר הביטחון או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי, ככל האפשר לאחר התייעצות עם המנהל, ליתן הוראות המגבילות או האוסרות טיסה במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל, מטעמים של ביטחון המדינה; הודעה על מתן הוראות כאמור תועבר למנהל וליחידת הנת"א הנוגעת בדבר.
- (ז) לא יפעיל אדם כלי טיס בניגוד להוראות התעבורה האווירית, ואולם רשאית יחידת נת"א ליתן הוראות למטיס כלי טיס הנוגדות את הוראות התעבורה האווירית ואת כללי הטיסה שנקבעו לפי סעיף 72, בתחום המרחב האווירי הנתון לפיקוחה, אם מצאה כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין; נתנה יחידת נת"א הוראות כאמור, לא יפעיל אדם כלי טיס בתחום המרחב האווירי הנתון לפיקוחה בניגוד להן.
- (א) הוראות התעבורה האווירית וכן הנקודות והנתיבים שנקבעו לפי סעיף 81, יפורסמו במסגרת שירותי המידע התעופתי כפי שקבע השר, וכן יועמדו לעיון הציבור, בלא תשלום, במשרדי הרשות ובאתר האינטרנט של הרשות.
- (ב) ההוראות, הנקודות והנתיבים כאמור בסעיף קטן (א) אינם טעונים פרסום ברשומות, ואולם הודעה על קביעתם או על שינוים בפרסום כאמור בסעיף קטן (א) שהוא בעל תוקף קבוע, תפורסם גם ברשומות.
- (א) המנהל יספק שירותי מידע תעופתי, ובכלל זה יאסוף, יערוך, יפרסם ויפיץ מידע תעופתי החיוני לבטיחות, לסדירות וליעילות של התעבורה האווירית, בהתאם להוראות שקבע השר ולהוראות נספח 15 לאמנה, למעט הוראות באותו נספח שלגביהן הודיע המנהל לארגון התעופה הבין-לאומי, לפי סעיפים 4(ב) ו-6(ד) לחוק רשות התעופה האזרחית, כי ישראל פועלת באופן שונה.
- (ב) המנהל רשאי להרשות לבעל רישיון להפעלת יחידת נת"א, במסגרת רישיונו כאמור, לפרסם, להפיץ ולהעביר מידע תעופתי; בעל רישיון שקיבל הרשאה לעשות כן יפעל לפי הוראות שקבע השר בהתאם לנספח 15 לאמנה.

פרק ה': כלי רחיפה

83. פרסום נתיבים בין לאומיים והוראות תעבורה אווירית
84. שירותי מידע תעופתי
85. הגדרות – פרק ה' – בפרק זה – "הפעלה", לעניין כלי רחיפה – הטסה של כלי רחיפה, או גלישה או רחיפה באמצעות כלי כאמור;

”הפעלה מסחרית”, לעניין כלי רכיפה – הובלת נוסעים או מתן שירות, באמצעות כלי רכיפה, בתמורה, למעט הדרכה להפעלת כלי רכיפה.

86. מפעיל כלי רכיפה אחראי לכשירות האווירית של כלי הרכיפה, בין השאר בהתאם להוראות היצרן, ככל שישנן, והוא לא יפעיל כלי רכיפה אלא אם כן וידא את כשירותו של כלי הרכיפה כאמור.
87. (א) לא יעסוק אדם בהדרכה עיונית או מעשית להפעלת כלי רכיפה, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן מאת המנהל לפי סעיף זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
- (ב) לא יפעיל אדם כלי רכיפה בהפעלה מסחרית, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן מאת המנהל לפי סעיף זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
- (ג) על הגבלת רישיון שניתן לפי סעיף קטן (א) או (ב), התלייתו, ביטולו וסירוב לחדשו, יחולו הוראות סעיף 38, בשינויים המחויבים.
- (ד) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע הוראות לעניין –
- (1) רישיונות הניתנים לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ולעניין בעלי רישיונות כאמור, ובין השאר לעניין ההכשרה, המיומנות, הידע והניסיון המקצועי המתאימים הנדרשים לקבלת רישיון, ההליכים לקבלת רישיון או חידושו, תקופת תוקפו והפרטים שייכללו בו, וכן לעניין חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על בעלי רישיונות כאמור;
- (2) סוגי כלי רכיפה שהוראות סעיף זה לא יחולו עליהם.
88. (א) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי כלי רכיפה שהפעלתם טעונה רישיון לכך מאת המנהל, וכן תנאים לקבלת הרישיון, ובכלל זה הוראות לעניין גיל מזערי לקבלת רישיון, ההכשרה, המיומנות, הידע והניסיון המקצועי המתאימים הנדרשים לקבלת הרישיון, ההליכים לקבלת רישיון או חידושו, תקופת תוקפו והפרטים שייכללו בו.
- (ב) לא יפעיל אדם כלי רכיפה כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן מאת המנהל לפי סעיף זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.
- (ג) על הגבלת רישיון שניתן לפי סעיף זה, התלייתו, ביטולו וסירוב לחדשו, יחולו הוראות סעיף 38, בשינויים המחויבים.
89. מפעיל כלי רכיפה שבידו רישיון הדרכה או רישיון הפעלה מסחרית לפי סעיף 87, ומפעיל כלי רכיפה מסוג שהפעלתו טעונה רישיון לפי סעיף 88, לא ישתו משקה משכר בעת מילוי תפקידם כאמור או בעת הפעלת כלי רכיפה, לפי העניין, לא ימלאו את תפקידם ולא יפעילו כלי רכיפה כשהם נתונים תחת השפעת אלכוהול, או לאחר ששתו משקה משכר וטרם חלף פרק הזמן שקבע השר, או כאשר מצוי בגופם סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.
90. לא יפעיל אדם כלי רכיפה בלא לבוש מגן או ציוד מגן שקבע השר; בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע הוראות לפי סוגי כלי רכיפה ולפי סוגי הפעלות, וכן סוגי כלי רכיפה שהוראות סעיף זה לא יחולו לגביהם.
91. השר, בהתייעצות עם המפקח על הביטוח כמשמעותו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ”א–201981²⁰ (בחוץ זה – המפקח על הביטוח), ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע הוראות לעניין חובות מפעיל כלי רכיפה לבטח את אחריותו לנזקי גוף

²⁰ ס”ח התשמ”א, עמ’ 208.

ורכוש של צד שלישי העלולים להיגרם עקב הפעלת כלי הרחיפה, ובכלל זה לעניין זהות מבטחים מורשים, לרבות מחוץ לישראל, ורשאי הוא לקבוע בדרך האמורה הוראות לפי סוגי כלי רחיפה ולפי סוגי ביטוח.

92. הוראות תעבורה אווירית לעניין כלי רחיפה ותנאים להפעלתם מחוץ לאזורי הפעילות

(א) המנהל רשאי ליתן הוראות תעבורה אווירית לכלי רחיפה בעניינים אלה:

(1) גישה אווירית למנחתים של כלי רחיפה ממונעים, תנועתם הקרקעית במנחתים ועזיבתם את המנחתים;

(2) אזורי פעילות לכלי רחיפה ממונעים ונתיבים למעבר בין אזורי פעילות כאמור;

(3) אזורים מסוכנים, מוגבלים או אסורים להפעלת כלי רחיפה.

(ב) על מתן הוראות תעבורה אווירית לכלי רחיפה לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 82(ב) עד (ו), בשינויים המחוייבים.

(ג) השר, בהתייעצות עם שר הביטחון, רשאי לקבוע תנאים להפעלת כלי רחיפה ממונעים מחוץ לאזורי הפעילות שנקבעו לפי סעיף קטן (א), ואולם תקנות לפי סעיף קטן זה לעניין הגנה וזיהוי של כלי רחיפה או תקנות העשויות להשפיע על השימוש במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהוקצה לתעופה הצבאית לפי סעיף 80, יותקנו בהסכמת שר הביטחון.

(ד) לא יפעיל אדם כלי רחיפה –

(1) בניגוד להוראות התעבורה האווירית כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), או בניגוד לתנאים שקבע השר לפי סעיף קטן (ג);

(2) אלא אם כן הוא בקיא בהוראות התעבורה האווירית החלות במרחב האווירי הסמוך לאזור פעילותו של כלי הרחיפה.

(ה) על אף הוראות סעיף זה, רשאית יחידת נת"א ליתן הוראות למפעיל כלי רחיפה הנוגדות את הוראות התעבורה האווירית כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), את התנאים שקבע השר לפי סעיף קטן (ג) ואת כללי הרחיפה שנקבעו לפי 93(א), בתחום המרחב האווירי הנתון לפיקוחה, אם מצאה כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין; נתנה יחידת נת"א הוראות כאמור, לא יפעיל אדם כלי רחיפה בניגוד להן.

93. תקנות לעניין כלי רחיפה והפעלתם

(א) (1) לצורך שמירה על בטיחות הפעלתם של כלי רחיפה והגנה על חיי אדם ורכוש, רשאי השר, בהתייעצות עם שר התרבות והספורט ובאישור הוועדה, לקבוע בתקנות כללים להפעלת כלי רחיפה (בפרק זה – כללי רחיפה).

(2) לא יפעיל אדם כלי רחיפה אלא בהתאם לכללי הרחיפה שנקבעו לפי פסקה (1).

(ב) בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע בדרך האמורה באותו סעיף קטן חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מפעילי כלי רחיפה והתשתיות שישמשו את פעילותם.

(ג) השר רשאי לקבוע כי כלי המרחף או הנישא באוויר, בין שהוא ממונע ובין שאינו ממונע, שאינו כלי טיס ואינו מנוי בפסקאות (1) עד (6) להגדרה "כלי רחיפה", ייחשב כלי רחיפה לעניין חוק זה.

פרק ו': סמכויות פיקוח

94. מינוי מפקחים

(א) המנהל רשאי למנות, מבין עובדי הרשות, מפקחים שיפקחו על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן, למעט על ביצוע הוראות לפי פרק ז' (בפרק זה – ההוראות לפי חוק זה).

(ב) המנהל, בהסכמת מנהל השירות המטאורולוגי, רשאי למנות, מבין עובדי השירות המטאורולוגי, מפקחים לעניין ביצוע ההוראות לפי חוק זה הנוגעות למטאורולוגיה לצורכי תעופה אזרחית.

(ג) לא ימונה מפקח לפי הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של המנהל אליה וקבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים, וכן הכשרה מתאימה, כפי שהורה המנהל, ולעניין מפקח שמונה לפי סעיף קטן (ב) – כפי שהורה מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות, ככל שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים.

(ד) הודעה על מינוי מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

95. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ויהוי מפקח ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודת מפקח החתומה בידי המנהל והמעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

96. (א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את קיומן של ההוראות לפי חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²¹;

(3) לערוך בדיקות או מדידות וכן ליטול דוגמאות לשם בדיקה, ולהורות על מסירת הדוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;

(4) להיכנס לכל מקום, לרבות לכלי טיס, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט, ולא ייכנס לתא הטייס בעת טיסה אלא בתיאום עם הטייס המפקד.

(ב) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא אם כן הוא בעל התאמה ביטחונית מתאימה כמשמעותה בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, ככל שנדרשת התאמה כאמור לפי אותו חוק.

(ג) שוכנע השר לביטחון הפנים כי הדבר דרוש לצורך פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי הוא, בהתייעצות עם שר המשפטים, להסמיך מפקח שמונה בידי המנהל לפי סעיף 94, גם בסמכויות המפורטות להלן שיהיו נתונות לו במקרים שבהם מתעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, למעט עבירה לפי סעיף 142(ג), ובלבד שלא יוסמך מפקח בסמכויות כאמור, אלא אם כן הוא בעל כשירות והכשרה מתאימים לכך כאמור בסעיף 94(ג)(2) ו-(3):

²¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(1) הסמכות לחקור כל אדם הקשור לעבירה, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)²², בשינויים המחויבים;

(2) הסמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים;

(3) הסמכות לבקש מבית משפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

(ד) סירב אדם להיענות לדרישות מפקח על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה וסעיף 97, והיה חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי המפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996²³, בשינויים המחויבים.

97. (א) מפקח רשאי לדרוש מעובד טיס או מאיש צוות, העומד למלא את תפקידו, הממלא את תפקידו, או שסיים זה עתה למלא את תפקידו –

בדיקת אלכוהול וסמים בידי מפקח

(1) לתת לו דגימה של אוויר הנשום מפיו, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, באמצעות מכשיר שאושר לשם כך לפי סעיף 99(ט) (בסימן זה – דגימת נשיפה);

(2) לתת לו דגימת רוק, לשם בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, באמצעות מכשיר שאושר לשם כך לפי סעיף 99(ט) (בסימן זה – דגימת רוק).

(ב) מפקח רשאי להפעיל את סמכויותיו לפי סעיף קטן (א) אף בהעדר חשד כי נעברה עבירה לפי סעיף 142(ג)(2).

(ג) ראה מפקח לנגד עיניו עובד טיס או איש צוות השותה משקה משכר בעת מילוי תפקידו או במהלך פרק הזמן לפני מילוי תפקידו שבו עליו להימנע משתיית משקה משכר לפי סעיף 8, או מצא, לפי דגימת נשיפה או דגימת רוק, כי עובד טיס או איש צוות נתון תחת השפעת אלכוהול או כי מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, יחולו הוראות אלה, לפי העניין:

(1) לעניין עובד טיס או איש צוות העומד למלא את תפקידו – רשאי המפקח למנוע ממנו למלא את תפקידו;

(2) לעניין עובד טיס או איש צוות הממלא את תפקידו – יהיה בכך כדי לבסס חשד סביר כאמור בסעיף 98(א), ורשאי המפקח למנוע ממנו להמשיך במילוי תפקידו;

(3) לעניין עובד טיס או איש צוות שסיים זה עתה למלא את תפקידו – יהיה בכך כדי לבסס חשד סביר כאמור בסעיף 98(א).

98. בדיקת אלכוהול וסמים בידי שוטר

(א) היה לשוטר חשד סביר כי עובד טיס או איש צוות עבר עבירה לפי סעיף 142(ג)(2), רשאי הוא לדרוש ממנו לתת לו דגימת נשיפה, דגימת רוק, דגימת שתן או דגימת דם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז או אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן.

(ב) לצורך נטילת דגימה לפי סעיף זה מוסמך שוטר לעכב את עובד הטיס או את איש הצוות שממנו נדרשת הדגימה, לפרק זמן כאמור בסעיף 73(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

²² חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

²³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 358.

(ג) לא יורשע אדם על סמך תוצאת דגימת רוק בלבד.

הוראות לעניין
נטילת דגימות

99. (א) מפקח או שוטר הדורש מעובד טיס או מאיש צוות לתת לו דגימת נשיפה, דגימת רוק, דגימת שתן או דגימת דם (בסעיף זה – דגימה), בהתאם לסמכויותיו לפי סעיפים 97 או 98, לפי העניין, יודיע לו את מטרת נטילת הדגימה, יבקש את הסכמתו ויסביר לו את המשמעות המשפטית של סירוב לתת דגימה, כאמור בסעיף 100.

(ב) נטילה של דגימה לפי סעיפים 97 ו-98 תיעשה באופן ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של פגיעה, אי-נוחות וכאב.

(ג) נטילה של דגימת נשיפה או דגימת רוק או מתן דגימת שתן ייעשו במקום שבו הנבדק ממלא את תפקידו או עומד למלא את תפקידו או סמוך למקום כאמור; שוטר או מפקח, לפי העניין, רשאי להורות על מקום אחר לנטילת הדגימה, ובלבד שמפקח לא יורה כאמור, אלא אם כן הדבר נדרש לקיום הוראות סעיף קטן (ב).

(ד) נטילה של דגימת דם תיעשה בידי בעל מקצוע רפואי כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996²⁴ (בסעיף זה – חוק החיפוש), המוסמך כדין ליטול דגימת דם; נטילת הדגימה תיעשה במקום שבו נוהגים ליטול דגימה כאמור, לרבות בתחנת משטרה בתנאי מרפאה.

(ה) בעל מקצוע רפואי ירבר עם האדם שממנו נדרשה דגימת דם, קודם לנטילתה, את מצב בריאותו ככל שהדבר נוגע לנטילת הדגימה; התעורר חשש סביר כי נטילת הדגימה עלולה לפגוע בבריאותו של אותו אדם פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה, לא ייטול ממנו בעל המקצוע הרפואי דגימת דם כאמור; ואולם בעל מקצוע רפואי שאינו רופא, רשאי לדרוש כי רופא יבדוק את האדם, ולא ייטול ממנו דגימת דם אלא אם כן הרופא שבדק אותו אישר כי אין מניעה בריאותית ליטול את הדגימה.

(ו) הנוטל דגימה, ירשום בתום הנטילה דין וחשבון על מהלך הנטילה, ויחתום עליו; דין וחשבון כאמור יכלול את אלה:

- (1) שמו ופרטי זהותו של עובד הטיס או איש הצוות שממנו ניטלה הדגימה;
 - (2) נסיבות נטילת הדגימה, וכן תוצאות בדיקתה, אם נתקבלו במעמד הנטילה;
 - (3) התאריך, השעה והמקום שבהם ניטלה הדגימה;
 - (4) שמו וכשירותו או דרגתו, לפי העניין, של נוטל הדגימה;
 - (5) שמו ופרטי זהותו של מי שנכח בעת נטילת הדגימה, אם נכח.
- (ז) העתק הדין וחשבון כאמור בסעיף קטן (ו) יימסר מיד לאדם שממנו ניטלה הדגימה.
- (ח) הוראות חוק החיפוש לא יחולו על נטילה של דגימה לפי סעיף זה.
- (ט) השר, בהסכמת שר הבריאות, רשאי לאשר, בהודעה ברשומות, מכשיר שימש לקבלת דגימה של אוויר הנשוף מפיו של אדם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז, וכן מכשיר שימש לקבלת דגימת רוק מפיו של אדם, לשם בדיקה אם מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, ורשאי הוא לאשר מכשירים לצורך נטילת דגימות כאמור בידי שוטרים בלבד.
- (י) השר ושר הבריאות, באישור הוועדה, יקבעו הוראות בעניינים אלה:
- (1) שיטות לבדיקת האלכוהול או הסם בהתאם להוראות סעיף זה;

²⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

- (2) אופן נטילת הדגימות לפי סעיף זה, סדר נטילתן ואופן בדיקתן, מקומות הבדיקות ותעודות שיינתנו על תוצאות בדיקה;
- (3) אופן הפעלת מכשיר שאושר לפי סעיף קטן (ט).
- (יא) השר, בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור הוועדה –

(1) רשאי לקבוע כי משקה משכר הוא משקה שריכוז האלכוהול בו גבוה מריכוז שקבע; לעניין זה, רישום ריכוז האלכוהול על גבי מכל משקה יהיה ראיה לכאורה לריכוז האלכוהול במשקה;

(2) יקבע שיעור מרבי של ריכוז אלכוהול לעניין ההגדרה "נתון תחת השפעת אלכוהול".

(יב) בית משפט הדן בעבירה לפי סעיף 142(ג)(2) רשאי לקבל כראיה תעודה שניתנה לפי סעיף קטן (י)(2).

100. סירב עובד טיס או איש צוות –

(1) לתת דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם לפי דרישת שוטר כאמור בסעיף 98, למעט סירוב מטעמים בריאותיים בנסיבות האמורות בסעיף 99(ה), יראו אותו כמי שעבר עבירה לפי סעיף 142(ג)(2);

(2) לתת דגימת נשיפה או דגימת רוק לפי דרישת מפקח כאמור בסעיף 97(א), יחולו לגבי הוראות סעיף 97(ג)(1), (2) או (3), לפי העניין.

101. הוראות סעיפים 97 עד 100 יחולו, בשינויים המחויבים, על מפעיל כלי רחיפה שבידיו רישיון כאמור בסעיף 89, לגבי מילוי תפקידו כמדריך להפעלת כלי רחיפה או לגבי הפעלת כלי רחיפה, לפי העניין.

בדיקת אלכוהול וסמים – תחולה על מפעיל כלי רחיפה

102. (א) המנהל, בהסכמת מפקד מחוז במשטרת ישראל, רשאי למנות נאמני בטיחות תעופה; נאמן בטיחות תעופה שמונה לפי סעיף זה רשאי, לאחר שהציג את תעודת מינויו כנאמן בטיחות תעופה ובעת שהוא עונד תג בולט המעיד על תפקידו, לדרוש ממי שהפר לנגד עיניו הוראה מההוראות לפי חוק זה, להזדהות לפניו, לצורך דיווח על כך לרשות.

נאמני בטיחות תעופה

(1) לא ימונה אדם כנאמן בטיחות תעופה אם הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו.

(2) התברר לנאמן בטיחות תעופה כי הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו, יודיע על כך למנהל ולא יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף זה.

(3) לעניין סעיף קטן זה, אחת היא אם התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(4) בסעיף קטן זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרוב;

"תפקיד אחר" – לרבות תפקיד אחר של קרוב;

"קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנו של נאמן בטיחות התעופה.

- (ג) לא ימונה נאמן בטיחות תעופה אלא אם כן קיבל הכשרה למילוי תפקידו כפי שיורה המנהל.
- (ד) נאמן בטיחות תעופה יפעל לפי הנחיות המנהל.
- (ה) נאמן בטיחות תעופה לא זכאי לשכר או למשכורת בעד מילוי תפקידו, והרשות לא תשלם בעדו דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995²⁵, אך הוא זכאי להחזר הוצאות שהוציא אגב מילוי תפקידו, בשיעורים ובאופן שקבע השר.
- (ו) המנהל רשאי להעביר נאמן בטיחות תעופה מתפקידו גם בלא הסכמת מפקד מחוז במשטרת ישראל.
- (ז) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מילוי תפקידו של נאמן בטיחות תעופה, סייגים ותנאי כשירות נוספים למינויו, התעודה שתינתן לו, צורת התג שעליו לענוד ואופן ענידתו.

פרק ז': חקירת אירוע בטיחותי

סימן א': הגדרות

הגדרות – פרק ז'

103. בפרק זה –

- "אירוע בטיחותי" – תאונת טיס או תקרית טיס לרבות תקרית חמורה;
- "אירוע בטיחותי חמור" – תאונת טיס או תקרית חמורה;
- "גוף חוקר" – רשות המוסמכת על פי דין לחקור עבירות פליליות;
- "זמן הפעלה או תחזוקה" – כל אחד מפרקי הזמן המפורטים להלן:
- (1) בכלי טיס מאויש – פרק הזמן מרגע עלייתו של אדם לכלי הטיס בכוונה לטוס בו, עד לרדתו מכלי הטיס, ובכלי טיס בלתי מאויש – פרק הזמן מהרגע שכלי הטיס מוכן לתזוזה לצורך המראה, עד לעצירתו המלאה בסוף הטיסה וכיבוי מערכת ההנעה העיקרית שלו;
- (2) פרק הזמן שבמהלכו מתבצעות פעולות בדיק בכלי הטיס בהיותו על הקרקע;
- "החוקר הראשי" – מי שמונה לפי הוראות סעיף 107;
- "חומר מחשב" ו"פלט" – כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;
- "חפץ" – לרבות תעודה, חומר מחשב, מסמך לרבות פלט, וכל דבר העשוי לשמש ראיה בחקירה בטיחותית;
- "כלי טיס" – לרבות כלי רחיפה;
- "תאונת טיס" – אירוע הקשור בהפעלת כלי טיס או בפעולות בדיק בכלי טיס, שהתרחש בזמן הפעלה או תחזוקה של כלי הטיס, ובמהלכו אירע אחד מאלה, הכל כפי שקבע השר לפי סעיף 129(3):
- (1) אדם נהרג או נפגע באופן חמור;
- (2) נגרם לכלי הטיס נזק חמור או כשל מבני;
- (3) כלי הטיס נעדר או שלא ניתן להגיע אליו;

²⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

"תקריט טיס" – אירוע שאינו תאונת טיס, הקשור בהפעלת כלי טיס או בפעולות בדק בכלי טיס, שהתרחש בזמן הפעלה או תחזוקה של כלי הטיס והשפיע או עלול היה להשפיע על בטיחות הפעלתו;
"תקריט חמורה" – תקריט טיס בנסיבות שבהן כמעט התרחשה תאונת טיס.

סימן ב': חקירה בטיחותית ומטרתה

104. חקירה של אירוע בטיחותי לפי פרק זה היא הליך הכולל איסוף מידע וניתוחו, הסקת מסקנות, לרבות קביעת הסיבות לאירוע הבטיחותי או הגורמים שתרמו להתרחשותו, ומתן המלצות הנוגעות לעניין לצורך שיפור בטיחות התעופה, ככל שלדעת החוקר הראשי יש בכך צורך (בפרק זה – חקירה בטיחותית).
105. מטרתה הבלעדית של חקירה בטיחותית היא מניעת אירועים בטיחותיים, ואין תכליתה ייחוס אחריות אורחית, פלילית או משמעית לאירועים כאמור.

סימן ג': הודעות על אירוע בטיחותי

106. (א) היה אדם מעורב באירוע בטיחותי, ימסור הודעה על כך, בכתב או בדרך אחרת שקבע השר, לחוקר הראשי, בתוך 24 שעות מקרות האירוע הבטיחותי או מנחיתת כלי הטיס שהיה מעורב באירוע, לפי המאוחר ולפי העניין, ובה יציין, בין השאר, את מקום האירוע, זמן האירוע ופרטיו.
- (ב) (1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), היה אדם מעורב באירוע בטיחותי חמור, ימסור הודעה על כך בעל פה, בעצמו ובלא דיחוי, לחוקר הראשי.
- (2) נבצר מאדם להודיע כאמור בפסקה (1), ידווח על האירוע הבטיחותי בעצמו מיד לאחר שהנסיבות שהביאו לנבצרות כאמור חדלו להתקיים; כל עוד התקיימו אותן נסיבות, תחול חובת מסירת הודעה לפי סעיף קטן זה על המפעיל האווירי, אם ישנו.
- (3) החוקר הראשי יעביר דיווח על האירוע הבטיחותי לשר ולמנהל, בהקדם האפשרי.
- (ג) בעל רישיון לפי חוק זה או איש צוות, שהיה עד לאירוע בטיחותי, יודיע על כך בהקדם האפשרי לחוקר הראשי.
- (ד) השר יקבע הוראות לעניין הודעות כאמור בסעיף זה, ובכלל זה לעניין זהות החייבים במסירת ההודעות, הדרכים למסירתן והפרטים שייכללו בהן.

סימן ד': החוקר הראשי וחוקרים אחרים

107. (א) השר ימנה חוקר ראשי במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים, שמתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא בעל ניסיון ומומחיות בחקירת אירועים בטיחותיים;
- (2) מתקיים בו האמור בסעיף 94(ג)(1);
- (3) הוא עבר הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים.
- (ב) השר רשאי למנות ממלא מקום לחוקר הראשי, שימלא את תפקידו כאשר נבצר ממנו לעשות כן, ובלבד שמתקיימים בו תנאי הכשירות הנדרשים למינוי החוקר הראשי כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) החוקר הראשי וממלא מקומו יהיו עובדי המדינה, ויחולו על מינויים הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.²⁶

(ד) הודעה על מינוי החוקר הראשי וממלא מקומו תפורסם ברשומות.

108. (א) החוקר הראשי יהיה ממונה על ביצוע חקירות בטיחותיות לפי הוראות פרק זה. תפקידי החוקר הראשי

(ב) במילוי תפקידיו יפעל החוקר הראשי בהתאם להוראות נספח 13 לאמנה, ככל שהן ישימות בישראל, למעט הוראות כאמור שלגביהן הודיע המנהל לארגון התעופה הבין-לאומי, לפי הוראות סעיף 4(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, כי ישראל פועלת באופן שונה.

109. בביצוע חקירה בטיחותית לפי פרק זה אין מרות על החוקר הראשי ועל ממלא מקומו, זולת מרותו של הדין; הוראות סעיף זה יחולו גם על חוקר שהוסמך לפי סעיף 115, בכפוף להוראות סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור.

110. (א) נודע לחוקר הראשי על אירוע בטיחותי שישראל מחויבת לפתוח לגביו בחקירה בטיחותית לפי הוראות נספח 13 לאמנה, יפתח בחקירה בטיחותית לפי הוראות פרק זה. פתיחה בחקירה בטיחותית, הפסקתה וחידושה

(ב) קיבל החוקר הראשי הודעה על אירוע בטיחותי שאינו אירוע כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא לפתוח בחקירה בטיחותית לפי הוראות פרק זה, אם מצא שיש בחקירה כדי לקדם את בטיחות התעופה.

(ג) החוקר הראשי רשאי –

(1) להפסיק חקירה בטיחותית אם הוא סבור כי אין בה כדי לקדם את בטיחות התעופה;

(2) לחדש חקירה בטיחותית שהופסקה או שנסתיימה, אם התגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות לו במועד החקירה הקודמת;

(3) להורות על חקירה בטיחותית נוספת או השלמת חקירה, של אותו אירוע בטיחותי, בידי אותם חוקרים או בידי חוקרים אחרים.

111. (א) אירע אירוע בטיחותי חמור, לא ייגש אדם לכלי הטיס שהיה מעורב באירוע, לרבות לחלקיו או לשבריו, למקרקעין שבהם הם נמצאים או למקרקעין שבקרבתם, לא יביא לשינוי במצב כלי הטיס ולא ייגע בחפץ העשוי לשמש ראייה בחקירה הבטיחותית, אלא לשם הצלת חיים או טיפול בנפגעים, מניעת הרס כלי הטיס או מטרות אחרות שקבע השר, ובהן הגנה על שלום הציבור, והכל בתנאים שקבע, או אם החוקר הראשי התיר זאת ובהתאם לתנאים שהורה.

(ב) אירע אירוע בטיחותי חמור בשדה תעופה, במנחת או במקרקעין אחרים, יפעיל החוקר הראשי את סמכותו לפי סעיף קטן (א) באופן שיצמצם ככל האפשר את מידת הפגיעה בפעילותו התקינה של שדה התעופה או המנחת או את מידת הפגיעה בשימוש הסביר במקרקעין האחרים.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 127.

112. (א) אירע אירוע בטיחותי חמור או פתח החוקר הראשי בחקירת אירוע בטיחותי לפי סעיף 110, לא יפעיל מפקח שמונה לפי פרק ו' או גוף חוקר, למעט שירות הביטחון הכללי ומשטרת ישראל, את סמכויותיו לפי דין לעניין קבלת עדויות וידיעות הקשורות לאירוע האמור, מאדם שהיה עד לאירוע או מעורב בו, אלא אם כן החוקר הראשי התיר זאת ובהתאם לתנאים שהורה, והכל באחד מפרקי הזמן המפורטים להלן:

²⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

(1) לעניין אירוע בטיחותי שאירע בפרק הזמן האמור בפסקה (1) להגדרה "זמן הפעלה או תחזוקה" – 48 שעות ממועד נחיתתו בישראל של מי שהיה עד לאירוע או מעורב בו;

(2) לעניין אירוע בטיחותי שאירע בפרק הזמן האמור בפסקה (2) להגדרה "זמן הפעלה או תחזוקה" – 48 שעות מקרות האירוע;

(3) נבצר מאדם למסור ידיעות ועדויות לגבי אירוע בטיחותי, לרבות עקב מצבו הבריאותי – 48 שעות מהמועד שבו חדלו להתקיים הנסיבות שהביאו לנבצרות כאמור.

(ב) אירע אירוע בטיחותי חמור או פתח החוקר הראשי בחקירת אירוע בטיחותי לפי סעיף 110, לא יקבל בעל רישיון לפי חוק זה ידיעות ועדויות מעובדיו שהיו עדים לאירוע או מעורבים בו, אלא לאחר שחלף אחד מפרקי הזמן המפורטים בסעיף קטן (א). לפי העניין, ואולם הוא רשאי לקבל ידיעות ועדויות גם בטרם חלף אחד מפרקי הזמן האמורים, ככל שהדבר נדרש לשם קבלת החלטה בדבר פעולות מיידיות לשמירה על חיי אדם ועל בטיחות התעופה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 127.

113. אירע אירוע בטיחותי חמור, רשאי החוקר הראשי, לצורך ניהול החקירה הבטיחותית ומיציאת הליכיה, להורות על איסור הפעלת כלי הטיס לתקופה ובתנאים שיוורה; על הפעלת סמכות לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 111(ב), בשינויים המחויבים.

סמכות לאסור הפעלת כלי טיס לצורך חקירה בטיחותית

114. (א) לשם מילוי תפקידו יהיו נתונות לחוקר הראשי, לעניין חקירה בטיחותית, הסמכויות המפורטות להלן, ובלבד שלא יפעילן אלא אם כן הודעה קודם לכן:

סמכויות לשם חקירה בטיחותית

(1) הסמכויות הנתונות ליושב ראש ועדת חקירה לפי סעיף 9(א) ו- (4) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968²⁷;

(2) הסמכות לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(3) הסמכות לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך הנוגעים לחקירה;

(4) הסמכות לערוך בדיקות או מדידות וכן ליטול דוגמאות לשם בדיקה, ולהורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת, ובכלל זה הסמכות לערוך בדיקות אלכוהול וסמים לפי סעיף 97, ולעניין זה יחולו הוראות סעיף 99(א), (ב) ו- (ו) עד (יא), בשינויים המחויבים;

(5) הסמכות להיכנס לכל מקום, לרבות לכלי טיס, לצורך ביצוע החקירה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט;

(6) הסמכות לתפוס כל חפץ הנחוץ לביצוע החקירה, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב);

(7) לעניין אירוע בטיחותי חמור – הסמכות לנקוט אמצעים לשם שמירה על המקום שבו אירע האירוע, על כלי הטיס, על כל חלק ממנו ועל כל דבר העשוי לשמש ראיה בחקירה או לשם שינוע כלי הטיס או כל חלק ממנו לצורך החקירה, או להורות לבעל כלי הטיס או למפעיל האווירי של כלי הטיס לנקוט אמצעים כאמור; על הפעלת סמכות לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיף 111(ב), בשינויים המחויבים.

²⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

(ב) על תפיסת חפץ לפי סעיף קטן (א)6(6) יחולו הוראות אלה:

(1) החוקר הראשי יערוך רשימה של החפצים שנתפסו, ובכלל זה יפרט את מקום תפיסתם, מועד תפיסתם והאדם שממנו נתפסו;

(2) נתפס חפץ שניתן ליצור ממנו העתק, יאפשר החוקר הראשי למי שממנו נתפס החפץ, לבעל אותו חפץ או למנהל, לבקשתו, להעתיקו, ואולם רשאי החוקר הראשי לדחות את העתקת החפץ לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, אם לדעתו העתקה כאמור עלולה לשבש את החקירה;

(3) נתפס חפץ שניתן ליצור ממנו העתק, במסגרת חקירת אירוע בטיחותי חמור, רשאי החוקר הראשי לדחות את העתקתו לתקופה העולה על 90 ימים עד לסיום החקירה הבטיחותית (בפסקה זו – תקופת הדחייה), ככל הנדרש ומטעמים מיוחדים שיירשמו, אם לדעתו העתקה כאמור עלולה לשבש את החקירה; הארכת תקופת הדחייה לתקופה העולה על שנה טעונה אישור של בית משפט שלום;

(4) על אף האמור בפסקאות (2) ו-(3), על תפיסת חפץ שהוא מחשב או חומר מחשב, הכוללת חדירה לחומר כאמור, יחולו הוראות סעיף 23א לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים, ועל העתקת חפץ שהוא חומר מחשב יחולו הוראות סעיף 32א לפקודה האמורה, בשינויים המחויבים, והסמכויות הנתונות למשטרה ולקצין משטרה באותו סעיף יהיו נתונות לחוקר הראשי; בפסקה זו, "מחשב" – "חומר מחשב" – למעט מחשב המותקן או נישא בכלי טיס, או חומר מחשב שנתפס ממחשב כאמור, ולמעט חומר מחשב של בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א, הקשור למתן שירותי נת"א;

(5) פורסם הדוח הסופי כאמור בסעיף 119, יחזיר החוקר הראשי, בתוך 45 ימים ממועד פרסומו, חפץ שנתפס לפי סעיף זה לידי מי שמידיו נתפס או לידי בעליו, זולת אם בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס החפץ הורה אחרת; התעורר ספק למי להחזיר חפץ שנתפס כאמור, יחליט בדבר בית המשפט האמור, על פי בקשת החוקר הראשי או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ;

(6) על אף האמור בפסקה (5), חפץ שהוא שברי כלי טיס לא יוחזר אלא לבקשת בעליו ועל חשבונו, זולת אם בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס החפץ הורה אחרת; בעל חפץ כאמור המבקש לקבלו חזרה יגיש לחוקר הראשי את בקשתו בתוך 45 ימים ממועד פרסום הדוח הסופי; לא הגיש הבעלים בקשה כאמור, רשאי החוקר הראשי לנהוג בחפץ לפי שיקול דעתו;

(7) על אף האמור בפסקאות (5) ו-(6), בית משפט רשאי להורות, לבקשת צד מעוניין, כי חפץ שנתפס על ידי החוקר הראשי לפי סעיף זה, לא יוחזר לידי בעליו אלא יועבר לצד מעוניין, לפי בקשתו, או יישאר בידי החוקר הראשי עד לסיום הליך משפטי שהחפץ עשוי לשמש בו כראיה, או עד למועד אחר שיחליט בית המשפט.

115. (א) החוקר הראשי רשאי להסמיך, מבין עובדי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הסמכת חוקרים לביצוע חקירות בטיחותיות.

(ב) לא יוסמך חוקר לפי הוראות סעיף קטן (א), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של החוקר הראשי אליה וקבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

- (2) הוא בעל ידע וניסיון בתחום התעופה וממלא אחר תנאי כשירות לרבות הכשרה מקצועית מתאימה, הכל כפי שהורה החוקר הראשי באישור השר;
- (3) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים;
- (4) הוא עמד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים.

(ג) בביצוע חקירות בטיחותיות, יפעל חוקר שהוסמך לפי סעיף זה בפיקוחו של החוקר הראשי ולפי הוראותיו.

(ד) אירע אירוע בטיחותי, רשאי החוקר הראשי למנות חוקר אחד או צוות חוקרים, מבין החוקרים שהוסמכו לפי סעיף קטן (א), לצורך ביצוע חקירה בטיחותית של אותו אירוע.

(ה) מינה החוקר הראשי חוקר או צוות חקירה לפי סעיף קטן (ד), רשאי החוקר הראשי להסמיכם, לצורך ביצוע החקירה הבטיחותית, בסמכויות לפי פסקאות (1) עד (6) של סעיף 114(א), כולן או חלקן, ובלבד שלעניין הסמכות לפי פסקה (6), לא יסמיכם אלא לתפיסת חפץ ולעריכת רשימה של החפצים שנתפסו כאמור בסעיף 114(ב)(1).

(ו) החוקר הראשי יעניק לחוקרים שהוסמכו לפי סעיף זה תעודה חתומה על ידיו, המעידה על תפקידם וסמכויותיהם; חוקר לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו, אלא לאחר שהציג, על פי דרישה, תעודה כאמור.

116. הרואה את עצמו נפגע מהפעלת סמכויות החוקר הראשי לפי סעיף 114(א)(5) ו- (6) או 114(ב), או מהפעלת אותן סמכויות בידי חוקר שהחוקר הראשי הסמיכו לכך לפי סעיף 115(ה), רשאי לערער על כך לבית משפט השלום.

ערעור על הפעלת סמכויות חוקרים

סימן ה': דוח חקירה בטיחותית

117. לאחר תחילת חקירה בטיחותית ואיסוף הממצאים הראשוניים, לעניין אירוע בטיחותי שיש להגיש לגביו דוח חקירה ראשוני לפי הוראות נספח 13 לאמנה, יכין החוקר הראשי דוח חקירה ראשוני ויגישו לשר ולמנהל, כפי שקבע השר.

דוח ראשוני בחקירת אירוע בטיחותי

118. (א) בתום החקירה הבטיחותית, בין אם נערכה על ידו ובין אם נערכה על ידי חוקרים כאמור בסעיף 115, יכין החוקר הראשי דוח חקירה סופי (בפרק זה – הדוח הסופי). באופן ובמתכונת שקבע השר, בין השאר בהתאם להוראות נספח 13 לאמנה.

דוח סופי בחקירה בטיחותית

(ב) (1) לאחר גיבוש טיוטת הדוח הסופי ולפני הגשתו כאמור בסעיף קטן (ג), ימסור החוקר הראשי טיוטה של החלק בדוח הסופי הכולל את המידע העובדתי, ובחקירת אירוע בטיחותי שיש חובה לפתוח לגביו בחקירה לפי סעיף 110(א) – טיוטה מלאה של הדוח הסופי, למנהל וכן לכל אדם שיש כוונה לקבוע לגביו דוח הסופי כי במעשה או במחדל שלו תרם לאירוע הבטיחותי, ובלבד שלא יועבר לאותו אדם מידע שיש בו כדי לפגוע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה; בפסקה זו, "תרם" – במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחרים.

(2) החוקר הראשי יודיע למי שנמסרה לו טיוטה כאמור בפסקה (1) על זכותו להגיש תגובה באופן ובתוך התקופה שיוורה, ורשאי הוא לשמוע תגובות בעל פה, לרבות במסגרת דיון משותף לכל הגורמים שהטיוטה כאמור הועברה אליהם.

(ג) לאחר קיום ההליך לפי סעיף קטן (ב) ותיקון טיוטת הדוח הסופי ככל שמצא לנכון, יגיש החוקר הראשי את הדוח הסופי לשר ולמנהל וכן לכל גוף אחר הנוגע בדבר, ובלבד שבדוח הסופי המועבר לגוף כאמור, לא ייכלל מידע שיש בו כדי לפגוע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה; הדוח יכלול, בין השאר, מסקנות וכן המלצות לשיפור בטיחות התעופה ככל הנדרש.

(ד) הדוח הסופי יכול את המידע הנדרש לפי נספח 13 לאמנה, ולא יכול פרטים אלה:

(1) שמות המעורבים באירוע הבטיחותי;

(2) פרטים המזהים את המעורבים באירוע הבטיחותי שאינם פרטים כאמור בפסקה (1) ופרטים המהווים פגיעה בפרטיות כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981²⁸, למעט פרט שהכללתו בדוח הסופי הכרחית לצורך ניתוח האירוע הבטיחותי או הסקת מסקנות בעניינו.

119. החוקר הראשי יפרסם את הדוח הסופי באתר האינטרנט של משרד החוקר הראשי וכן יעמיד את הדוח לעיון הציבור, בלא תשלום, במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים, ובלבד שלא יפרסם את הדוח או חלק ממנו ולא יעמידו לעיון הציבור כאמור, אם יש בכך כדי לפגוע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה.

120. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הדוח הראשוני, הדוח הסופי וההליך לפי סעיף 118(ב), ובכלל זה לעניין אופן הגשת הדוחות כאמור, הפרטים שייכללו בהם ומסירתם לארגון התעופה הבינלאומי ולמדינות חברות, ורשאי הוא, באישור הוועדה, לקבוע דוחות נוספים שיוכנו ויוגשו במהלך חקירה בטיחותית לפי פרק זה.

סיומן ו': הוראות כלליות לעניין פרק ז'

121. על חקירה בטיחותית יחולו הוראות סעיף 8 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, בשינויים המחויבים.

122. המנהל וכל מי שהחוקר הראשי כלל לגביו המלצות בדוח הסופי יבחן את ההמלצות כאמור הנוגעות אליו, יחליט באשר ליישומן ויודיע על החלטתו המנומקת בכתב לחוקר הראשי; המנהל יעביר את החלטתו המנומקת כאמור גם לשר.

123. (א) בסעיף זה –
"הליך מינהלי" – כל אחד מאלה:

(1) הליך לפי סעיף 38;

(2) הליך לפי פרק י';

(3) הפעלת סמכות מינהלית כלפי איש צוות;

"חומר חקירה בטיחותית" – הודעה שנמסרה לחוקר הראשי לפי סעיף 106, עדויות שנגבו בחקירה בטיחותית, פרוטוקול החקירה, הדוח הראשוני ודוחות נוספים שהוגשו לפי סעיף 120, תגובות שהתקבלו לפי סעיף 118(ב), וכל חומר אחר שהוכן או נוצר במהלך החקירה בשיתוף פעולה עם הנחקר.

(ב) חומר חקירה בטיחותית לא יימסר ולא יתקבל כראיה במשפט ולא ישמש בהליך משמעותי, בהליך מינהלי או בהליך שנוקט מעביד כלפי עובדו.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו במשפט פלילי בשל שיבוש חקירה בטיחותית לפי סעיף 142(ד)(2).

124. (א) הדוח הסופי לא יתקבל כראיה במשפט, למעט בערר לפי סעיף 39, בעתירה מינהלית או בערעור מינהלי על החלטות לפי חוק זה לפי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁹, ולא ישמש בהליך שנוקט מעביד כלפי עובדו, ולעניין הליך כלפי עובד טיס לפי סעיף 38 – לא ישמש אלא בהתקיים הנסיבות כאמור בסעיף 138(ב).

²⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

²⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו במשפט פלילי בשל שיבוש חקירה בטיחותית לפי סעיף 142(ד)(2).

125. אדם שבידו חומר חקירה בטיחותית כהגדרתו בסעיף 123(א), ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא בהתאם להוראות לפי חוק זה.

סודיות חומר חקירה בטיחותית

126. (א) על אף הוראות סעיפים 125 ו-140 –

חשד לביצוע עבירה פלילית

(1) סבר החוקר הראשי, במהלך חקירה בטיחותית או בסיומה, כי מתעורר חשד לביצוע עבירה, למעט עבירה לפי סעיף 142(א), יעביר כל חומר שברשותו הנוגע לחקירה ליועץ המשפטי לממשלה;

(2) סבר החוקר הראשי, במהלך חקירה בטיחותית או בסיומה, כי מתעורר חשד לביצוע עבירה לפי סעיף 142(א), ומצא כי מתקיימים טעמים מיוחדים לכך בשל האינטרס הציבורי, כפי שקבע השר בהסכמת שר המשפטים והשר לביטחון הפנים, יעביר כל חומר שברשותו הנוגע לחקירה ליועץ המשפטי לממשלה.

(ב) מצא היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, כי חומר שהועבר כאמור בסעיף קטן (א) מגלה חשד לביצוע עבירה המצדיק חקירה פלילית על ידי גוף חוקר, רשאי הוא להורות, בכתב, לגוף חוקר לפתוח בחקירה כאמור; בהוראה לפי סעיף קטן זה יתאר היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך את נסיבות האירוע הבטיחותי שבעקבותיו נערכה החקירה הבטיחותית, ואת הסיבות אשר בשלהן עלה החשד לביצוע העבירה, ובלבד שלא יצורף להוראה כאמור דבר מחומר החקירה והיא לא תצביע על חשד כלפי אדם שהיה מעורב באירוע.

127. (א) סבר הממונה על החקירה במשטרת ישראל כי מתעורר חשד לביצוע עבירה בעקבות אירוע בטיחותי, רשאי הוא להודיע לחוקר הראשי כי לא יעשה שימוש בסמכויותיו לפי פרק זה או כי ימלא את תפקידיו ויעשה שימוש בסמכויותיו לפי פרק זה בתיאום עם משטרת ישראל, ובלבד שהדבר נדרש כדי למנוע שיבוש הליכי חקירה פלילית או פגיעה בחקירה כאמור; הוראות סעיף קטן זה יחולו לענין עבירה לפי סעיף 142(א), למעט עבירה לפי סעיף 142(א)(37), רק אם המעשה שבשלו התעורר חשד לביצוע העבירה היווה גורם לאירוע הבטיחותי.

מניעת שיבוש חקירה פלילית או פגיעה בה

(ב) לענין אירוע בטיחותי שאירע בפרק הזמן האמור בפסקה (2) להגדרה "זמן הפעלה ותחזוקה", תהיה למפקח העורך חקירה לפי סעיף 209(5) ו-7(7) לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש]. התש"ל-1970³⁰, או לפי סעיף 3(4) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954³¹, הסמכות להורות לחוקר הראשי כי ימלא את תפקידיו ויעשה שימוש בסמכויותיו לפי פרק זה בתיאום עמו, ובלבד שהדבר נדרש כדי למנוע את שיבוש החקירה הפלילית או פגיעה בחקירה כאמור.

128. (א) אירע אירוע בטיחותי מחוץ לשטח ישראל לכלי טיס ישראלי או לכלי טיס שמדינת ישראל היא מדינת התכן או מדינת הייצור שלו, ונסיבות האירוע הבטיחותי נחקרות בידי המדינה שבה אירע האירוע, ואם האירוע אירע במקום שאין לגביו סמכות שיפוט של מדינה – בידי מדינת הרישום, רשאי החוקר הראשי לספק לאותה מדינה, לפי בקשתה, כל מידע הנוגע בדבר והקשור לכלי הטיס שהיה מעורב באירוע, לצוותו, למטען שהובל בו ולכל גורם אחר שהשפיע על הפעלת כלי הטיס; מי שבידיו מידע כאמור, ימסור אותו לחוקר הראשי, לפי דרישתו, לצורך העברתו למדינה החוקרת לפי סעיף קטן זה.

העברת מידע למדינה אחרת

³⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

³¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

(ב) בסעיף זה –

”מדינת הייצור” (State of Manufacture) – מדינה שהיא צד לאמנה ובעלת סמכות שיפוט כלפי הגורם האחראי להרכבתו הסופית של כלי הטיס;

”מדינת התכנון” (State of Design) – מדינה שהיא צד לאמנה ובעלת סמכות שיפוט כלפי הגורם האחראי לתיכון הדגם הבסיסי (Type) של כלי הטיס.

תקנות לעניין
חקירות בטיחותיות

129. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין חקירות בטיחותיות לפי פרק זה, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) אופן ניהול החקירה וסדרי עבודתם של החוקר הראשי וחוקרים אחרים לפי פרק זה; תקנות לפי פסקה זו טעונות אישור של הוועדה;

(2) השתתפות נציגים של מדינה חברה בחקירה בטיחותית לפי פרק זה והשתתפות נציגי מדינת ישראל בחקירה דומה הנערכת במדינה חברה;

(3) הגדרת תאונת טיס; תקנות לפי פסקה זו יותקנו בהתאם להוראות נספח 13 לאמנה;

(4) סוגי תקריות חמורות; תקנות לפי פסקה זו יותקנו בין השאר בהתאם להוראות נספח 13 לאמנה.

סימן ז': אירוע בטיחותי מעורב-צבאי

הגדרות – סימן ז'
לפרק ז'

130. בסימן זה –

”אירוע בטיחותי מעורב-צבאי” – אירוע בטיחותי שהוא אחד מאלה:

(1) מעורבים בו כלי טיס אזרחי וכלי טיס צבאי;

(2) מעורב בו כלי טיס צבאי אגב שימוש בשדה תעופה, במנחת או במיתקן עזר לטיסה אזרחיים;

(3) מעורב בו כלי טיס צבאי במרחב אווירי שניתנים בו שירותי נת”א בידי יחידת נת”א שהפעלתה טעונה רישיון לפי סעיף 26;

(4) מעורב בו כלי טיס אזרחי אגב שימוש בשדה תעופה צבאי, במנחת או במיתקן עזר לטיסה שהם תשתית צבאית;

(5) מעורב בו כלי טיס אזרחי, במרחב אווירי שניתנים בו שירותי נת”א בידי צבא הגנה לישראל;

”גורם ממונה צבאי” – מפקד חיל האוויר בצבא הגנה לישראל או מי שהוא הסמיך לעניין זה, אלא אם כן ראש המטה הכללי של צבא הגנה לישראל הורה אחרת;

”היבטים צבאיים” – היבטים הנוגעים למעורבותם של גורמים בצבא הגנה לישראל או מי מטעמם באירוע בטיחותי מעורב-צבאי, ובכלל זה:

(1) מעורבותו של כלי טיס צבאי באירוע, לעניין פסקאות (1) עד (3) להגדרה ”אירוע בטיחותי מעורב-צבאי”;

(2) ניהול או הפעלה של תשתית צבאית, לעניין פסקה (4) להגדרת ”אירוע בטיחותי מעורב-צבאי”;

(3) מתן שירותי נת”א על ידי חייל, לעניין פסקה (5) להגדרה ”אירוע בטיחותי מעורב-צבאי”;

”כלי טיס אזרחי” – למעט כלי טיס משטרתית;

"כלי טיס צבאי" – לרבות כלי טיס של מדינה זרה המוזמן לישראל כאמור בסעיף 175(ג)(1).

131. חייל שהיה עד לאירוע בטיחותי מעורב-צבאי או שהיה מעורב בו, ימסור הודעה על כך לגורם ממונה צבאי, שיעבירה לחוקר הראשי בהקדם האפשרי.
132. (א) נודע לחוקר הראשי או לגורם ממונה צבאי על אירוע בטיחותי מעורב-צבאי, ויודע מי מהם על כך לגורם השני.
- (ב) החוקר הראשי רשאי לערוך חקירה בטיחותית נפרדת של אירוע בטיחותי מעורב-צבאי, ויחולו על החקירה הוראות פרק זה, בכפוף להוראות סעיף 133; גורם ממונה צבאי רשאי לערוך תחקיר נפרד של אירוע כאמור, ויראו את אותו תחקיר כאילו היה תחקיר כהגדרתו בסעיף 539א לחוק השיפוט הצבאי, ויחולו עליו הוראות הסעיף האמור.
- (ג) פתח החוקר הראשי בחקירה בטיחותית או החל הגורם הממונה הצבאי בתחקיר לפי סעיף קטן (ב), יודיע מי מהם על כך לגורם השני.
- (ד) נערכת חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-צבאי על ידי החוקר הראשי, או נערך תחקיר של אירוע כאמור על ידי גורם ממונה צבאי, רשאי עורך החקירה או התחקיר, לפי העניין, להסכים כי הגורם השני ישתתף בחקירה או בתחקיר שהוא מנהל, או לסייע, בהתאם לסמכויותיו לפי כל דין, לחקירה או לתחקיר כאמור, והכל בכפוף להסכמה בין שני הגורמים.
- (ה) לעניין סעיף 539א(ב)(5) לחוק השיפוט הצבאי, בכל הנוגע לתחקיר של אירוע בטיחותי מעורב-צבאי לפי הסעיף האמור, יראו את החוקר הראשי או המנהל כגוף ציבורי שהמידע דרוש לו לפי אותו סעיף.
133. הוראות פרק זה יחולו על חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-צבאי שעורך החוקר הראשי, בשינויים אלה:
- (1) החוקר הראשי, ממלא מקומו או חוקרים שהוסמכו לפי סעיף 115, לא יפעילו סמכויות הנתונות להם לפי פרק זה כלפי צבא הגנה לישראל, לרבות כלפי חייל, כלי טיס צבאי, ציוד תעופתי המשמש בכלי טיס צבאי, ביצוע פעולות בדיק ותחזוקה בכלי טיס צבאי או תשתית צבאית;
- (2) על אף האמור בסעיפים 118(ב) ו-119, החוקר הראשי לא יכלול בטיטת הדוח הסופי המיועדת למסירה לתגובות לפי סעיף 118(ב) או בדוח הסופי, מסקנות, המלצות וכל פרט אחר הנוגע להיבטים צבאיים של האירוע, למעט עובדות, אלא בהסכמת גורם ממונה צבאי;
- (3) על אף האמור בסעיפים 123 ו-125, החוקר הראשי רשאי להעביר לגורם ממונה צבאי חומר חקירה בטיחותית כהגדרתו בסעיף 123(א), ואולם לא ייעשה שימוש בחומר החקירה לשם נקיטת הליכים משמעותיים בצבא הגנה לישראל, וחומר החקירה לא יועבר לגוף חוקר כהגדרתו בסעיף 539א(א) לחוק השיפוט הצבאי, או לכל גורם מחוץ לצבא הגנה לישראל;
- (4) על אף האמור בסעיף 126(ב), היועץ המשפטי לממשלה רשאי להעביר חומר שהועבר אליו לפי סעיף 126(א), לגבי אירוע בטיחותי מעורב-צבאי, לפרקליט הצבאי הראשי; מצא הפרקליט הצבאי הראשי כי חומר שהועבר אליו כאמור מעלה חשד לביצוע עבירה המצדיק חקירה פלילית על ידי גוף חוקר כהגדרתו בסעיף 539א(א) לחוק השיפוט הצבאי, רשאי הוא ליתן לאותו גוף הוראה בהתאם להוראות סעיף 126(ב).

הודעת חייל על אירוע בטיחותי מעורב-צבאי

חקירת אירוע בטיחותי מעורב-צבאי

חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-צבאי שעורך החוקר הראשי

סימן ח': אירוע בטיחותי מעורב-משטרה

134. בסימן זה –

הגדרות – סימן ח'
לפרק ז'

“אירוע בטיחותי מעורב-משטרה” – אירוע בטיחותי שמעורב בו כלי טיס משטרה, ואינו מנוי בהגדרה “אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרה”;

“אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרה” – אירוע בטיחותי שהוא אחד מאלה:

- (1) מעורבים בו כלי טיס משטרה וכלי טיס צבאי;
 - (2) מעורב בו כלי טיס משטרה, אגב שימוש בשדה תעופה צבאי, במנחת או במיתקן עזר לטיסה שהם תשתית צבאית;
 - (3) מעורב בו כלי טיס משטרה, במרחב אווירי שניתנים בו שירותי נת”א בידי צבא הגנה לישראל;
- “גורם ממונה משטרה” – המפקח הכללי של משטרת ישראל או מי שהוא הסמיך לעניין זה;
- “גורם ממונה צבאי” – כהגדרתו בסעיף 130;
- “חוק המשטרה” – חוק המשטרה (דין משמעתי, בירור קבילות שוטרים והוראות שונות), התשס”ו-2006⁵²;
- “כלי טיס אזרחי” – למעט כלי טיס משטרה;
- “תחקיר” – כהגדרתו בסעיף 102(א) לחוק המשטרה.

חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-משטרה

135. (א) (1) החוקר הראשי יערוך חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-משטרה, ובלבד שישתתף בה גורם ממונה משטרה, אלא אם כן הסכימו ביניהם הגורמים

האמורים אחרת; במסגרת השתתפותו בחקירה כאמור, יהיה הגורם הממונה המשטרה רשאי להפעיל סמכויות הנתונות לחוקר הראשי לפי פרק זה, והכל בכפוף להוראות סימן זה.

(2) הוסכם על עריכת חקירה בטיחותית בידי החוקר הראשי בלבד, או החליטה משטרת ישראל לערוך תחקיר, רשאים החוקר הראשי וגורם ממונה משטרה להסכים ביניהם על סיוע לגורם העורך את החקירה או את התחקיר, לפי העניין, שבמסגרתו יפעיל הגורם המסייע את סמכויותיו לפי כל דין.

(3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות משטרת ישראל לערוך תחקיר או בדיקה אחרת מטעמה של אירוע בטיחותי מעורב-משטרה.

(ב) על חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב-משטרה הנערכת לפי הוראות סעיף קטן (א) יחולו הוראות פרק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) לעניין חקירה בטיחותית של תקרית טיס, לא יחולו הוראות סעיף 111(א) על שוטרים אלא בהסכמת גורם ממונה משטרה;

(2) (א) גורם ממונה משטרה לא יפעיל סמכות הנתונה לו לפי סעיף 114(א)(1) כלפי מי שאינו שוטר, למעט מי שפעל מטעם משטרת ישראל; גורם ממונה משטרה לא יפעיל כל סמכות אחרת הנתונה לו לפי סימן זה כלפי אדם כאמור אלא בהסכמת החוקר הראשי.

(ב) החוקר הראשי, ממלא מקומו או חוקרים שהוסמכו לפי סעיף 115, לא יפעילו סמכויות הנתונות להם לפי פרק זה כלפי משטרת ישראל, לרבות כלפי שוטר או כלי טיס משטרה, אלא בהסכמת גורם ממונה משטרה;

⁵² ס”ח התשס”ו, עמ’ 130.

(3) על אף האמור בסעיפים 118(ב) ו-119, החוקר הראשי לא יכלול מסקנות והמלצות בנוגע למשטרת ישראל בטיוות הדוח הסופי המיועדת למסירה לתגובות לפי סעיף 118(ב) או בדוח הסופי, אלא בהסכמת גורם ממונה משטרתי;

(4) (א) על אף האמור בסעיפים 123 ו-125, חומר החקירה והדוח הסופי יוכלו לשמש, בהסכמת החוקר הראשי, בהליך משמעותי, פיקודי או מינהלי שנוקטת משטרת ישראל כלפי שוטר בהתאם לפקודות משטרת ישראל; בפסקת משנה זו, "פקודות משטרת ישראל" – כהגדרתן בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³³.

(ב) על אף האמור בסעיף 18(א) לחוק המשטרה, דיון בבית דין כהגדרתו בחוק האמור, הנוגע לחומר חקירה בטיחותית הנערכת לפי סעיף זה, ולעדויותו של עד שאיננו שוטר, ייערך בדלתיים סגורות;

(5) על אף האמור בסעיף 126(ב), הוראה לגוף חוקר לפתוח בחקירה נגד שוטרים כאמור באותו סעיף, תינתן לאחר התייעצות עם המפקח הכללי של משטרת ישראל;

(6) תקנות לפי פרק זה, הנוגעות לאירוע מעורב-משטרתי, יותקנו בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

136. על חקירת אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרתי יחולו הוראות אלה:

חקירת אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרתי

(1) הוראות סימן ז' לפרק זה יחולו בשינויים המחויבים ושינויים אלה:

(א) בסעיפים 131, 132 ו-133, בכל מקום, במקום "אירוע בטיחותי מעורב-צבאי" יקראו "אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרתי";

(ב) בסעיף 132 –

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי "סעיף 133" יקראו "ובלבד שבחקירה ישתתף גורם ממונה משטרתי, בהתאם להוראות סעיף 135(א)";

(2) במקום סעיף קטן (ד) יקראו:

"(ד) נערכת חקירה בטיחותית של אירוע בטיחותי מעורב צבאי-משטרתי או נערך תחקיר של אירוע כאמור על ידי גורם ממונה משטרתי או על ידי גורם ממונה צבאי, רשאים החוקר הראשי, גורם ממונה צבאי וגורם ממונה משטרתי להסכים כי הם, כולם או חלקם, ינהלו את חקירת האירוע הבטיחותי או חלק ממנה, בהתאם לתנאים, מגבלות והסדרים כפי שיסכימו ביניהם";

(ג) בסעיף 133(1), אחרי "לפי סעיף 115" יקראו "וכן גורם ממונה משטרתי";

(2) הוראות סעיף 135 יחולו בשינויים המחויבים, אלא אם כן נקבעה בסעיף זה הוראה אחרת בעניינים המוסדרים באותו סעיף.

פרק ח': מידע בטיחותי

הגדרות – פרק ח' 137. בפרק זה –

"אירוע בטיחותי", "החוקר הראשי" ו"תאונת טיס" – כהגדרתם בסעיף 103;

"הליך מינהלי" – כל אחד מאלה:

(1) הליך לפי סעיף 38 כלפי עובד טיס;

³³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

(2) הפעלת סמכות מינהלית כלפי איש צוות;

"חקירה בטיחותית" – כמשמעותה בסעיף 104;

"כלי טיס" – לרבות כלי רחיפה.

138. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 106, היה אדם מעורב באירוע בטיחותי שאינו תאונת טיס, ימסור הודעה כאמור באותו סעיף גם למנהל, ועל מסירתה יחולו הוראות לפי סעיף 106(א) ו-(ד). בשינויים המחויבים; השר רשאי לקבוע כי פרטים הנכללים בהודעה לפי סעיף 106(א) לא ייכללו בהודעה לפי סעיף זה.

(ב) הוראות סעיפים 123 ו-125 יחולו על הודעה שנמסרה לפי סעיף קטן (א). בשינויים המחויבים, ואולם המנהל רשאי להשתמש בהודעה כאמור בהליך מינהלי כלפי עובד טיס או איש צוות, שמסר את ההודעה, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

(1) מההודעה עולה כי הופרו הוראות לפי דיני הטיס, ובשל חומרת ההפרה או נסיבותיה, המשך פעילותו כעובד טיס או כאיש צוות עלול לסכן את בטיחות התעופה;

(2) ההליך המינהלי נדרש לשם תיקון ליקוי שהימשכותו עלולה לסכן את בטיחות התעופה; בפסקה זו, "ליקוי" – כהגדרתו בסעיף 38(א)(7).

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף 125, המידע הנכלל בהודעות לפי סעיף זה יישמר על ידי הרשות באופן שיבטיח כי פרטיו האישיים של מוסר המידע או של צד שלישי שהמידע נוגע אליו לא יזוהו, וכי לא ייעשה בו שימוש בניגוד להוראות סעיף זה; ואולם על אף הוראות סעיף 125, המנהל רשאי לפרסם לציבור מידע שנמסר לפי סעיף זה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(1) אין בפרסום משום פגיעה בפרטיות כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, והפרסום נעשה באופן שיבטיח כי בני אדם המעורבים באירוע הבטיחותי לא יזוהו;

(2) הפרסום נחוץ לתיקון תנאים המסכנים את בטיחות הטיסה, ללימוד ולהפקת לקחים בתחום בטיחות הטיסה או להנמקת שינוי במדיניות הרשות;

(3) להערכת המנהל לא יהיה בפרסום משום פגיעה בהמשך מסירת הודעות לפי סעיף זה.

מידע בטיחותי

139. (א) בסעיף זה –

"מחזיק מידע בטיחותי" – כל אחד מאלה:

(1) בעל רישיון לפי חוק זה המנהל מערכת מידע בטיחותי;

(2) הרשות, החוקר הראשי או רשות שלטונית אחרת שהמידע דרוש לה לשם שיפור בטיחות התעופה האזרחית, אם המידע נמסר להם בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ב);

"מידע בטיחותי" – מידע שאסף מחזיק מידע בטיחותי במערכת מידע בטיחותי, כפי שקבע השר לפי סעיף קטן (ב);

"מערכת מידע בטיחותי" – מערכת שנועדה לתיעוד, לאיסוף ולניתוח של נתונים תפעוליים שוטפים, דיווחים ומידע שהתקבלו בה, לצורך שיפור בטיחות התעופה, ובכלל זה מערכת ממוכנת.

(ב) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע הוראות לעניין מידע בטיחותי ולעניין חובת בעל רישיון לפי חוק זה לנהל מערכת מידע בטיחותי ולהעביר מידע בטיחותי לרשות, לחוקר הראשי או לרשות שלטונית אחרת, לשם מילוי תפקידיהם, אם המידע דרוש להם לשם שיפור בטיחות התעופה האזרחית; בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע, בין השאר, הגבלות ותנאים לעניין העברת המידע כאמור ולעניין סוג המידע שיועבר.

(ג) מחזיק מידע בטיחותי –

(1) לא יעשה שימוש במידע בטיחותי אלא לצורך שלשמו נאסף ובהתאם להוראות לפי חוק זה;

(2) ישמור את המידע הבטיחותי באופן שיבטיח כי לא ייעשה בו שימוש בניגוד להוראות לפי חוק זה.

(ד) המנהל לא יעשה שימוש במידע בטיחותי –

(1) בהליך מינהלי, אלא אם כן המידע הבטיחותי מעיד על כך שהתקיימו הנסיבות כאמור בסעיף 138(ב);

(2) בהליך לפי פרק י' כלפי עובד טיס או איש צוות.

(ה) בעל רישיון לפי סימנים ב' עד ו' לפרק ב' או בעל רישיון ויצור, לא יעשה שימוש במידע בטיחותי בהליך כלפי עובדו, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

(1) המידע הבטיחותי מעיד על כך שהופרו הוראות לפי דיני הטיס, ובשל חומרת ההפרה או נסיבותיה, המשך פעילותו כעובד טיס או כאיש צוות עלול לסכן את בטיחות התעופה;

(2) ההליך נדרש לשם תיקון ליקוי שהימשכותו עלולה לסכן את בטיחות התעופה; בפסקה זו, "ליקוי" – כהגדרתו בסעיף 38(א)(7).

(ו) מחזיק מידע בטיחותי לא יפרסם מידע בטיחותי לציבור, אלא בהתקיים התנאים לפרסום מידע כמפורט בסעיף 138(ג), בשינויים המחויבים.

140. (א) אדם שבידו מידע בטיחותי כהגדרתו בסעיף 139(א) ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא בהתאם להוראות לפי חוק זה או על פי צו בית משפט.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), החוקר הראשי רשאי לכלול ברוח הסופי כהגדרתו בסעיף 118 ציטוטים מהקלטה או מתמליל שהם מידע בטיחותי כהגדרתו בסעיף 139(א), אם מצא כי הדבר חיוני להמחשת ממצאי החקירה הבטיחותית או מסקנותיה.

141. (א) בסעיף זה, "הקלטה" – הקלטת קול או תמונה של אדם בתא הטייס או בעמדת השליטה של כלי טיס בלתי מאויש, או של אדם ביחידת נת"א או ביחידה צבאית הנותנת שירותי נת"א לתעופה האזרחית, בעת מתן שירותים כאמור, וכן תמליל של הקלטה כאמור והקלטת נתוני טיסה (Flight Data Recording).

(ב) הקלטה לא תימסר ולא תתקבל כראיה במשפט ולא תשמש בהליך משמעותי, בהליך מינהלי או בהליך לפי פרק י' כלפי עובד טיס או איש צוות, אלא אם כן מצא בית המשפט כי הצורך לגלות את ההקלטה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה, בשל השפעת הגילוי על החקירה הבטיחותית או על חקירות בטיחותיות עתידיות, בארץ או בעולם; ואולם הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על הקלטת תקשורת קרקע-אוויר או תקשורת קרקע-קרקע בין בני אדם המעורבים בהפעלת כלי טיס, ועל הקלטת נתוני טיסה, לעניין מסירתן וקבלתן כראיה ולעניין שימוש בהן בהליכים אלה:

סודיות מידע בטיחותי

חיסיון ואי-קבילות של הקלטות

- (1) הליך פלילי;
- (2) ערר לפי סעיף 39;
- (3) עתירה מינהלית או ערעור מינהלי על החלטות לפי חוק זה לפי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000³⁴;
- (4) הליך מינהלי או הליך לפי פרק ו' כלפי עובד טיס או איש צוות.
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו במשפט פלילי בשל השפעה שלא כדין על חקירה בטיחותית ושיבוש חקירה בטיחותית לפי סעיף 142(ד), ובהליך לפי חוק השיפוט הצבאי.

פרק ט': עונשין

142. (א) אלה דינם מאסר שנה:
- עונשין
- (1) עובד טיס שהפר תנאי מתנאי רישיונו או הגדר ברישיונו, בניגוד להוראות סעיף 2, או הפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיפים 9 או 46(א)(3) ר"ד(4);
- (2) עובד טיס שמילא את תפקידו בלא תעודה רפואית תקפה או כשחל שינוי במצב בריאותו העלול לפגוע ביכולתו למלא את תפקידו, בניגוד להוראות סעיף 6(א);
- (3) עובד טיס שעשה שימוש בסמי מרפא, בניגוד להוראות לפי סעיף 6(ב)(4);
- (4) בעל רישיון כאמור בסעיף 11 שהעסיק אדם בתפקיד כאמור בסעיף 2, או הציב עובד טיס לתפקידו, בניגוד להוראות סעיף 11;
- (5) איש צוות שאינו עובד טיס שהפר חובה החלה עליו במילוי תפקידו לפי סעיף 12, או מפעיל אווירי שהפר חובה לפי אותו סעיף לעניין הכשרתם והדרכתם של אנשי צוות שאינם עובדי טיס;
- (6) בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס שהפר תנאי מתנאי רישיונו, או שערך הדרכה לתפקידי עובדי טיס שלא בהתאם לתכנית הלימודים שאישר המנהל, בניגוד להוראות סעיף 13, או הפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 15 או 46(א)(1) עד (4);
- (7) מי שערך הדרכה לתפקידי עובדי טיס, בניגוד לחובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 16;
- (8) בעל רישיון הפעלה אווירית שהפר תנאי מתנאי רישיונו או הוראה מההוראות הקבועות במפרטי ההפעלה המהווים חלק מרישיונו, בניגוד להוראות סעיף 17(ב), או הפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 19(3) או 46(א)(1) עד (4);
- (9) בעל רישיון להפעלת מכון בדיק שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 21, או הפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 24(5) או 46(א)(1) עד (4);
- (10) מי שביצע פעולות בדיק, בניגוד להוראות סעיף 23(א), או הפר חובה החלה עליו לפי סעיף 24(1) עד (4);
- (11) מפעיל אווירי שקיבל שירותי בדיק לכלי טיס או לציוד תעופתי ממי שאינו מורשה לכך לפי סעיף 23(א), בניגוד להוראות סעיף 23(ב), למעט בנסיבות כאמור בסעיף 172(4)(א);

³⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

- (12) מי שביצע תחזוקה קלה בכלי טיס, בניגוד לתנאים שנקבעו לפי סעיף 25;
- (13) בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 26, שנתן שירותי נת"א שלא על בסיס מידע תעופתי עדכני או שלא בהתאם לנוהלי התיאום, בניגוד להוראות סעיף 28, או הפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 29(3) או 46(א)(1) עד (4);
- (14) בעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 31, או הפר חובה או הוראה החלה עליו לפי סעיפים 33(1) עד (9) או 46(א)(1) עד (4);
- (15) מי שהפעיל מיתקן עזר לטיסה שלא אושר בידי המנהל או בידי מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל, לפי העניין, או שלא בהתאם לתנאי אישור כאמור, בניגוד להוראות סעיף 35;
- (16) מי שהעביר רישיון כמפורט בסעיף 37, בניגוד להוראות ותנאים לפי סעיף 43;
- (17) בעל רישיון ייצור שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 52, או הפר חובה החלה עליו לפי סעיף 54(5)(א) עד (ו);
- (18) מחזיק תעודת סוג שהפר חובה החלה עליו לפי סעיף 54(4);
- (19) מי שהפעיל כלי טיס שאינו רשום בפנקס הרישום או שלא קיימת לגביו תעודת רישום תקפה, בניגוד להוראות סעיף 56(א);
- (20) מי שהפעיל כלי טיס שלא חלה עליו חובת רישום לפי סעיף 56(א), בניגוד להוראות לפי סעיף 56(ב);
- (21) מי שהפעיל כלי טיס שאינו מסומן בסימני לאומיותו ורישומו, בניגוד להוראות לפי סעיף 62(א);
- (22) מי שהפעיל כלי טיס בלי שקיימת לגביו תעודת כושר טיסה תקפה או שלא בהתאם לתנאים שבאותה תעודה, בניגוד להוראות סעיף 63(א);
- (23) מי שהפעיל כלי טיס בלי שקיימת לגביו תעודת רעש תקפה או שלא בהתאם לתנאים שבאותה תעודה, בניגוד להוראות סעיף 64(א);
- (24) מי שהפעיל כלי טיס המדרוג בדירוג רעש שהפעלתו אסורה לפי סעיף 66, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (25) מי שהפעיל כלי טיס כשכלי הטיס אינו במצב כשיר לטיסה או בניגוד למגבלות ההפעלה שבספר הטיסה, במסמך אחר שקבע השר לפי סעיף 63(ב)(3) או לפי סעיף 67(א), בניגוד להוראות סעיף 67(א) ו-(ב);
- (26) מפעיל אווירי שהפעיל כלי טיס בניגוד למגבלות ההפעלה שבספר התחזוקה או במסמך מתאים אחר שקבע השר לפי סעיף 63(ב)(4), בניגוד להוראות סעיף 67(2);
- (27) מפעיל אווירי שהפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 67(ד);
- (28) מי שהפעיל כלי טיס בלא ציוד כאמור בסעיף 68(א), או כשהציוד אינו תקין בהתאם לתנאים שקבע השר לפי אותו סעיף, בניגוד להוראות לפי סעיף 68(א) ו-(ב);
- (29) מי שהפעיל ציוד תעופתי, ואינו איש צוות או עובד טיס המורשה לכך בהתאם לתנאים שקבע השר לעניין זה לפי סעיף 68(ג), או מפעיל אווירי שהתיר לאדם כאמור להפעיל ציוד תעופתי, בניגוד להוראות אותו סעיף;

- (30) מי שהפעיל כלי טיס או ציוד תעופתי שלא בהתאם להוראות כושר אוירי שניתנו לגבי אותו כלי טיס או ציוד תעופתי ונמסרו לו, בניגוד להוראות סעיף 69(ג);
- (31) מי שהפעיל כלי טיס כשאנשי צוות המאיישים אותו אינם במספר ובתפקידים כפי שקבע השר לפי סעיף 70, בניגוד להוראות לפי הסעיף האמור;
- (32) מי שהפעיל כלי טיס בניגוד לכללי טיסה שנקבעו לפי סעיף 72;
- (33) מי שנתן שירותי נ"א שלא בהתאם לכללי ניהול תעבורה אווירית שנקבעו לפי סעיף 72, בניגוד להוראות סעיף 28;
- (34) מי שהמריא כלי טיס או הנחיתו בניגוד להוראות סעיף 75;
- (35) טייס מפקד שהפר חובה או הוראה החלה עליו בקשר להפעלת כלי הטיס לפי סעיף 76(ג);
- (36) אדם בכלי טיס שהפר הוראה שניתנה מאת טייס מפקד או מאת איש צוות מטעמו, בניגוד להוראות סעיף 77(א);
- (37) אדם בכלי טיס שהפריע לאיש צוות במילוי תפקידו, השתתף בתגרה בכלי הטיס, התפרע בו או עשה מעשה הפוגע בכלי טיס או בציוד תעופתי שבו, בניגוד להוראות סעיף 77(ב);
- (38) מי שהפעיל כלי טיס בניגוד להוראת המנהל שניתנה לו לפי סעיף 79;
- (39) בעל רישיון הרכבה להפעלת כלי רחיפה שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 87(א), או הפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 87(ד)(1);
- (40) בעל רישיון להפעלת כלי רחיפה בהפעלה מסחרית שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 87(ב), או הפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 87(ד)(1);
- (41) מפעיל כלי רחיפה מסוג שהפעלתו טעונה רישיון לפי סעיף 88, שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (42) מי שניגש לכלי טיס, הביא לשינוי במצבו או נגע בחפץ, בניגוד להוראות סעיף 111(א);
- (43) מי שהפר את הוראת החוקר הראשי שניתנה לפי סעיף 113;
- (44) מי שהפר את חובת הסודיות המוטלת לפי סעיף 140, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (45) מי שהפעיל בשטח ישראל כלי טיס שאינו רשום במדינת ישראל או במדינה חברה ואינו כלי טיס של מדינה זרה כמשמעותו בסעיף 175, בלא אישור המנהל או שלא בהתאם לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 174(א);
- (46) מי שהפעיל בשטח ישראל כלי טיס של מדינה זרה כמשמעותו בסעיף 175, בלא אישור מאת הגורם הממונה כהגדרתו באותו סעיף או שלא בהתאם לתנאי האישור, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (47) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי שאינו כלי טיס משטרתי, בתשתית משטרתית או אגב שימוש בה, בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 178(ה);
- (48) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי בשדה תעופה צבאי או במנחת שהוא תשתית צבאית, בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)(1);

(49) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי תוך שימוש במיתקן עזר לטיסה שהוא תשתית צבאית, בלא אישור המנהל או בלא אישור מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)2;

(50) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי במרחב אווירי שהוקצה לתעופה הצבאית כאמור בסעיף 80, לרבות במרחב אווירי שבו ניתנים שירותי נת"א בידי צבא הגנה לישראל, בלא אישור מראש מאת היחידה הצבאית המנהלת את התעבורה האווירית באותו מרחב או שלא בהתאם להוראותיה, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)3.

(ב) אלה דינם מאסר שלוש שנים:

(1) מי שעשה פעולה הטעונה רישוי לפי סעיפים 2, 13, 17, 21, 26, 31, 35, 52, 87 או 88, בלא רישיון, בניגוד להוראות הסעיפים האמורים;

(2) מי ששידר ממיתקן עזר לטיסה, מכלי טיס, משדה תעופה או ממנחת שלא לצורך שלשמו מיועד שידור כאמור, באופן העלול לסכן את בטיחות הטיסה, בניגוד להוראות לפי סעיפים 33, 35 ו-72;

(3) מי שגרם נזק למיתקן עזר לטיסה, או שיבש אותות המשודרים ממיתקן כאמור, בניגוד להוראות סעיף 36;

(4) עובד טיס שרישיונו הותלה או בוטל ועשה שימוש ברישיון מאותו סוג שניתן לו מאת רשות המוסמכת לכך במדינה חברה, בניגוד להוראות סעיף 41;

(5) מי שמסר חומר מסוכן להובלה בכלי טיס, קיבל חומר מסוכן להובלה כאמור או הוביל אותו, בניגוד להוראות סעיף 74(א) ו-(ב), הפר חובה החלה עליו לפי סעיף 74(ג)2 או הוביל חומר מסוכן בכלי טיס שהובלתו נאסרה לפי סעיף 74(ג)4;

(6) מי שהפר את חובת הסודיות המוטלת עליו לפי סעיף 125, בניגוד להוראות אותו סעיף;

(7) מי שהפעיל כלי טיס, כלי רחיפה או מיתקן עזר לטיסה, בניגוד להוראות לפי חוק זה, באופן שיש בו כדי לגרום סכנה לחיי אדם.

(ג) אלה דינם מאסר חמש שנים:

(1) אדם בכלי טיס שהפריע לאיש צוות במילוי תפקידו, השתתף בתגרה בכלי הטיס, התפרע בו או עשה מעשה הפוגע בכלי טיס או בציוד תעופתי שבו, בניגוד להוראות סעיף 77(ב), באופן העלול לסכן את ביטחונו של כלי הטיס או של בני אדם שבו;

(2) עובד טיס, איש צוות, מפעיל כלי רחיפה שבידו רישיון הדרכה או הפעלה מסחרית לפי סעיף 87, או מפעיל כלי רחיפה מסוג שהפעלתו טעונה רישיון לפי סעיף 88, ששתה משקה משכר בעת מילוי תפקידו או מילא את תפקידו כשהוא נתון תחת השפעת אלכוהול, או לאחר ששתה משקה משכר וטרם חלף פרק הזמן שקבע השר, או כאשר מצוי בגופו סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, בניגוד להוראות סעיפים 8 או 89, לפי העניין.

(ד) (1) המשפיע או המנסה להשפיע שלא כדין על החוקר הראשי, על ממלא מקומו או על חוקר שמונה לפי סעיף 115, בכל הקשור לביצוע חקירה בטיחותית לפי פרק ז', דינו – מאסר שנה; ואולם מסירת מידע לחוקר הראשי, לממלא מקומו או לחוקר כאמור או הפניית תשומת לבם לעניין הקשור לביצוע החקירה אינה עבירה לפי פסקה זו.

(2) העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל חקירה בטיחותית לפי פרק ז', בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו – מאסר שנה.

אחריות נושא
משרה בתאגיד

143. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 142, למעט עבירות של עובדי התאגיד לפי סעיף 142(ב)6), על ידי התאגיד או על ידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁵⁵; לענין סעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר בתאגיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 142, למעט עבירה של עובד התאגיד לפי סעיף 142(ב)6), על ידי תאגיד או על ידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

פרק י': עיצום כספי

סימן א': הפרות

הגדרות – סימן א'
לפרק י'

144. בסימן זה –

"טיסת שכר לשימוש עצמי" – טיסה שבה בעל רישיון הפעלה אווירית משכיר את כל קיבולת כלי הטיס לשימוש העצמי של השוכר;

"כלי טיס גדול" – כלי טיס המשמש להובלת נוסעים או טובין, שהמסה המרבית שלו המורשית להמראה, לפי ספר הטיסה או מסמך מתאים אחר כמשמעותו בסעיף 63(ב)3) עולה על 5,700 ק"ג, או על מסה גבוהה יותר שקבע השר, דרך כלל או לסוגי כלי טיס, ככל שקבע;

"כלי טיס בינוני" – כלי טיס שאינו כלי טיס גדול ואינו כלי טיס קטן;

"כלי טיס קטן" – כלי טיס שהמסה המרבית שלו המורשית להמראה, לפי ספר הטיסה או מסמך מתאים אחר כמשמעותו בסעיף 63(ב)3) אינה עולה על 700 ק"ג, או על מסה גבוהה יותר שקבע השר, דרך כלל או לסוגי כלי טיס, ככל שקבע;

"מפר" – כמשמעותו בסעיף 151;

"הסכום הבסיסי" – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי עובד טיס שהוא –

(א) טייס של כלי טיס גדול, מפקח על תעבורה אווירית או מורשה להדריך לתפקידים כאמור – 4,000 שקלים חדשים;

(ב) מורשה להדריך לתפקידי עובד טיס ואינו עובד טיס כאמור בפסקת משנה (א) – 2,000 שקלים חדשים;

(ג) עובד טיס שאינו מנוי בפסקאות משנה (א) או (ב) – 1,000 שקלים חדשים;

(2) לגבי איש צוות שאינו עובד טיס – 1,000 שקלים חדשים;

(3) לגבי בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס או בעל רישיון לפי סימנים ג' עד ו' לפרק ב', שעורך הדרכה לתפקידי עובד טיס בהתאם לתכנית הדרכה שאישר המנהל לפי סעיף 16, והוא מורשה להדריך לתפקידי עובדי טיס –

(א) בקשר לכלי טיס גדול – 75,000 שקלים חדשים;

⁵⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (ב) בקשר לכלי טיס בינוני – 15,000 שקלים חדשים;
- (ג) בקשר לכלי טיס קטן או בקשר לביצוע פעולות בדק הדורשות ציוד וידע מיוחדים כפי שקבע השר לפי סעיפים 3 ו-24 – 5,000 שקלים חדשים;
- (4) לגבי בעל רישיון הפעלה אווירית –
- (א) המורשה להפעיל כלי טיס להובלת נוסעים או מטען בטיסה בין לאומית שאינה טיסת שכר לשימוש עצמי, המפעיל כלי טיס במספר כמפורט להלן:
- (1) 15 כלי טיס לפחות – 100,000 שקלים חדשים;
- (2) פחות מ-15 כלי טיס – 75,000 שקלים חדשים;
- (ב) המורשה להפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית שאינה הפעלה כאמור בפסקת משנה (א) –
- (1) לגבי בעל רישיון המפעיל כלי טיס גדול אחד לפחות, או שבעה כלי טיס בינוניים לפחות – 25,000 שקלים חדשים;
- (2) לגבי בעל רישיון המפעיל פחות משבעה כלי טיס בינוניים – 12,500 שקלים חדשים;
- (ג) המורשה להפעיל כלי טיס קטנים בלבד – 5,000 שקלים חדשים;
- (5) לגבי בעל רישיון מכון בדק המורשה לבצע פעולות בדק –
- (א) בכלי טיס גדול שהמסה המרבית שלו המורשית להמראה היא 200,000 ק"ג או יותר – 100,000 שקלים חדשים;
- (ב) בכלי טיס גדול שהמסה המרבית שלו המורשית להמראה היא 30,000 ק"ג או יותר ואינה עולה על 200,000 ק"ג – 75,000 שקלים חדשים;
- (ג) בכלי טיס גדול שהמסה המרבית שלו המורשית להמראה אינה עולה על 30,000 ק"ג – 25,000 שקלים חדשים;
- (ד) בכלי טיס בינוני או במנוע, במדחף או בציוד תעופתי של כלי טיס שאינו כלי טיס קטן, או פעולות בדק הדורשות ציוד וידע מיוחדים כפי שקבע השר לפי סעיף 24 – 12,500 שקלים חדשים;
- (ה) בכלי טיס קטן, במנוע, במדחף או בציוד תעופתי של כלי טיס כאמור – 5,000 שקלים חדשים;
- (6) לגבי בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א – 100,000 שקלים חדשים;
- (7) לגבי בעל רישיון לפי סימן ו' לפרק ב' –
- (א) להפעלת שדה תעופה – 100,000 שקלים חדשים;
- (ב) להפעלת מנחת – 10,000 שקלים חדשים;
- (8) לגבי בעל רישיון ייצור המורשה לייצר –
- (א) כלי טיס גדול – 100,000 שקלים חדשים;
- (ב) כלי טיס בינוני, או מנוע או מדחף של כלי טיס גדול או בינוני – 75,000 שקלים חדשים;

- (ג) כלי טיס קטן, או מנוע או מרחף של כלי טיס כאמור – 25,000 שקלים חדשים;
- (ד) ציוד תעופתי, חלק של כלי טיס, או חלק של מנוע או מרחף של כלי טיס – 5,000 שקלים חדשים;
- (9) לגבי מפעיל אווירי בהפעלה כללית –
- (א) של כלי טיס גדול – 25,000 שקלים חדשים;
- (ב) של כלי טיס בינוני – 5,000 שקלים חדשים;
- (ג) של כלי טיס קטן – 1,000 שקלים חדשים;
- (10) לגבי מפעיל כלי רחיפה שהוא –
- (א) בעל רישיון להדרכה להפעלת כלי רחיפה לפי סעיף 87(א) או שהוא בעל רישיון להפעלת כלי רחיפה בהפעלה מסחרית לפי סעיף 87(ב) – 2,500 שקלים חדשים;
- (ב) אינו מנוי בפסקת משנה (א) – 1,000 שקלים חדשים.

הוראות לעניין הסכום הבסיסי

145. (א) הסכום הבסיסי שיחול על מפר, כמפורט באחת הפסקאות (1) עד (10) שבהגדרה "הסכום הבסיסי", יהיה בהתאם לסוג הפעילות, הרישיון או האישור, לפי העניין, שבמסגרתו בוצעה ההפרה, אף אם ניתן לסווגו ליותר מפסקה אחת בהגדרה האמורה.
- (ב) מפר שהוא בעל רישיון או אישור כמפורט בפסקאות (1), (3), (4), (5), (7) או (8) שבהגדרה "הסכום הבסיסי", וניתן לסווגו ליותר מפסקת משנה אחת בפסקה כאמור, יחול לגביו הסכום הבסיסי הגבוה מבין הסכומים בפסקאות המשנה שניתן לסווגו לפיהן.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), מפר שהוא בעל רישיון עובד טיס כאמור בפסקה (1)(ב) שבהגדרה "הסכום הבסיסי" וכן רישיון כאמור בפסקה (1)(ג) לאותה הגדרה, וההפרה לא היתה במסגרת ביצוע תפקידו כמדריך, יחול לגביו הסכום הבסיסי כאמור בפסקה (1)(ג) האמורה.

עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי

146. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בגובה הסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:
- (1) עובד טיס שביצע תפקיד שאינו מורשה לבצעו על פי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 2;
- (2) עובד טיס שמילא את תפקידו בלא תעודה רפואית תקפה, בניגוד להוראות סעיף 6(א)(1);
- (3) מי ששימש כאיש צוות בעמדתו בכלי טיס ישראלי המופעל בשטחה של מדינה חברה, בלא אישור מאת הרשויות המוסמכות של אותה מדינה, בניגוד להוראות סעיף 10(ב);
- (4) בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורטים בסעיף 14(ב) או (1)(ג) עד (5), או בעל רישיון כאמור שערך הדרכה לתפקיד עובד טיס שלא בהתאם לתכנית הלימודים שאישר המנהל, בניגוד להוראות סעיף 13;
- (5) בעל רישיון הפעלה אווירית שהפר הוראה מההוראות הקבועות במפרטי ההפעלה המהווים חלק מרישיונו, המפורטות בסעיף 18(ב)(1) ו-(2), בניגוד להוראות סעיף 17;

- (6) בעל רישיון להפעלת מכון בדיק שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורטים בסעיף 22(ב)(1) עד (3), בניגוד להוראות סעיף 21;
- (7) מי שביצע פעולות בדיק, בניגוד להוראות סעיף 23(א);
- (8) מפעיל אווירי שקיבל שירותי בדיק לכלי טיס או לציוד תעופתי ממי שאינו מורשה לכך לפי סעיף 23(א), בניגוד להוראות סעיף 23(ב), למעט בנסיבות כאמור בסעיף 172(4)(א);
- (9) בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורטים בסעיף 27(ב)(1) עד (4), בניגוד להוראות סעיף 26;
- (10) בעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורטים בסעיף 32(ב)(1) עד (3), בניגוד להוראות סעיף 31;
- (11) מי שהפעיל מיתקן עזר לטיסה שלא אושר בידי המנהל או בידי מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 35;
- (12) בעל רישיון ייצור שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורטים בסעיף 53(ג)(1) ו־(2), בניגוד להוראות סעיף 52;
- (13) מפעיל אווירי שהפעיל כלי טיס בלי שקיימת לגביו תעודת כושר טיסה תקפה, בניגוד להוראות סעיף 63(א);
- (14) בעל רישיון הפעלה אווירית שהוביל חומר מסוכן בכלי טיס שלא בהתאם לתנאי המפורט ברישיונו כאמור בסעיף 74(א)(1), בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (15) מי שהפעיל כלי טיס בניגוד להוראת המנהל שניתנה לו לפי סעיף 79;
- (16) בעל רישיון הרכבה להפעלת כלי רכיפה שערך הרכבה להפעלת כלי רכיפה שאינו מורשה לערוך לפי רישיונו או הפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 87(א);
- (17) בעל רישיון להפעלת כלי רכיפה בהפעלה מסחרית שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 87(ב);
- (18) בעל רישיון להפעלת כלי רכיפה מסוג שהפעלתו טעונה רישיון לפי סעיף 88, שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (19) מפעיל כלי רכיפה שחלה עליו חובה לבטח את אחריותו לנזקי גוף ורכוש של צד שלישי, בהתאם להוראות לפי סעיף 91, והפעיל כלי רכיפה בלא ביטוח כאמור, בניגוד להוראות לפי אותו סעיף;
- (20) בעל רישיון לפי חוק זה שחלה עליו חובה לבטח את אחריותו לנזקי גוף ורכוש בהתאם להוראות לפי סעיף 168(א)(6), ופעל במסגרת הרישיון בלא ביטוח כאמור, בניגוד להוראות לפי אותו סעיף;
- (21) מפעיל אווירי שחלה עליו חובה לבטח את אחריותו לנזקי גוף ורכוש בהתאם להוראות לפי סעיף 168(א)(6), והפעיל כלי טיס בלא ביטוח כאמור, בניגוד להוראות לפי אותו סעיף;
- (22) מי שהפעיל בשטח ישראל כלי טיס שאינו רשום במדינת ישראל או במדינה חברה ואינו כלי טיס של מדינה זרה כמשמעותו בסעיף 175, בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 174(א).

147. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-50 אחוזים מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

עיצום כספי בשיעור 50 אחוזים מהסכום הבסיסי

- (1) עובד טיס שעשה שימוש ברישיונו בלי שמתקיימות בו דרישות הכשירות, המיומנות, הידע והניסיון המקצועיים, בניגוד לחובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 9;
- (2) בעל רישיון כאמור בסעיף 11 שהעסיק אדם בתפקיד כאמור בסעיף 2 או הציב עובד טיס לתפקידו, בניגוד להוראות סעיף 11;
- (3) איש צוות שאינו עובד טיס שהפר חובה החלה עליו במילוי תפקידו לפי סעיף 12;
- (4) מפעיל אווירי שהפר חובה לעניין הכשרתם והדרכתם של אנשי צוות שאינם עובדי טיס, החלה עליו לפי סעיף 12;
- (5) בעל רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס שהפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 15 או 46(א)(1) או (2);
- (6) מי שקיבל אישור מאת המנהל לתכנית הדרכה לתפקידי עובד טיס לפי סעיף 16, וערך הדרכה לתפקידי עובד טיס בניגוד לחובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 16;
- (7) בעל רישיון הפעלה אווירית שהפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 19(א) או 46(א)(1) או (2);
- (8) מבצע פעולות בדק שהפר חובה החלה לגביו לפי סעיף 24(1);
- (9) בעל רישיון להפעלת מכוון בדק שהפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 24(5) או 46(א)(1) או (2);
- (10) בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א שנתן שירותי נת"א שלא על בסיס מידע תעופתי עדכני או שלא בהתאם לנוהלי התיאום, בניגוד להוראות סעיף 28, או הפר חובה החלה עליו לפי סעיפים 29(3) או 46(א)(1) או (2);
- (11) בעל רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת שהפר חובה או הוראה החלה עליו לפי סעיפים 33(1) עד (9) או 46(א)(1) או (2);
- (12) בעל אישור להפעלת מיתקן עזר לטיסה לפי סעיף 35, שהתקין, תיחזק או הפעיל מיתקן עזר לטיסה שלא בהתאם לתנאי האישור שנתן המנהל, או מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 35(א) או (ב);
- (13) מי שהעביר רישיון כמפורט בסעיף 37, בניגוד להוראות ותנאים לפי סעיף 43;
- (14) בעל רישיון ייצור שהפר חובה או תנאי לעניין תהליך הייצור ושלביו החלים עליו לפי סעיף 54(5)(א) עד (ד);
- (15) מי שהפעיל כלי טיס שקיימת לגביו תעודת כושר טיסה שלא בהתאם לתנאים שבאותה תעודה, בניגוד להוראות סעיף 63(א);
- (16) מי שהפעיל כלי טיס בלי שקיימת לגביו תעודת רעש תקפה, או שלא בהתאם לתנאים באותה תעודה, בניגוד להוראות סעיף 64(א);
- (17) מי שהפעיל כלי טיס המדורג בדירוג רעש שהפעלתו אסורה לפי סעיף 66, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (18) מי שהפעיל כלי טיס כשכלי הטיס אינו במצב כשיר לטיסה או בניגוד למגבלות ההפעלה שבספר הטיסה או במסמך אחר שקבע השר לפי סעיף 63(ב)(3) או לפי סעיף 67(א), בניגוד להוראות סעיף 67(א) ו-(ב);
- (19) מפעיל אווירי שהפעיל כלי טיס בניגוד למגבלות ההפעלה שבספר התחזוקה או במסמך מתאים אחר שקבע השר לפי סעיף 63(ב)(4), בניגוד להוראות סעיף 67(ג);

- (20) מפעיל אווירי שהפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 67(ד);
- (21) מי שהפעיל כלי טיס בלא ציוד כאמור בסעיף 68(א), או כשהציוד אינו תקין בהתאם לתנאים שקבע השר לפי אותו סעיף, בניגוד להוראות לפי סעיף 68(א) ו-(ב);
- (22) מי שהפעיל ציוד תעופתי ואינו איש צוות או עובד טיס המורשה לכך בהתאם לתנאים שקבע השר לפי סעיף 68(ג), או מפעיל אווירי שהתיר לאדם כאמור להפעיל ציוד תעופתי, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (23) מי שהפעיל כלי טיס או ציוד תעופתי שלא בהתאם להוראות כושר אווירי שניתנו לגבי אותו כלי טיס או ציוד תעופתי ונמסרו לו, בניגוד להוראות סעיף 69(ג);
- (24) מי שהפעיל כלי טיס כשאנשי הצוות המאיישים אותו אינם במספר ובתפקידים כפי שקבע השר לפי סעיף 70, בניגוד להוראות לפי הסעיף האמור;
- (25) מי שהפעיל כלי טיס בניגוד לכללי טיסה שנקבעו לפי סעיף 72;
- (26) מי שנתן שירותי נת"א שלא בהתאם לכללי ניהול תעבורה אווירית שנקבעו לפי סעיף 72, בניגוד להוראות סעיף 28;
- (27) בעל רישיון הפעלה אווירית שקיבל חומר מסוכן להובלה בניגוד להוראות סעיף 74(ב)2, הפר הוראות או חובות החלות עליו לפי סעיף 74(ג)1(1) עד (3), או הוביל בכלי טיס חומר מסוכן שהובלתו נאסרה לפי סעיף 74(ג)4;
- (28) איש צוות שהפעיל חומר מסוכן כאמור בסעיף 74(ה) או עשה בו שימוש, בניגוד להוראות לפי אותו סעיף;
- (29) טייס מפקד שהפר חובה או הוראה החלה עליו בקשר להפעלת כלי הטיס לפי סעיף 76(ג);
- (30) מי שהפעיל כלי רחיפה בניגוד לכללי רחיפה שנקבעו לפי סעיף 93(א);
- (31) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי שאינו כלי טיס משטרתי, בתשתית משטרית או אגב שימוש בה, בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 178(ה);
- (32) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי בשדה תעופה צבאי או במנחת שהוא תשתית צבאית, בלא אישור המנהל, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)1;
- (33) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי תוך שימוש במיתקן עזר לטיסה שהוא תשתית צבאית, בלא אישור המנהל, או בלא אישור מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)2.
148. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-25 אחוזים מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:
- (1) מבצע פעולות בדק שהפר חובה החלה לגביו לפי סעיף 24(2) או (3);
- (2) מי שביצע תחזוקה קלה בכלי טיס, בניגוד לתנאים שנקבעו לפי סעיף 25;
- (3) בעל רישיון לפי חוק זה שהפר תנאי מתנאי רישיונו או חובה החלה עליו לפי חוק זה, שאינם מפורטים בסעיפים 146 ו-147, לרבות חובה שנקבעה לפי סעיפים 46(א)3 ו-4(4) או 54(5)(ה) ו-(ו);
- (4) מי שהפעיל כלי טיס שאינו רשום בפנקס הרישום או שלא קיימת לגביו תעודת רישום תקפה, בניגוד להוראות סעיף 56(א);
- (5) מי שהפעיל כלי טיס שלא חלה עליו חובת רישום לפי סעיף 56(א), בניגוד להוראות לפי סעיף 56(ב);

- (6) מי שהמריא כלי טיס או הנחיתו, בניגוד להוראות סעיף 75;
- (7) מי שהפעיל כלי טיס בניגוד להוראות תעבורה אווירית שניתנו לפי סעיף 82, או שלא בהתאם להוראות יחידת נת"א שניתנו לפי סעיף 82(ז), בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (8) בעל רישיון הדרכה להפעלת כלי רחיפה שהפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 87(ד)(1);
- (9) בעל רישיון להפעלה מסחרית של כלי רחיפה שהפר חובה, הגבלה או תנאי החלים עליו לפי סעיף 87(ד)(1);
- (10) מי שהפעיל כלי רחיפה בניגוד להוראות התעבורה האווירית כאמור בסעיף 92(א) ו-(ב), או הפר תנאי מהתנאים שקבע השר לפי סעיף 92(ג), בניגוד להוראות סעיף 92(ד)(1);
- (11) מי שהפעיל כלי רחיפה כשאינו בקיא בהוראות התעבורה האווירית החלות במרחב האווירי הסמוך לאזור פעילותו של כלי הרחיפה, בניגוד להוראות סעיף 92(ד)(2);
- (12) מי שהפעיל כלי רחיפה בניגוד להוראות יחידת נת"א שניתנו לפי סעיף 92(ה);
- (13) מי שהפעיל כלי רחיפה בניגוד לחובות, הגבלות או תנאים שנקבעו לפי סעיף 93(ב);
- (14) מי שהפר הוראות שנקבעו לפי סעיף 166;
- (15) מי שהפר הוראת שעה שקבע המנהל לפי סעיף 167 ופורסמה ברשומות;
- (16) מי שהפעיל כלי טיס אזרחי במרחב אווירי שהוקצה לתעופה הצבאית כאמור בסעיף 80, לרבות במרחב אווירי שבו ניתנים שירותי נת"א בידי צבא הגנה לישראל, בלא אישור מראש מאת היחידה הצבאית המנהלת את התעבורה האווירית באותו מרחב או שלא בהתאם להוראותיה, בניגוד להוראות סעיף 179(ג)(3).
149. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-10 אחוזים מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:
- (1) מפעיל אווירי שהפעיל כלי טיס שאינו מסומן בסימני לאומיותו ורישומו, בניגוד להוראות לפי סעיף 62(א), או בלי שקבועים עליו סימני זיהוי, בניגוד להוראות לפי סעיף 62(ב);
- (2) מי שהפעיל כלי טיס בלי שמצוי בו מסמך מהמסמכים שהוא נדרש לשאתם לפי סעיף 71, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (3) עובד טיס ששימש כאיש צוות בלי שנשא עמו רישיון עובד טיס ותעודה רפואית, מתאימים ותקפים, או מפעיל אווירי שהתיר לעובד טיס לשמש כאיש צוות בלי שעובד הטיס נשא עמו רישיון ותעודה כאמור, והכל בניגוד להוראות סעיף 71(ב);
- (4) מפעיל אווירי שכלי טיס המופעל מטעמו גרם לרעש העולה על מפלס הרעש או על מכסת הרעש שקבע השר לפי סעיף 73(א), בניגוד להוראות אותו סעיף.
150. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על סכום העיצום הכספי החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
- (ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה למחצית העיצום הכספי כאמור; לענין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסימן זה, בתוך שנה וחצי מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

עיצום כספי
בשיעור 10 אחוזים
מהסכום הבסיסי

הפרה נמשכת
ההפרה חוזרת

סימן ב': הטלת עיצום כספי ותשלומו

151. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסימן א' (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סימן, ימסור למפר הודעה על כוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
- (ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל בין השאר את אלה:
- (1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה;
 - (2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו, בהתאם להוראות סעיף 156;
 - (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל, בהתאם להוראות סעיף 152;
 - (4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת, בהתאם להוראות סעיף 150.
152. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 151 רשאי לטעון את טענותיו בכתב, לפני המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 60 ימים ממועד מסירת ההודעה.
153. (א) טען המפר את טענותיו לפני המנהל לפי הוראות סעיף 152, יחליט המנהל, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 154(ב).
- (ב) (1) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום); בדרישת התשלום יציין המנהל, בין השאר, את נימוקי החלטתו, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלומו.
- (2) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.
- (ג) לא הגיש המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 152, בתוך 60 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 60 הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר בתום 60 הימים ממועד מסירת ההודעה על כוונת החיוב.
154. (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן א', אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, יקבע מקרים, נסיבות ושיקולים, שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בסימן א', בשיעורים שיקבע.
155. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 153(ג) – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 159 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי אותו סעיף, יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
- (ב) סכום העיצום הכספי יעודכן ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום תחילתו של חוק זה; הסכום כאמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) הודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב) תפורסם ברשומות.

156. העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור המועד לתשלום העיצום הכספי בסעיף 153.
157. לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגוע, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961³⁶ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.
158. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)³⁷. גבייה
159. (א) על דרישת תשלום ניתן לערער לפני בית משפט השלום, בתוך 30 ימים מיום מסירת הדרישה למערער.
- (ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף זה כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא בהסכמת המנהל או אם בית המשפט הורה על כך.
- (ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף זה לאחר ששולם העיצום הכספי, יוחזר סכום העיצום הכספי, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.
160. (א) הוטל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם המנהל באתר האינטרנט של הרשות פרטים כמפורט להלן, באופן שיבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת החלטה בדבר הטלת העיצום הכספי:
- (1) דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, מהות ההפרה שבשלה הוטל ונסיבותיה, שיעור ההפחתה של סכום העיצום הכספי – אם הופחת לפי הוראות סעיף 154(ב), והנסיבות שבשלן הופחת כאמור;
- (2) פרטים לגבי סוג הרישיון או האישור של המפר או היותו איש צוות, לפי העניין;
- (3) שם המפר, למעט אם הוא יחיד, ואולם המנהל רשאי לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד אם סבר שהדבר נחוץ לשם אזהרת הציבור, והעיצום הכספי הוטל בשל הפרה הקשורה למתן שירות לציבור על ידי המפר, ובלבד שלא יראו לעניין זה עובד מטעם בעל רישיון או אישור לפי חוק זה כמי שנותן שירות לציבור, אף אם הוטל על אותו עובד עיצום כספי.
- (ב) על אף הוראות סעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998³⁸, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.
- (ג) פרסום כאמור בסעיף קטן (א) בנוגע לעיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – שנתיים.
- (ד) הוטל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה והוגש עליו ערעור, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.
- (ה) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (א).
161. (א) תשלום עיצום כספי לפי הוראות פרק זה לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה לפי חוק זה כאמור בסימן א'.

פרסום בדבר
הטלת עיצום כספי

שמירת אחריות
פלילית

³⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

³⁷ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374 (א) 1399.

³⁸ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(ב) הוגש נגד מפר כתב אישום בשל הפרת הוראה לפי חוק זה כאמור בסימן א', לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה, ואם שילם המפר עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

162. על אף האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכויותיו לפי פרק זה.

איסור אצילת סמכויות לפי פרק י'

פרק י"א: הוראות שונות

163. לא תוגש תובענה נגד בעל כלי טיס, מפעיל אווירי, או מי מטעמם, בשל הסגת גבול, מטרד לציבור או מטרד ליחיד כמשמעותם בפקודת הנויקין [נוסח חדש]³⁹, רק בשל כך שכלי טיס הוטס מעל קרקע או רכוש כלשהו, ובלבד שבנסיבות העניין קוימו ההוראות לפי חוק זה הנוגעות להטסה, ובכלל זה לרעש מכלי טיס.

חסינות דיונית מפני תביעות

164. על אף האמור בסעיף 17 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961⁴⁰ (בסעיף זה – חוק למניעת מפגעים), בכל חיקוק, למעט החוק האמור, ולפיו רעש חוק או בלתי סביר הוא רעש כמשמעותו בחוק למניעת מפגעים, יראו רעש כאמור, לענין כלי טיס שהוראות סעיף 73 חלות לגביו, כרעש החורג ממפלס רעש או ממכסת רעש שנקבעו לפי סעיף 73.

רעש חוק או בלתי סביר מכלי טיס

165. (א) (1) המנהל רשאי ליתן פטור לאדם, לרבות בעל רישיון, תעודה או אישור לפי חוק זה, וכן ליתן פטור לגבי כלי טיס, ציוד תעופתי, שדה תעופה או מנחת, מהוראה מההוראות שנקבעו לפי סעיפים המפורטים בפסקה (2), אם מצא כי בנסיבות העניין ההוראה שלגביה מתבקש הפטור אינה סבירה או אינה מתאימה ושוכנע כי יינקטו צעדים מתאימים לשם שמירה על בטיחות התעופה וסדירותה, ברמת בטיחות שוות ערך לזו המושגת בקיום ההוראות לפי הסעיפים האמורים, וכן לשם הגנה על הסביבה ועל בריאות הציבור; פטור לפי סעיף זה יינתן בכתב.

סמכות המנהל ליתן פטור

(2) אלה הוראות הסעיפים שהמנהל רשאי ליתן פטור מהן, אלא אם כן נקבע בהן אחרת: 3(ב), 4(ב), 12, 14(א)2, 15, 16, 18(א)3, 19, 22(א), 24, 25, 27(א)1, 2(4), 29(3), 32(א)2, עד (5), 33, 40, 45, 46, 47, 50, 53, 54, 55, 62, 63, 64, 66, 67(ד), 68, 70, 71, 72(ג), 75, 76(ג), 87(ד)1, 88(א), 90, 93 ו-168(א)3, (6) ו-7.

(ב) על אף האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכותו לפי סעיף זה, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:

(1) עניינו של הפטור הוא רישיון הניתן ליחיד לפי חוק זה;

(2) המנהל נעדר מן הארץ או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ומונה לו ממלא מקום מבין עובדי הרשות.

(ג) פטור שניתן לפי סעיף קטן (א), למעט פטור שניתן ליחיד מההוראות שנקבעו לפי סעיפים 3(ב), 4(ב), 12, 87(ד)1 ו-88(א), יועמד לעיון הציבור במשרדי הרשות ופורסם באתר האינטרנט של הרשות.

166. (א) השר רשאי לקבוע הוראות לשם החלה או יישום, בישראל או לגבי כלי טיס ישראלי, של אמות מידה, נהלים או הליכים שארגון התעופה הבין-לאומי קבע או המליץ עליהם לפי סעיף 37 לאמנה, והכל בסייגים או בלא סייגים.

תקנות להחלת אמות מידה, נהלים או הליכים לפי סעיף 37 לאמנה

³⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

⁴⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

(ב) תקנות לפי סעיף זה לענין יירוט או הגנה וזיהוי של כלי טיס, וכן תקנות כאמור העשויות להשפיע על השימוש במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהוקצה לתעופה הצבאית לפי סעיף 80, יותקנו בהסכמת שר הביטחון.

(ג) לא יתקין השר תקנות לפי סעיף זה, אלא באותם עניינים שלגביהם הוא מוסמך לעשות כן לפי הוראות אחרות בחוק זה ובהתאם לסמכות הנתונה לו לפי אותן הוראות, וכל עוד בהתאם לאמור באותן הוראות, התקנות לפיהן אינן טעונות אישור של הוועדה לפי חוק זה.

(ד) לא תהיה ענישה פלילית על הפרת הוראות שנקבעו לפי סעיף זה.

167. (א) המנהל רשאי לקבוע הוראת שעה שתחול על בעלי רישיונות, תעודות או אישורים לפי חוק זה, בעניינים המפורטים להלן, כולם או חלקם, אם ראה כי הדבר חיוני לשם שמירה על בטיחות הטיסה או לשם הגנה על שלום הציבור וכי קיימת דחיפות בקביעת הוראת שעה כאמור, ובלבד שלא יקבע הוראת שעה שאינה מתיישבת עם הוראות לפי חוק זה:

(1) אמצעי בטיחות שיש לנקוט לגבי כלי טיס, צוותו או הנוסעים שבו;

(2) אמצעי בטיחות שיש לנקוט לגבי מכוני בדק או תשתיות תעופה;

(3) אמצעים נוספים שיש לנקוט לשם שמירה על בטיחות הפעלתם של כלי טיס.

(ב) המנהל יקבע הוראת שעה לפי סעיף זה לאחר שנתן לאלה שלגביהם תחול הוראה כאמור או לגוף המייצג אותם הזדמנות להביע את עמדתם, ככל האפשר ובשים לב לדחיפות העניין.

(ג) הוראת שעה שנקבעה לפי סעיף זה תפורסם באתר האינטרנט של הרשות והיא אינה טעונה פרסום ברשומות במהלך השבועיים שמיום תחילתה כאמור בסעיף קטן (ד).

(ד) (1) המנהל יקבע את מועד תחילתה של הוראת שעה, ובלבד שלא יקדם ליום פרסומה באתר האינטרנט של הרשות.

(2) הוראת שעה לפי סעיף זה תעמוד בתוקפה עד למועד שיקבע המנהל ולא יאוחר מתום שבועיים מיום תחילתה כאמור בפסקה (1).

(3) שוכנע השר כי התקיימו הנסיבות כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא לאשר הוראת שעה שקבע המנהל; הוראת שעה שאושרה כאמור ופורסמה ברשומות, בתוך שבועיים מיום תחילתה כאמור בפסקה (1), תעמוד בתוקפה עד למועד שיקבע המנהל, ולא יאוחר מתום שלושה חודשים מיום תחילתה.

(ה) על אף האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכויותיו לפי סעיף זה.

168. (א) השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, בין השאר בעניינים אלה:

(1) כללי התנהגות לנוסעים בכלי טיס, לרבות כללים שמטרתם מניעת סיכון לבטיחות הטיסה ואיסור עישון בכלי טיס;

(2) כללי התנהגות של אנשי צוות בכלי טיס;

(3) הגבלות על שימוש בחפץ או על הפעלתו, לרבות מחוץ לכלי טיס, העלולים ליצור סיכון לבטיחות התעופה;

(4) אגרות בעד שירותים שנותנים הרשות או החוקר הראשי לפי חוק זה, ובכלל זה אגרות בעד הגשת בקשה לרישיון, לתעודה או לאישור לפי חוק זה ואגרות שנתיות לבעלי רישיון, תעודה או אישור כאמור; תקנות לפי פסקה זו יותקנו בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה;

(5) תשלומים שעל מפעיל אווירי לשלם לחוקר הראשי בעבור הוצאות שהוציא החוקר הראשי במסגרת חקירה בטיחותית לשם שמירה על מקום האירוע הבטיחותי, כלי הטיס או כל חלק שבו, לשם שינוע כלי הטיס או החזרת חפץ, מסמך או דבר אחר שנתפס על ידו, או לשם ביצוע פעולה דומה;

(6) (א) חובת בעל רישיון לפי חוק זה, וכן חובת מפעיל אווירי אחר, לבטח את אחריותו לנזקי גוף העלולים להיגרם לכל אדם וכן לנזקי רכוש העלולים להיגרם לצד שלישי, עקב פעילותו במסגרת הרישיון או עקב הפעלת כלי הטיס, לפי העניין, ובכלל זה הוראות לעניין זהות מבטחים מורשים, לרבות מחוץ לישראל; תקנות לפי פסקה זו לא יחולו על בעל רישיון עובד טיס, מפעיל כלי רחיפה ועל רשות שדות התעופה, ככל שיש בידה רישיון לפי חוק זה.

(ב) תקנות לפי פסקה זו יותקנו בהתייעצות עם המפקח על הביטוח ובאישור הוועדה;

(7) יישום הוראות האמנה;

(8) קביעת כלי או מיתקן שביכולתו להיתמך באטמוספירה מתגובות האוויר שאינן תגובות האוויר במגעו עם פני כדור הארץ, שלא ייחשב כלי טיס לעניין חוק זה.

(ב) לא יתקין השר תקנות לפי חוק זה אלא לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה.

169. (א) המנהל רשאי להסמיך עובד מעובדי הרשות בסמכויותיו לפי חוק זה, כולן או חלקן; הודעה על הסמכה כאמור, ובכלל זה פירוט העניינים שלגביהם ניתנה ההסמכה, תפורסם ברשומות.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאי למנות עובד מעובדי הרשות, שהוא רופא בעל הכשרה וניסיון ברפואה תעופתית, לרופא הרשות.

170. הרשות תעמיד את האמנה ונספחיה לעיון הציבור, בלא תשלום, במשרדי הרשות וכן תפרסם את האמנה, בלא נספחיה, באתר האינטרנט שלה.

171. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין, ובכלל זה מההוראות לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, לפי פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972, לפי חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁴¹, לפי פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979⁴², לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁴³, ולפי חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998.

פרק י"ב: תחולה

172. ההוראות לפי חוק זה יחולו לגבי כלי טיס ישראלי גם בהיותו מחוץ לישראל וכן לגבי מפעיל אווירי של כלי טיס כאמור ואיש צוות באותו כלי טיס, אלא אם כן נקבע אחרת לפי חוק זה, ובכפוף להוראות אלה:

תחולה לגבי כלי טיס ישראלי בהיותו מחוץ לישראל

⁴¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.

⁴³ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

- (1) כללי הטיסה בעניינים האמורים בסעיף 72(ג) שיחולו לגבי כלי טיס ישראלי המופעל בשטחה של מדינה זרה יהיו לפי הדין החל באותה מדינה;
- (2) כללי הטיסה בעניינים האמורים בסעיף 72(ג) שיחולו לגבי כלי טיס ישראלי המופעל מעל ים שאינו בשטחה של מדינה זרה יהיו לפי הוראות נספח 2 לאמנה;
- (3) קיימת סתירה בין הוראה מההוראות לפי חוק זה לבין הדין החל במדינה חברה – יחול הדין החל באותה מדינה;
- (4) בלי לגרוע מהוראות פסקאות (1) עד (3) –

(א) על אף הוראות סעיף 23(ב), מפעיל אווירי של כלי טיס ישראלי רשאי לקבל שירותי בדק לכלי הטיס או לציוד תעופתי שבו, במדינה חברה, גם ממי שאינו עובד טיס כאמור בסעיף 23(א)(1) או ממי שאינו יצרן של כלי הטיס או הציוד התעופתי כאמור בסעיף 23(א)(3), ובלבד ששירותי הבדק ניתנים מטעמו של הגורם האחראי לבצע פעולות בדק בכלי הטיס כאמור בסעיף 63(ב)(5), או בתיאום מלא עם אותו גורם, הכל כפי שקבע השר;

(ב) על אף הוראות פרק ז', חקירת תאונת טיס שאירעה לכלי טיס ישראלי בשטחה של מדינה חברה, תיערך באותה מדינה על פי דיניה ולא יחולו הוראות הפרק האמור למעט ההוראות שנקבעו לפי סעיף 129(2), הנוגעות לעניין;

(ג) על אף הוראות פרק י', הפר מפעיל אווירי של כלי טיס ישראלי או איש צוות בכלי טיס כאמור, הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויה בסימן א' לפרק י', לגבי כלי טיס ישראלי בהיותו מחוץ לישראל, והוכח להנחת דעתו של המנהל כי המפר שילם תשלום כספי בהליכי אכיפה שנקטה כלפיו רשות מוסמכת במדינה זרה, בשל אותו מעשה, יחולו הוראות אלה:

(1) היה הסכום שהוכח תשלומו במדינה הזרה שווה לסכום העיצום הכספי שבכוונת המנהל להטיל על המפר בשל ההפרה, או גבוה ממנו – לא יוטל על המפר עיצום כספי לפי הוראות חוק זה;

(2) היה הסכום שהוכח תשלומו במדינה הזרה נמוך מסכום העיצום הכספי שבכוונת המנהל להטיל על המפר בשל ההפרה – יופחת הסכום שהוכח תשלומו כאמור מסכום העיצום הכספי שיש בכוונת המנהל להטיל על המפר.

173. (א) ההוראות לפי חוק זה יחולו לגבי כלי טיס זר בהיותו בשטח ישראל וכן לגבי מפעיל אווירי של כלי טיס כאמור ואיש צוות באותו כלי טיס, והכל בכפוף להוראות אלה:

תחולה על כלי
טיס זר בהיותו
בישראל

- (1) על אף האמור בסעיפים 2 ו-6, אדם רשאי למלא תפקיד כאמור בסעיף 2, בכלי טיס זר הרשום במדינה חברה, אם בידו רישיון לכך וכן תעודה מקבילה לתעודה רפואית, שניתנו או שאושרו בידי הרשות המוסמכת לכך במדינת הרישום של כלי הטיס, ולפי האמור ברישיונו ובתעודה הרפואית שבידו נתקיימו לגבי אמות המידה המחייבות שקבע ארגון התעופה הבין-לאומי לפי סעיף 37 לאמנה, החלות לגבי בעל תפקיד מאותו סוג; המנהל רשאי לאשר מילוי תפקיד בכלי טיס כאמור גם אם לא נתקיימו אמות המידה האמורות, ובלבד ששוכנע כי נשמרת רמת בטיחות ברמה שוות ערך לזו המושגת בקיום אמות מידה כאמור;
- (2) על אף האמור בסעיף 17, מפעיל אווירי שמדינת המפעיל שלו אינה מדינת ישראל רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר בהפעלה מסחרית, אם בידו רישיון לכך שניתן לו מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת המפעיל שלו, ובהתאם לתנאי אותו רישיון;

- (3) הוראות סימן ד' לפרק ב' לא יחולו, ולעניין ביצוע פעולות בדק ותחזוקה קלה בכלי טיס זר בהיותו בשטח ישראל, יחולו דיני מדינת הרישום שלו;
- (4) על אף האמור בסעיף 56, אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם בידו תעודת רישום שניתנה לו מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת הרישום של כלי הטיס;
- (5) על אף האמור בסעיף 62(א), אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם קבועים על כלי הטיס סימני לאומיותו ורישומו לפי דיני מדינת הרישום שלו;
- (6) סעיף 62(ב) לא יחול על כלי טיס זר בהיותו בשטח ישראל, ולעניין זה יחולו דיני מדינת הרישום שלו;
- (7) על אף האמור בסעיף 63, אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם בידו תעודה מקבילה לתעודת כושר טיסה שניתנה מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת הרישום של כלי הטיס, ולפי האמור בתעודה המקבילה נתקיימו לגבי אותו כלי טיס אמות המידה המחייבות שקבע ארגון התעופה הבינלאומי לפי סעיף 37 לאמנה, החלות לגבי כשירות אווירית של כלי טיס מאותו סוג; המנהל רשאי לאשר הפעלת כל טיס כאמור, גם אם לא נתקיימו אמות המידה האמורות, ובלבד ששוכנע כי נשמרת רמת בטיחות שוות ערך לזו המושגת בקיום אמות מידה כאמור;
- (8) על אף האמור בסעיף 64, אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם בידו תעודה מקבילה לתעודת רישום שניתנה מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת הרישום של כלי הטיס; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהוראות שנקבעו לפי סעיף 66;
- (9) על הפעלת כלי טיס זר בשטח ישראל לא יחולו הוראות סעיפים 67, 68 ו-69, ואולם לא יפעיל אדם כלי טיס זר בשטח ישראל, אלא אם כן הוא במצב כשיר לטיסה, והוראות מדינת הרישום של אותו כלי טיס יחולו בעניינים המנויים באותם סעיפים;
- (10) על אף האמור בסעיף 70, אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם מאיישים את כלי הטיס אנשי צוות במספר ובתפקידים כנדרש לפי דיני מדינת הרישום של כלי הטיס;
- (11) על אף האמור בסעיף 71(א) עד (3), (5) ו-6), אדם רשאי להפעיל בשטח ישראל כלי טיס זר אם מצויים בכלי הטיס מסמכים מקבילים לאלה המנויים באותו סעיף, שניתנו מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת הרישום של כלי הטיס;
- (12) על אף האמור בסעיף 71(ב), אדם רשאי לשמש כאיש צוות בכלי טיס בשטח ישראל בתפקיד כאמור בסעיף 2, ורשאי מפעיל אווירי להתיר לו לשמש כאיש צוות כאמור, אם אותו אדם נושא עמו את הרישיונות והתעודות המתאימים כאמור בפסקה (1);
- (13) על אף האמור בסעיף 74(א), אדם רשאי להוביל חומר מסוכן בשטח ישראל בכלי טיס זר, או למסור חומר מסוכן להובלה כאמור, אם ההובלה מתבצעת באמצעות מפעיל אווירי שמדינת המפעיל שלו אינה מדינת ישראל, ובידו רישיון מקביל לרישיון הפעלה אווירית שניתן לו מאת הרשות המוסמכת לכך במדינת המפעיל שלו;

(14) בסעיף 144, בהגדרה "הסכום הבסיסי", בפסקה (4) שבה, במקום "בעל רישיון הפעלה אווירית" יקראו "מפעיל אווירי של כלי טיס זר בהפעלה מסחרית";
(15) הוראות פרק י' לא יחולו על איש צוות בכלי טיס זר בהיותו בשטח ישראל.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות ותנאים לגבי הפעלה דרך קבע של כלי טיס זר בשטח ישראל.

174. (א) לא יפעיל אדם בשטח ישראל כלי טיס שאינו רשום במדינת ישראל או במדינה חברה ואינו כלי טיס של מדינה זרה כמשמעותו בסעיף 175, אלא באישור המנהל ובהתאם לתנאי האישור; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על עובד טיס מטעם בעל רישיון הפעלה אווירית.

(ב) לא ייתן המנהל אישור כאמור בסעיף קטן (א), אלא למפעיל אווירי שהוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי המדינה שבה מצוי מקום עסקיו העיקרי, ואם אין לו מקום עסקים עיקרי – המדינה שבה מצוי מקום מושבו הקבוע, מיישמת אמות מידה השומרות על רמת בטיחות נאותה; נתן המנהל אישור כאמור, יראו את כלי הטיס שלגביו ניתן האישור, לעניין תחולת ההוראות לפי חוק זה, ככלי טיס זה, ואת המדינה האמורה כמדינת הרישום של כלי טיס וכמדינת המפעיל שלו.

175. (א) לא יפעיל אדם בשטח ישראל כלי טיס שיוחד באופן קבוע או זמני לשירות ממשלתי לא מסחרי של מדינה חברה, שהוא בבעלות אותה מדינה או המופעל על ידה, לרבות כלי טיס המשמש בשירות הצבא, המכס או המשטרה של אותה מדינה (State Aircraft) (בסעיף זה – כלי טיס של מדינה זרה), אלא באישור מאת הגורם הממונה שניתן לגבי אותו כלי טיס ולפי תנאי האישור, ובלבד שהאישור מצוי בכלי הטיס כל עוד הוא נמצא במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל.

כלי טיס של מדינה זרה – סייג לתחולה

(ב) מפעיל אווירי כאמור בסעיף קטן (א) שקיבל אישור כאמור באותו סעיף קטן, יהיה פטור מהוראות לפי חוק זה, בכפוף לתנאי האישור.
(ג) בסעיף זה, "הגורם הממונה" – כל אחד מאלה:

(1) לעניין כלי טיס של מדינה זרה, המוזמן על ידי צבא הגנה לישראל מטעמים ביטחוניים או לצורכי אימונים משותפים או למטרה צבאית אחרת – מפקד חיל האוויר בצבא הגנה לישראל;

(2) לעניין כלי טיס של מדינה זרה שאינו מוזמן כאמור בפסקה (1) – המנהל.

העברת סמכויות וחובות ממדינת הרישום למדינת המפעיל – תחולת דינים

176. (א) נחתם הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינה חברה לפי סעיף 83BIS לאמנה, ולפיו הסמכויות והחובות בעניינים המפורטים באותו סעיף מועברות, כולן או חלקן, ממדינת הרישום למדינת המפעיל, יחולו הוראות אלה:

(1) היתה מדינת ישראל מדינת הרישום של כלי טיס שלגביו חל ההסכם – יראו את כלי הטיס האמור ככלי טיס זר שהמדינה החברה היא מדינת הרישום שלו, לעניין הדין החל בעניינים המוסדרים בהסכם;

(2) היתה מדינת ישראל מדינת המפעיל של כלי טיס שלגביו חל ההסכם – יראו את כלי הטיס האמור ככלי טיס ישראלי לעניין הדין החל בעניינים המוסדרים בהסכם.

(ב) הוראות פסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א) לא יחולו כלפי מדינה חברה שאינה צד להסכם כאמור באותו סעיף קטן, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

- (1) ההסכם כאמור בסעיף קטן (א) נרשם בארגון התעופה הבינלאומי ופורסם, בהתאם להוראות סעיף 83BIS לאמנה;
- (2) דבר קיומו של ההסכם כאמור בסעיף קטן (א) והיקף תחולתו הובאו לידיעת המדינה החברה האחרת.

177. תחולה על כלי טיס של מדינת ישראל
 ההוראות לפי חוק זה יחולו על כלי טיס של מדינת ישראל ועל ציוד תעופתי השייך לכלי טיס כאמור, אלא אם כן קבע השר אחרת ובהתאם לתנאים שקבע.

178. תחולה על משטרת ישראל
 (א) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) ובשינויים כמפורט בהם, ההוראות לפי חוק זה לא יחולו לגבי משטרת ישראל לרבות בכל הנוגע לכלי טיס משטרתי, לציוד תעופתי המשמש אותו, לכלי רחיפה של משטרת ישראל ולעובד טיס הממלא תפקיד בקשר להפעלה של כלי טיס משטרתי או בקשר לביצוע פעולות בדק באותו כלי טיס, לרבות מדריך לתפקיד כאמור, וכן בכל הנוגע להפעלה או לניהול של תשתית משטרתית.

(ב) ההוראות לפי פרק א', לפי סימנים א', ב', ד' ו-ח' לפרק ב', למעט סעיף 12, לפי סעיפים 44, 45, 46(א)(3) ו-47(ב), 47 ו-48, לפי סימנים א' עד ג' לפרק ג', למעט סעיפים 64 ו-66, לפי סעיפים 76(ב), 95, 96 ו-98 עד 100, לפי סימן ח' לפרק ז', לפי סעיפים 137 ו-138, ולפי פרקים ט', י"א, י"ג ו-י"ד, יחולו לגבי משטרת ישראל בשינויים אלה:

(1) הוראות סעיפים 3(א)(1) ו-5 לא יחולו על שוטר הממלא תפקיד כאמור בסעיף 2, בקשר להטסה של כלי טיס משטרתי;

(2) סמכות המנהל לפי סעיף 38 תופעל כלפי עובד טיס שהוא שוטר במילוי תפקידו, בהתייעצות עם המפקח הכללי של משטרת ישראל או מי שהוא הסמיך לעניין זה (בסעיף קטן זה – המפקח הכללי);

(3) הוגש ערר לפי סעיף 39 בידי עובד טיס שהוא שוטר במילוי תפקידו, לא תחליט ועדת הערר בערר, אלא לאחר ששמעה את המפקח הכללי;

(4) ההוראות לפי סעיף 59(ב) ו-(ג)(2) בדבר רישום עיקולים לא יחולו לגבי כלי טיס של משטרת ישראל;

(5) סמכות המנהל להגביל, להתלות, לבטל או לסרב לחדש תעודת רישום או תעודת כושר טיסה שניתנו לגבי כלי טיס משטרתי, לפי סעיפים 59(ג)(5) או 63(ה), לפי העניין, וכן סמכותו לשנות רישום של כלי טיס של משטרת ישראל בפנקס הרישום, להשעותו או למחקו, לפי סעיף 59(ג)(5), יופעלו בהתייעצות עם המפקח הכללי;

(6) על אף האמור בסעיף 61(א), רישומים של כלי טיס של משטרת ישראל בפנקס הרישום לא יהיו פתוחים לעיון הציבור, והעיון בהם טעון הסכמה של המפקח הכללי;

(7) סמכות המנהל למסור מידע מפנקס הרישום לפי סעיף 61(ב) לא תחול לגבי כלי טיס של משטרת ישראל;

(8) הוראות לפי סעיף 68, לגבי כלי טיס משטרתי, ייקבעו בהסכמת השר לביטחון הפנים;

(9) לעניין סעיף 76(ב), סמכות טייס מפקד בכלי טיס משטרתי לסטות מהוראות כל דין לעניין הפעלת כלי הטיס, תהיה נתונה לו גם בשל צורך מבצעי חיוני, ככל שהדבר דרוש בנסיבות העניין;

- (10) לא יופעלו סמכויות לפי סעיף 96 כלפי משטרת ישראל, למעט סמכויות לפי סעיף 96(א)(1), (2) ו-(4), שיופעלו בכפוף להוראות סעיף קטן (ג);
- (11) העמדה לדין של שוטר בעבירות לפי סעיף 142(א)(1), (7), (11), (12), (19) עד (22), (25) עד (30), (42), (43), (48) עד (50) ו-142(ב)(2) שביצע בעת מילוי תפקידו, תהיה באישור היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לעניין זה;
- (12) סמכות המנהל ליתן פטור לפי סעיף 165 תופעל בהתייעצות עם המפקח הכללי;
- (13) תקנות לפי סעיף 166 יחולו על משטרת ישראל בכפוף למגבלות הקבועות בסעיף זה;
- (14) סמכות המנהל לקבוע הוראות שעה לפי סעיף 167 תופעל בכפוף למגבלות הקבועות בסעיף זה;
- (15) תקנות לפי סעיף 168(א)(1), (2), (5) ו-(6) לא יחולו;
- (16) תקנות לפי סעיף 168(א)(3) לא יחולו לעניין הגבלות על שימוש בחפץ או על הפעלתו בתוך כלי טיס משטרחי;
- (17) תקנות לפי סעיף 168(א)(7) יחולו בכפוף למגבלות הקבועות בסעיף זה.
- (ג) סמכויות לפי סעיף 96(א)(1), (2) ו-(4) יופעלו כלפי משטרת ישראל בכפוף להוראות סעיף 96(ב) ולסייגים אלה:
- (1) לא יפעיל מפקח את סמכויותיו לפי סעיף 96(א)(1), (2) ו-(4) כלפי משטרת ישראל אלא בהתאם לכללי ביטחון מידע הנהוגים במשטרת ישראל, כפי שיפורט בנהלה לפי פסקה (5);
- (2) על אף האמור בסעיף 96(א)(1), דרש מפקח מאדם להודות לפניו, לשם הפעלת סמכויותיו כלפי משטרת ישראל במיתקן המוחזק בידי משטרת ישראל, רשאי אותו אדם להימנע מהצגת תעודה מזהה אם הדבר עלול לסכל את ביצוע סמכותו או לגרום לפגיעה בביטחונו או בביטחון אדם אחר; ואולם חלפו הנסיבות שמנעו את ההודות כאמור, יקיים אותו אדם את דרישת המפקח, מוקדם ככל האפשר;
- (3) על אף האמור בסעיף 96(א)(2), היה מסמך בעל רגישות מיוחדת, לא ימסר למפקח, ובלבד שיהיה רשאי לעיין בו, כפי שיפורט בנהלה לפי פסקה (5);
- (4) על אף האמור בסעיף 96(א)(4), רשאי המפקח הכללי להורות על איכות כניסתו המיידית של מפקח למיתקן המוחזק בידי משטרת ישראל או לחלק ממנו, אם מצא כי כניסתו באותה עת עלולה לשבש פעילות מבצעית או מודיעינית או לשבש חקירה פלילית, או אם מתרחשת במקום פעילות עוינת; חלפו הנסיבות שמנעו את כניסת המפקח כאמור, תותר כניסתו מוקדם ככל האפשר, בתיאום בין הרשות למשטרת ישראל; בפסקה זו, "המפקח הכללי" – המפקח הכללי של משטרת ישראל, לרבות קצין משטרה בכיר כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], "התשל"א-1971, שהוא הסמיך לכך;
- (5) המנהל והמפקח הכללי של משטרת ישראל יסכימו על נוהל בנושא כללי ביטחון מידע הנהוגים במשטרת ישראל שיחולו לעניין סעיף קטן זה, ובנושא קביעת מסמכים כבעלי רגישות מיוחדת, עיכוב מסירת מסמכים או קביעת מועדי העיון בהם במקרה של חשש לשיבוש פעילות מבצעית או מודיעינית או לשיבוש חקירה פלילית, אופן שמירתם של מסמכים כאמור והבטחת נגישות מפקח אליהם, בין השאר בהתאם לכללי ביטחון המידע הנוגעים לעניין; על אף

האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכותו לפי פסקה זו.

(ד) על הפעלת כלי טיס משטרתי אגב שימוש בתשתית אזרחית יחולו נוהלי משטרת ישראל; נהלים כאמור ייקבעו בהתייעצות עם המנהל, בהתחשב בבטיחות התעופה האזרחית, וכן בשים לב להוראות סימן ד' לפרק ג' ולהוראות התעבורה האווירית שנקבעו לפי סעיף 82, ובלבד שהנהלים יבטיחו כי –

(1) כלי טיס משטרתי לא יופעל בניגוד להוראות התעבורה האווירית האמורות או לכללי הטיסה ולכללי ניהול תעבורה אווירית שנקבעו לפי סעיף 72, אלא בשל צורך מבצעי בהתאם להחלטת מפקד היחידה האווירית של משטרת ישראל, ככל שהדבר דרוש בנסיבות העניין ובשים לב לבטיחותם של כלי טיס אחרים הפועלים במרחב האווירי;

(2) הפעלת כלי טיס משטרתי בניגוד להוראות התעבורה האווירית או לכללי הטיסה ולכללי ניהול תעבורה אווירית כאמור בפסקה (1) תיעשה בתיאום מוקדם עם יחידת הנת"א הנוגעת בדבר.

(ה) הפעלת כלי טיס אזרחי שאינו כלי טיס משטרתי, בתשתית משטרית או אגב שימוש בה, לפי העניין, טעונה אישור של המנהל.

(ו) חוק זה לא יחול על כלי רחיפה של משטרת ישראל, על מפעיל כלי רחיפה כאמור ועל תשתיות המשמשות לפעילותם; על הפעלת כלי רחיפה של משטרת ישראל יחולו נוהלי משטרת ישראל; נהלים כאמור ייקבעו בהתייעצות עם המנהל, בהתחשב בבטיחות התעופה האזרחית, וכן בשים לב להוראות התעבורה האווירית שנקבעו לפי סעיף 92, ובלבד שהנהלים יבטיחו כי –

(1) כלי רחיפה כאמור לא יופעל בניגוד להוראות התעבורה האווירית האמורות, אלא בשל צורך מבצעי חיוני בהתאם להחלטת מפעיל כלי הרחיפה, ככל שהדבר דרוש בנסיבות העניין ובשים לב לבטיחותם של כלי טיס וכלי רחיפה אחרים הפועלים במרחב האווירי;

(2) הפעלת כלי רחיפה כאמור בניגוד להוראות התעבורה האווירית האמורות תיעשה בתיאום מוקדם עם יחידת הנת"א הנוגעת בדבר.

(ז) השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים, רשאי לקבוע הוראות נוספות לפי חוק זה, שיחולו לגבי משטרת ישראל, בלא שינויים או בשינויים שיקבע, לרבות בעניינים המפורטים בסעיף קטן (א).

179. (א) ההוראות לפי חוק זה, למעט הוראות סימן ז' לפרק ז' ולמעט הוראות סעיף 136, לא יחולו לגבי צבא הגנה לישראל, לרבות בכל הנוגע לכלי טיס צבאי, לצידוד תעופתי המשמש בכלי טיס צבאי, לחייל הממלא תפקיד כאמור בסעיף 2 לגבי כלי טיס צבאי, לביצוע פעולות בדיק ותחזוקה קלה בכלי טיס צבאי, לתיכון ולייצור של כלי טיס צבאי וצידוד תעופתי המשמש בכלי טיס צבאי, למתן שירותי תעבורה אווירית לכלי טיס כאמור ולהפעלה או לניהול של תשתית צבאית.

(ב) הפעלת כלי טיס צבאי אגב שימוש בתשתית אזרחית תיעשה בהתחשב בבטיחות התעופה האזרחית ובכפוף לצורך ביטחוני או מבצעי.

(ג) על שימוש של כלי טיס אזרחי בתשתית צבאית, לרבות במרחב אווירי שבו ניתנים שירותי נת"א בידי צבא הגנה לישראל, יחולו הוראות אלה:

תחולה על צבא הגנה לישראל

(1) הפעלת כלי טיס אזרחי בשדה תעופה צבאי או במנחת שהוא תשתית צבאית טעונה אישור של המנהל; המנהל ייתן אישור כאמור רק לאחר שנוכח כי שדה התעופה הצבאי או המנחת הצבאי, לפי העניין, ערוך ומתאים להפעלה בטוחה של כלי טיס אזרחי; שדה תעופה צבאי או מנחת שהוא תשתית צבאית ונתוניו פורסמו במסגרת שירותי המידע התעופתי, יראו אותו כאילו המנהל אישר אותו להפעלת כלי טיס אזרחי לפי פסקה זו;

(2) שימוש של כלי טיס אזרחי במיתקן עזר לטיסה שהוא תשתית צבאית טעון אישור של המנהל; המנהל ייתן אישור כאמור רק לאחר שנוכח כי המיתקן מתאים להפעלה בטוחה של כלי טיס אזרחי; ואולם אישור מיתקן דיווח מזוג אוויר שהוא תשתית צבאית יינתן בידי מנהל השירות המטאורולוגי, בהסכמת המנהל; מיתקן עזר לטיסה שהוא תשתית צבאית ונתוניו פורסמו במסגרת שירותי המידע התעופתי, יראו אותו כאילו המנהל אישר אותו להפעלת כלי טיס אזרחי לפי פסקה זו;

(3) הפעלת כלי טיס אזרחי במרחב אווירי שהוקצה לתעופה הצבאית כאמור בסעיף 80, לרבות במרחב אווירי שבו ניתנים שירותי נת"א בידי צבא הגנה לישראל, טעונה אישור מראש של היחידה הצבאית המנהלת את התעבורה האווירית באותו מרחב, ישירות או באמצעות יחידת נת"א, ותתבצע בהתאם להוראותיה; היחידה הצבאית המנהלת את התעבורה האווירית רשאית לתת הוראות למטיס כלי טיס הנוגדות את הוראות התעבורה האווירית ואת כללי הטיסה וכללי ניהול תעבורה אווירית שנקבעו לפי סעיף 72, אם מצאה כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין;

(4) השר, בהסכמת שר הביטחון, יורה על נוהל הקובע את ההסדרים הנדרשים לשם מתן אישור בהתאם לפסקאות (1) ו-(2).

(ד) ההוראות לפי חוק זה לא יחולו לגבי חייל במילוי תפקידו הנותן שירותי נת"א לתעופה האזרחית, ויחולו הוראות אלה:

(1) מתן שירותים כאמור לתעופה אזרחית בין-לאומית בידי חייל בעת מילוי תפקידו טעון רישיון מאת המנהל; רישיון כאמור יינתן לפי נוהל שיוורה עליו המנהל בהתייעצות עם מפקד חיל האוויר בצבא הגנה לישראל ובשים לב, ככל האפשר, להוראות סימן א' לפרק ב';

(2) מתן שירותים כאמור לתעופה אזרחית פנים-ארצית טעון היתר מאת המנהל; היתר כאמור יינתן לפי נוהל שיוורה עליו המנהל בהסכמת מפקד חיל האוויר של צבא הגנה לישראל ובשים לב, ככל האפשר, להוראות סימן א' לפרק ב';

(3) השר, בהסכמת שר הביטחון, יורה על נוהל הקובע את ההסדרים הנדרשים לשם פיקוח על קיומן של פסקאות (1) ו-(2).

(ה) חוק זה לא יחול על כלי רחיפה של צבא הגנה לישראל, על מפעיל כלי רחיפה כאמור ועל תשתיות המשמשות לפעילותם.

(ו) לא יופעלו סמכויות לפי פרק ו' כלפי צבא הגנה לישראל וכלפי חייל במילוי תפקידו.

פרק י"ג: תיקונים עקיפים

181. חוק הטיס, 44:1927 – בטל. ביטול חוק הטיס
182. בדבר המלך על הטיס במושבות (הטלת החוקים), 45:1937 – תיקון דבר המלך על הטיס במושבות (הטלת החוקים)
- (1) בסעיף 3, במקום הרישה עד המילים "בתוספת הראשונה" יבוא "הוראות סעיפים 7 ו-11 לחוק העיקרי, כמפורט בסעיפים 4, 8 ו-8א לתוספת הראשונה";
- (2) בתוספת הראשונה, סעיפים 1, 2, 3, 5, 6, 7 ו-9 עד 19 – בטלים.
183. בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961⁴⁴, בסעיף 17, האמור בו יסומן "(א)", ואחריו יבוא: תיקון חוק למניעת מפגעים – מס' 7
- "(ב) הוראות חוק זה לא יחולו על רעש מכלי טיס שחל לגביהם סעיף 73 לחוק הטיס, התשע"א-2011⁴⁷."
184. בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992⁴⁸, בסעיף 1, בהגדרה "רעש" ו"ריח", אחרי "התשכ"א-1961" יבוא "ולעניין רעש מכלי טיס – כמשמעותו בסעיף 73 לחוק הטיס, התשע"א-2011". תיקון חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) – מס' 9
185. בחוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963⁴⁹ – תיקון חוק רישוי שירותי התעופה – מס' 3
- (1) בסעיף 1 –
- (א) במקום ההגדרה "טיסה מסחרית" יבוא:
- "הפעלה", לעניין כלי טיס – שימוש בכלי טיס למטרת טיסה, ובכלל זה גרימה או הרשאה לשימוש כאמור;
- "הפעלה מסחרית" – הפעלת כלי טיס לצורכי עסק שעיקרו הסעת נוסעים, הובלת טובין או מתן שירות, באמצעות כלי טיס, בתמורה;
- "חוק הטיס" – חוק הטיס, התשע"א-2011;
- "חוק רשות התעופה האזרחית" – חוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁵⁰;
- (ב) אחרי ההגדרה "חוק זה" יבוא:
- "היתר הפעלה" – כמשמעותו בסעיף 8ג;
- "המנהל" – מנהל רשות התעופה האזרחית, או עובד הרשות האמורה שהוא הסמיך לעניין חוק זה, כולו או חלקו, בהתאם להוראות סעיף 19(ב);
- (ג) אחרי ההגדרה "המפעיל" יבוא:
- "מפעיל זר" – בעל כלי טיס או שוכר של כלי טיס, שלא מתקיים בו האמור בפסקאות (1) או (2) להגדרה "מפעיל ישראלי";
- "מפעיל ישראלי" – בעל כלי טיס או שוכר של כלי טיס, שמתקיים בו אחד מאלה:

⁴⁴ חוקי א"י, כרך ג', עמ' (ע) 2551 (א) 2411; ס"ח התשס"ח, עמ' 145.

⁴⁵ ע"ר 1937, עמ' (ע) 563 (א) 675.

⁴⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 58; התשע"א, עמ' 743.

⁴⁷ ס"ח התשע"א, עמ' 830.

⁴⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 184; התשע"א, עמ' 726.

⁴⁹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 104; התשס"ו, עמ' 318.

⁵⁰ ס"ח התשס"ח, עמ' 130.

(1) לעניין יחיד – הוא תושב קבע בישראל שאין לו מקום עסקים עיקרי מחוץ לישראל, או אזרח ישראלי שיש לו מקום עסקים עיקרי בישראל;

(2) לעניין תאגיד – הוא התאגד בישראל, אין לו מקום עסקים עיקרי מחוץ לישראל, והשליטה בו היא בידי אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל, או בידי אדם אחר בהתאם להוראות אמנה בין-לאומית בענייני תעופה, שישראל צד לה; בפסקה זו, "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁵¹;

"רישיון" – רישיון הפעלה מסחרית כמשמעותו בסעיף 2;

"רשות התעופה האזרחית" – רשות התעופה האזרחית שהוקמה לפי חוק רשות התעופה האזרחית;

"השר" – שר התחבורה והבטיחות בדרכים;

(2) במקום סעיף 2 יבוא:

"רישיון הפעלה מסחרית" 2. מפעיל ישראלי לא יפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית, אלא אם כן בידו רישיון לכך מאת השר, ובהתאם לתנאי הרישיון;

(3) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) במקום הרישה יבוא "השר רשאי לקבוע ברישיון תנאים לגבי כל אלה";

(2) פסקאות (3) עד (5) – יימחקו;

(3) במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) היעדים שאליהם או מהם מותר לבעל הרישיון לפעול";

(4) פסקאות (7) ו-(11) – יימחקו;

(5) בסופו יבוא:

"(12) תנאים שתכליתם שמירה על הדדיות עם מדינה אחרת הנוגעת בדבר";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) קביעת תנאים ברישיון לפי הוראות סעיף קטן (א), שלא בהתאם לבקשה שהגיש מבקש הרישיון או קביעת תנאים כאמור בהתאם לבקשה שהגיש מבקש הרישיון שיש בהם כדי לפגוע בתחרות בענף התעופה האזרחית ובקידומה, ברווחת ציבור המשתמשים או בתועלת המשק, תיעשה בהתייעצות עם שר התיירות ולאחר קבלת חוות דעתה של הוועדה המקצועית";

(ג) בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), בכל מקום, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(4) בסעיפים 5, 6 ו-6, בכל מקום, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(5) סעיף 7 – בטל;

(6) בסעיף 8א –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "לפני שר התחבורה בכל עניין הנוגע לרישיונות" יבוא "בכל עניין הנוגע לרישיונות ולהיתרי הפעלה";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (2) יבוא:

⁵¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"(2) המנהל";

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בדיוני הוועדה המקצועית הנוגעים לחוות דעת בעניין היתרי הפעלה, ישתתף, במקום המנהל, נציגו כאמור בסעיף קטן (ג).";

(7) בסעיף 8ב, בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), בכל מקום, המילים "או להשכרה" – יימחקו, ובמקום "בטיסה מסחרית" יבוא "בהפעלה מסחרית";

(8) אחרי סעיף 8ב יבוא:

"היתר הפעלה 8.ג. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 2, מפעיל ישראלי ומפעיל

זר של כלי טיס לא יפעילו כלי טיס בהפעלה מסחרית לשם הסעת נוסעים או הובלת טובין בתמורה, מישראל, אליה או בשטחה (בסעיף זה – הפעלה בישראל), אלא אם כן בידם היתר לכך מאת המנהל (בחוק זה – היתר הפעלה) ובהתאם לתנאי ההיתר; היתר הפעלה יינתן לתקופה קצובה, לכל יעד שהמפעיל מורשה לטוס אליו.

(ב) (1) המנהל לא ייתן היתר הפעלה למפעיל זר, אלא אם כן מינה המפעיל נציג בישראל מטעמו, המורשה לפעול בשמו בהליכים לפי חוק זה ולפי חוק הטיס, וכן לקבל בשמו ובעבורו כתבי בידין בכל הליך.

(2) בעל היתר הפעלה יודיע למנהל על החלפת נציגו בנציג אחר או על כל שינוי בפרטי הנציג; המנהל רשאי להורות לבעל היתר הפעלה להחליף את נציגו.

(3) רשות התעופה האזרחית תפרסם באתר האינטרנט שלה את פרטי הנציגים של מפעילים זרים, ותעביר פרטים אלה לרשות שדות התעופה שהוקמה לפי חוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977⁵², לצורך פרסומם באתר האינטרנט של רשות שדות התעופה.

(ג) המנהל רשאי לקבוע בהיתר הפעלה תנאים להפעלה בישראל לגבי כל אלה:

(1) כלי הטיס שבעל ההיתר מורשה להפעיל;

(2) סוגי השירותים המוצעים באמצעות כלי הטיס;

(3) מספר הנוסעים או משקל המטען שבעל ההיתר מורשה להוביל;

(4) קיבולת המושבים או קיבולת המטען בכלי הטיס;

(5) תדירות השירותים שיינתנו ולוח הזמנים לניתנתם;

(6) הפעלת כלי טיס שאינם בבעלות המפעיל;

(7) תנאים שתכליתם שמירה על הדריות עם מדינה אחרת הנוגעת בדבר;

⁵² ס"ח התשל"ז, עמ' 182.

(8) כל תנאי אחר שקבע השר לעניין זה.

(ד) השר רשאי לקבוע סוגי הפעלות מסחריות שלא נדרש לגביהן היתר הפעלה, ובלבד שבידי המפעיל רישיון הפעלה אווירית לפי סעיף 18 לחוק הטיס, או רישיון מקביל מהרשות המוסמכת במדינת המפעיל כהגדרתה בחוק האמור.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הדרכים למתן היתר הפעלה, חידוש, תקופת תוקפו, תנאיו, צורתו, כללי החוקתו וכן הוראות לעניין אגרות שישולמו בעד מתן היתר או חידוש.

(ו) הוראות סעיפים 3(א) עד 5(ג), 8 ו-8ב החלות לגבי רישיון, יחולו לגבי היתר הפעלה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) סמכות הנתונה לפי הסעיפים האמורים לשר, תהיה נתונה למנהל;

(2) סמכות הנתונה לפי הסעיפים האמורים לשר התיירות, תהיה נתונה למי ששר התיירות הסמיכו לעניין זה;"

(9) בסעיף 9(א), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(10) אחרי סעיף 10 יבוא:

"עיצום כספי 10א. (א) בסעיף זה –

"הסכום הבסיסי" – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי מי שהפעיל כלי טיס גדול בטיסה בין-לאומית – 100,000 שקלים חדשים;

(2) לגבי מי שהפעיל כלי טיס בינוני או כלי טיס קטן בטיסה בין-לאומית, או מי שהפעיל כלי טיס גדול בטיסה פנים-ארצית – 50,000 שקלים חדשים;

(3) לגבי מי שהפעיל כלי טיס שלא כאמור בפסקאות (1) ו-(2) – 25,000 שקלים חדשים;

"כלי טיס גדול", "כלי טיס בינוני" ו"כלי טיס קטן" – כהגדרתם בסעיף 144 לחוק הטיס.

(ב) המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף זה, בסכום השווה ל-150 אחוזים מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

(1) מפעיל ישראלי שהפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית שנדרש לגביה רישיון, בלא רישיון, בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) מפעיל ישראלי או מפעיל זר שהפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית שנדרש לגביה היתר הפעלה, בלא היתר הפעלה, בניגוד להוראות סעיף 18.

(ג) המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף זה בגובה הסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

(1) בעל רישיון שהפר תנאי מתנאי רישיונו המפורט בסעיף 3(א)(1) עד (12);

(2) בעל היתר הפעלה שהפר תנאי מתנאי היתר ההפעלה המפורט בסעיף 18(ג)(1) עד (7).

(ד) המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות סעיף זה, בסכום השווה ל-50 אחוזים מהסכום הבסיסי, על בעל היתר הפעלה שעשה אחד מאלה:

(1) החליף את נציגו ולא הודיע על כך למנהל, או לא הודיע למנהל על שינוי פרטי הנציג, בניגוד להוראות סעיף 8(ב);

(2) הפר את הוראות המנהל בדבר החלפת נציג שמונה מטעמו, בניגוד להוראות סעיף 8(ב);

(3) הפר תנאי מתנאי ההיתר שנקבע לפי סעיף 8(ג)(8).

(ה) מפעיל ישראלי שהפעיל כלי טיס בהפעלה מסחרית שנדרש לגביה גם רישיון וגם היתר הפעלה, ובאותה הפעלה הפר תנאי ברישיון שנקבע גם כתנאי בהיתר ההפעלה, או הפר תנאי ברישיון לעניין היעד שאליו או ממנו מותר לו לפעול ובאותה הפעלה הפעיל כלי טיס בלא היתר הפעלה לאותו יעד, יוטל עליו עיצום כספי אחד בשל הפרות כאמור, לפי הגבוה.

(ו) (1) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיפים קטנים (ב) עד (ד), אלא לפי הוראות פסקה (2).

(2) השר, בהסכמת שר המשפטים, יקבע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בסעיף זה, בשיעורים שיקבע.

(ז) על עיצום כספי לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 150 והוראות סימן ב' בפרק י' לחוק הטיס, בשינויים המחויבים.

(ח) על אף האמור בסעיף 8(ב) לחוק רשות התעופה האזרחית, המנהל אינו רשאי לאצול את סמכויותיו לפי סעיף זה;

(11) בסעיף 11(א) –

(א) בפסקאות (1) ו-(2), בכל מקום, במקום "בטיסה מסחרית" יבוא "בהפעלה מסחרית";

(ב) פסקה (3) – תימחק;

(12) בסעיפים 13(א), 14, 15, 17 ו-18, בכל מקום, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(13) בסעיף 19 –

- (א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "והסמכה";
- (ב) האמור בו יסומן "א)", ובו, במקום הרישה עד המילים "התשס"ה-2005" יבוא "השר רשאי לאצול לעובד מעובדי משרדו, לרבות למנהל ולעובדי רשות התעופה האזרחית";
- (ג) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) המנהל רשאי להסמיך עובד מעובדי רשות התעופה האזרחית בסמכויותיו לפי חוק זה, כולן או חלקן; הודעה על הסמכה כאמור, ובכלל זה פירוט העניינים שלגביהם ניתנה ההסמכה, תפורסם ברשומות";

(14) בסעיף 22, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(15) בסעיף 23(א), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר", אחרי "והוא רשאי" יבוא "לפי הצעת רשות התעופה האזרחית או בהתייעצות עמה", ובסופו יבוא "תקנות לעניין אגרות המוטלות לפי חוק זה טעונות אישור של ועדת הכלכלה של הכנסת".

186. בחוק הטיס (עבירות ושיפוט), התשל"א-1971⁵³, בסעיף 1 -

(1) במקום ההגדרה "כלי טיס צבאי" יבוא:

"כלי טיס צבאי" - כהגדרתו בחוק הטיס, התשע"א-2011";

(2) במקום ההגדרה "מנחת" יבוא:

"מנחת" - שטח יבשתי או ימי לרבות כל מבנה, מיתקן או ציוד שבו, המשמש או המיועד לשמש, כולו או חלקו, לנחיתה, להמראה, להסעה או לחנייה של כלי טיס, שאינו שדה תעופה";

187. בחוק הטיס (ביטחון בתעופה האזרחית), התשל"ז-1977⁵⁴ -

(1) בסעיף 1 -

(א) אחרי ההגדרה "מכשיר עזר לתעופה" יבוא:

"מנחת" - שטח יבשתי או ימי לרבות כל מבנה, מיתקן או ציוד שבו, המשמש או המיועד לשמש, כולו או חלקו, לנחיתה, להמראה, להסעה או לחנייה של כלי טיס, שאינו שדה תעופה";

(ב) בהגדרה "מפעיל", בפסקה (2), במקום "בעל רישיון למנחת לפי חוק הטיס, 1927" יבוא "בעל רישיון להפעלת מנחת לפי סימן ו' לפרק ב' לחוק הטיס, התשע"א-2011";

(ג) במקום ההגדרה "שדה תעופה", "מנחת" יבוא:

"שדה תעופה" - כהגדרתו בחוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977⁵⁵;

(2) בסעיף 14, ברישה, במקום "או חומרי נפץ" יבוא "חומרי נפץ, או חומר מסוכן כהגדרתו בחוק הטיס, התשע"א-2011, העלול לסכן את ביטחון כלי הטיס, ובכלל זה את ביטחון הנוסעים, אנשי הצוות, המטען והטובין שבו";

(3) בסעיף 16(ה) -

(א) בפסקה (2), במקום "רישיון מנחת" יבוא "רישיון להפעלת מנחת" ובמקום "לפי סעיף 9 לחוק הטיס, 1927" יבוא "לפי סימן ו' לפרק ב' לחוק הטיס, התשע"א-2011";

⁵³ ס"ח התשל"א, עמ' 60; התשנ"ב, עמ' 49.

⁵⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 126; התשנ"ו, עמ' 147.

⁵⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 182.

- (ב) בפסקה (3), במקום "לפי חוק הטיס, 1927" יבוא "לפי סימן א' לפרק ב' לחוק הטיס, התשע"א-2011";
- (4) בסעיף 17, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- (ג) סמכויות השר לפי סעיף זה יופעלו בהתייעצות עם מנהל רשות התעופה האזרחית כמשמעותו בחוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁵⁶.
188. בחוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977⁵⁷ –
- (1) בסעיף 1, בהגדרה "חוקי הטיס", במקום "חוק הטיס, 1927" יבוא "חוק הטיס, התשע"א-2011";
- (2) בסעיף 5(ד), בסופו יבוא "ומחוק הטיס, התשע"א-2011";
- (3) בסעיף 30, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- (ג) לא יאשר שר התחבורה והבטיחות בדרכים ולא יקבע כללים, לפי סעיף זה, לעניין הפעלתם או בטיחותם של שדות תעופה, אלא בהתייעצות עם רשות התעופה האזרחית שהוקמה לפי חוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁵⁸.
189. בחוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983⁵⁹, בסעיף 1, במקום ההגדרה "כלי טיס" ו"כלי טיס ישראלי" יבוא:
- "כלי טיס" ו"כלי טיס ישראלי" – בהגדרתם בחוק הטיס, התשע"א-2011, למעט כלי טיס צבאי, כלי טיס משטרתי וכלי טיס של מדינת ישראל, בהגדרתם בחוק האמור;
190. בחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985⁶⁰, בתוספת הראשונה, בטור א', במקום "חוק הטיס, 1927" יבוא "חוק הטיס, התשע"א-2011".
191. בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992⁶¹, בתוספת, בסופה יבוא:
- "21. ועדת הערר לפי סעיף 39 לחוק הטיס, התשע"א-2011.
192. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁶² –
- (1) בתוספת הראשונה, בפרט 14, בסופו יבוא:
- (ד) החלטה של רשות לפי חוק הטיס, התשע"א-2011;
- (2) בתוספת השנייה, בסופה יבוא:
- "19. ערעור לפי סעיפים 7(ה) ו-39(ה) לחוק הטיס, התשע"א-2011.
193. בחוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁶³ –
- (1) בסעיף 2 –
- (א) בהגדרה "דיני הטיס", במקום "חוק הטיס, 1927" יבוא "חוק הטיס, התשע"א-2011";

תיקון חוק רשות שדות התעופה – מס' 8

תיקון חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת) – מס' 4

תיקון חוק העבירות המינהליות – מס' 14

תיקון חוק בתי דין מינהליים – מס' 6

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים – מס' 59

תיקון חוק רשות התעופה האזרחית – מס' 2

⁵⁶ ס"ח התשס"ח, עמ' 130.

⁵⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 182; התשס"ה, עמ' 914.

⁵⁸ ס"ח התשס"ה, עמ' 130.

⁵⁹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 110; התשע"א, עמ' 744.

⁶⁰ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31; התשע"א, עמ' 23.

⁶¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90; התשע"א, עמ' 798.

⁶² ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"א, עמ' 774.

⁶³ ס"ח התשס"ה, עמ' 130; התש"ע, עמ' 641.

(ב) אחרי ההגדרה "דיני הטיס" יבוא:

"ארגון התעופה הבין-לאומי", "האמנה" ו"כלי טיס ישראלי" – כהגדרתם בחוק הטיס, התשע"א-2011";

(2) בסעיף 4 –

(א) האמור בו יסומן "(א)" ובו –

(1) בפסקה (2)(ה), במקום "בית ספר לטיס, מכוני הסמכה" יבוא "בתי ספר לעובדי טיס";

(2) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(7א) להציע ולייעץ לשר לעניין התקנת תקנות לפי דיני הטיס";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) במילוי תפקידיה תפעל הרשות בהתאם להוראות האמנה, ככל שהן ישימות בישראל או לגבי כלי טיס ישראליים, ואולם רשאי מנהל הרשות להודיע לארגון התעופה הבין-לאומי על הוראות בנספחי האמנה שישראל פועלת באופן שונה לגביהן";

(3) בסעיף 6, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) במילוי תפקידיו לפי דיני הטיס, יפעל מנהל הרשות בהתאם להוראות האמנה, ככל שהן ישימות בישראל או לגבי כלי טיס ישראליים, ואולם רשאי הוא להודיע לארגון התעופה הבין-לאומי על הוראות בנספחי האמנה שישראל פועלת באופן שונה לגביהן";

(4) בסעיף 8(א), בסופו יבוא "ולפי סעיפים 6 ו-31(א) לחוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977⁶⁴";

(5) בסעיף 12, סעיף קטן (א) – בטל;

(6) בסעיף 14, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) לא יתקין השר תקנות לפי חוק זה אלא לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה."

פרק י"ד: תחילה והוראות מעבר

194. בכפוף להוראות פרק זה, תחילתו של חוק זה ביום פרסומו ברשומות (להלן – יום התחילה).

195. תחילתו של סעיף 87(א) עד (ג) שנתיים מיום התחילה, ובלבד שעד אותו מועד הותקנו תקנות לפי סעיף 87(ד)(1); לא הותקנו תקנות עד המועד האמור, ידחה השר, בצו, באישור הוועדה, את מועד תחילתו של סעיף 87(א) עד (ג) בשישה חודשים נוספים בכל פעם.

196. תחילתו של פרק י' ביום תחילתן של תקנות לפי סעיף 154(ב), ובלבד שתקנות ראשונות לפי הסעיף האמור יותקנו בתוך שלושה חודשים מיום התחילה; לא הותקנו התקנות במועד האמור, ידחה השר, בצו, באישור הוועדה, את מועד תחילתו של פרק י' בשלושה חודשים נוספים בכל פעם.

197. (א) תקנות שהותקנו לפי חוק הטיס, 1927 (בסעיף קטן זה – התקנות הקיימות), יעמדו בתוקפן כנוסחן ערב יום התחילה כאילו הותקנו לפי הסעיפים בחוק זה שבהם נתונה סמכות התקנת תקנות באותם עניינים, לרבות לעניין פרקים ט' ו-י, והכל זולת אם נקבעו

⁶⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 182.

בחוק זה הוראות במקומן בעניינים שהוסדרו בתקנה מהתקנות הקיימות, או אם לא הוקנתה בחוק זה סמכות לקבוע הוראות בעניינים המוסדרים בתקנות הקיימות, וכל עוד התקנות הקיימות לא שוננו או בוטלו לפי חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תקנות 56, 57 ו-58 לתקנות הטיס (רישיונות לעובדי טיס), התשמ"א-1981⁶⁵ (בפרק זה – תקנות הרישיונות), לענין סדרי דין לפני ועדת ערר, יעמדו בתוקפן כל עוד לא הותקנו תקנות לפי סעיף 54(ב) לחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992⁶⁶, בהתאם להוראות סעיף 39(ו)(3).

(ג) תקנות רישוי שירותי התעופה (בתי ספר להוראת טיס), התשל"א-1971⁶⁷ (בפרק זה – תקנות בתי הספר), יעמדו בתוקפן כנוסחן ערב יום התחילה, ויראו אותן לענין חוק זה, לרבות לענין פרקים ט' ו-י, כאילו הותקנו לפי סעיפים 15, 43, 46(א) ו-47, והכל כל עוד לא שוננו או בוטלו.

198. (א) רישיון עובד טיס, הגדר ברישיון כאמור, תעודה רפואית וכל אישור של רישיון או תעודה כאמור שניתנו לפני יום התחילה מאת רשות הרישוי לפי תקנות הרישיונות, ועמדו בתוקפם ערב היום האמור, יראו אותם כרישיון עובד טיס, כהגדר ברישיון כאמור, כתעודה רפואית או כאישור שלהם, לפי הענין, שניתנו לפי הוראות סימן א' לפרק ב'.

(ב) אישור שניתן לפני יום התחילה מאת קצין הביטחון של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לגבי עובד טיס או איש צוות, לפי תקנה 12א לתקנות הרישיונות, ועמד בתוקפו ערב המועד האמור, יראו אותו כקביעת התאמה ביטחונית לגבי אותו עובד טיס או איש צוות, שנעשתה לפי סעיף 5.

(ג) רישיון בית ספר להוראת טיס שניתן מאת המנהל לפני יום התחילה לפי תקנות בתי הספר, ורישיון מכון הסמכה שניתן מאת המנהל לפני יום התחילה לפי תקנות הטיס (מכון בדק, מכון הסמכה ואחזקה עצמית), התשל"ט-1979⁶⁸ (בפרק זה – תקנות המכונים), ועמדו בתוקפם ערב היום האמור, יראו אותם כרישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס שניתן לפי סימן ב' לפרק ב'.

(ד) על רישיון הפעלה מבצעית ומפרטי הפעלה שניתנו מאת המנהל לפני יום התחילה, לפי תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1981⁶⁹ (בפרק זה – תקנות ההפעלה), ועמדו בתוקפם ערב היום האמור, יחולו הוראות אלה:

- (1) ניתנו רישיון ומפרטי הפעלה כאמור לשם הפעלה מסחרית של כלי טיס – יראו אותם כרישיון הפעלה אווירית וכמפרטי הפעלה שניתנו לפי סימן ג' לפרק ב';
- (2) ניתנו רישיון ומפרטי הפעלה כאמור למפעיל כלי טיס בהפעלה כללית או למפעיל כלי רחיפה – הם יוסיפו לעמוד בתוקף, אלא אם כן קבע השר הוראה אחרת בענין זה.

(ה) רישיון למכון בדק ורישיון אחזקה עצמית שניתנו מאת המנהל לפני יום התחילה, לפי תקנות המכונים, ועמדו בתוקפם ערב היום האמור, יראו אותם כרישיון להפעלת מכון בדק שניתן לפי סימן ד' לפרק ב'; ואולם רישיון אחזקה עצמית שניתן מאת המנהל לפני יום התחילה לפי התקנות האמורות, לעובד טיס, לצורך ביצוע פעולות בדק בכלי טיס הרשום על שמו בפנקס הרישום והמיועד להפעלה כללית, יראו אותו כאישור לביצוע פעולות בדק באופן עצמי שניתן לפי סעיף 23(א)(2).

הוראות מעבר לענין רישיונות, תעודות, אישורים, היתרים ופטורים לפי תקנות הטיס

⁶⁵ ק"ת התשמ"א, עמ' 510.

⁶⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

⁶⁷ ק"ת התשל"א, עמ' 1284.

⁶⁸ ק"ת התשל"ט, עמ' 950.

⁶⁹ ק"ת התשמ"ב, עמ' 8.

(ו) רישיון שניתן לרשות שדות התעופה מאת המנהל לפני יום התחילה לפי תקנה 66(א) לתקנות ההפעלה, ועמד בתוקפו ערב היום האמור, יראו אותו כרישיון שניתן לפי סימן ה' לפרק ב', להפעלת יחידות הנת"א שהפעילה רשות שדות התעופה ערב יום התחילה, והוא יעמוד בתוקפו עד תום שנתיים מהיום האמור.

(ז) על אף האמור בסעיף 31, רשאית רשות שדות התעופה, בתקופה של שנתיים מיום התחילה, להפעיל שדה תעופה ולהתיר המראה, נחיתה או הפעלה של כלי טיס בו, גם בלא רישיון להפעלת שדה תעופה לפי סימן ו' לפרק ב', ויראו אותה לעניין חוק זה, במהלך התקופה האמורה, כבעל רישיון כאמור.

(ח) רישיון מנחת שניתן מאת המנהל לפני יום התחילה, לפי תקנות הטיס (מנחתים), התשל"ה-1975⁷⁰, ועמד בתוקפו ערב היום האמור, יראו אותו כרישיון להפעלת מנחת שניתן לפי סימן ו' לפרק ב'.

(ט) תעודת ייצור, תעודת יצרן חלקים ואישור פריט אווירונאוטי שניתנו מאת המנהל לפני יום התחילה לפי תקנות הטיס (נהלי תיעוד כלי טיס וחלקיהם), התשל"ז-1977⁷¹ (בפרק זה – תקנות התיעוד), ועמדו בתוקפם ערב היום האמור, יראו אותם כרישיון ייצור שניתן לפי חוק זה.

(י) תעודות, אישורים, היתרים ופטורים שניתנו מאת המנהל לפני יום התחילה, לפי תקנות העומדות בתוקפן לפי סעיף 197, ועמדו בתוקפם ערב יום התחילה, יראו אותם כתעודות, כאישורים, כהיתרים או כפטורים שניתנו לפי חוק זה, לפי העניין; בסעיף קטן זה, "תעודה" – לרבות תעודת רישום, תעודת רישום לסחרן, תעודת סוג, תעודת סוג זמנית, תעודת סוג – תוספת, תעודת כושר טיסה, תעודת רעש, תעודת איש צוות אוויר, תעודת איש צוות, אישור כושר אווירי לייבוא ולייצוא, אישור למיתקן עזר לטיסה, אישור לטייס בוחן, הרשאת אדם כנציג המנהל ואישור לתכנית הדרכה.

199. (א) רופא הרשות שמונה לפי סעיף 12א(א) לחוק הטיס, 1927, וכיהן ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו מונה לפי סעיף 169(ב).

(ב) רשות הרישוי שמונתה לפי תקנה 1 לתקנות הרישיונות, וכיהנה ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו הוסמכה בידי המנהל מכוח סמכותו לפי סעיף 169(א), לצורך ביצוע תפקידיה לפי התקנות האמורות.

(ג) הרשם שמונה לפי תקנה 1 לתקנות הטיס (רישום כלי טיס וסימונם), התשל"ד-1973⁷², וכיהן ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו הוסמך בידי המנהל מכוח סמכותו לפי סעיף 169(א), לצורך ביצוע תפקידיו לפי התקנות האמורות.

(ד) ועדת הערר הרפואית שמונתה בידי השר לפי תקנה 60 לתקנות הרישיונות, וכיהנה ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו מונתה לפי סעיף 7, והיא תמשיך לכהן עד למינוי ועדת ערר רפואית חדשה בהתאם להוראות הסעיף האמור, או, לכל המאוחר, עד שנה מיום התחילה.

(ה) ועדת הערר לרישוי שמונתה בידי השר לפי תקנה 54 לתקנות הרישיונות, וכיהנה ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו מונתה לפי סעיף 39, והיא תמשיך לכהן עד למינוי ועדת ערר חדשה בהתאם להוראות הסעיף האמור, או, לכל המאוחר, עד שנה מיום התחילה.

⁷⁰ ק"ת התשל"ה, עמ' 1996.

⁷¹ ק"ת התשל"ז, עמ' 1576.

⁷² ק"ת התשל"ד, עמ' 312.

- (ו) עובד הרשות שמונה למפקח לפי סעיף 10ג לחוק הטיס, 1927, וכיהן ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו מונה למפקח לפי סעיף 94, ואולם הפעלת סמכות מהסמכויות הנתונות למפקח לפי סעיפים 96 ו-97, שלא הוענקו לאותו מפקח ערב יום התחילה, מותנית בקבלת הכשרה מתאימה בהתאם לסעיף 94(ג2); המנהל יפרסם הודעה ברשומות על פרטי המפקחים שמונו וכיהנו ערב יום התחילה כאמור.
- (ז) החוקר הראשי במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים וממלא מקומו, שמונו לפי תקנות הטיס (חקירת תאונות ותקריות לכלי טיס), התשמ"ד-1984⁷⁵, וכיהנו ערב יום התחילה, יראו אותם כאילו מונו לפי סעיף 107, ואולם הפעלת סמכות מהסמכויות הנתונות לחוקר הראשי לפי פרק ז' שלא הוענקו לחוקר הראשי ולממלא מקומו כאמור ערב יום התחילה, מותנית בקבלת הכשרה מתאימה בהתאם להוראות סעיף 107(א3).
200. שדה תעופה המנוי ערב יום התחילה בתוספת לחוק רשות שדות התעופה, יראו אותו כאילו נקבע בצו לפי סעיף 30.
201. הוראות כושר אווירי שניתנו מאת המנהל לפני יום התחילה, לפי תקנה 120 לתקנות התיעוד, ועמדו בתוקפן ערב היום האמור, יראו אותן כהוראות כושר אווירי שניתנו לפי סעיף 69.
202. מפלסי הרעש לכלי טיס הממריאים ממל התעופה בן-גוריון, שנקבעו לפי תקנה 85א לתקנות ההפעלה ומפורסמים ערב יום התחילה בהתאם להוראות התקנה האמורה, יראו אותם כמפלסי רעש שנקבעו לפי סעיף 73.
203. סוגי תקריות חמורות המפורסמים ערב יום התחילה במסגרת שירות מידע תעופתי לפי תקנה 65 לתקנות ההפעלה (להלן – שירות מידע תעופתי), יראו אותם כסוגי תקריות חמורות שנקבעו לפי סעיף 129(4); בסעיף זה, "תקרית חמורה" – כהגדרתה בסעיף 103.
204. (א) הקצאת מרחב הפיקוח התעופתי של ישראל לתעופה האזרחית ולתעופה הצבאית, כפי שהיתה בתוקף ערב יום התחילה בהתאם להסדרים ולנהלים שהיו נהוגים באותו מועד בין הרשות לבין משרד הביטחון, יראו אותה כאילו נעשתה לפי סעיף 80.
- (ב) הנקודות והנתיבים שהיו מפורסמים ערב יום התחילה במסגרת שירות מידע תעופתי, בהתאם להוראות סעיף 23 לחוק הטיס, 1927, ולתקנות ההפעלה, ודרכם נכנס כלי טיס למרחב הפיקוח התעופתי של ישראל, יצא ממנו או חלף בו, יראו אותם כאילו נקבעו לפי סעיף 81.
205. הוראות התעבורה האווירית במרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שהוקצה לשימוש התעופה האזרחית, שהיו מפורסמות ערב יום התחילה במסגרת שירות מידע תעופתי, יראו אותן כאילו נקבעו לפי סעיפים 82 או 92, לפי העניין.
206. (א) רישיון שניתן מאת השר לפי סעיף 2 לחוק רישוי שירותי התעופה לפני יום התחילה, ועמד בתוקפו ערב המועד האמור, יראו אותו כרישיון הפעלה מסחרית שניתן לפי סעיף 2 לחוק האמור, כנוסחו בסעיף 185(2) לחוק זה.
- (ב) היתר הפעלה עונתי שניתן מאת המנהל לפני יום התחילה כנוספו לרישיון שניתן מאת השר לפי סעיף 2 לחוק רישוי שירותי התעופה, ועמד בתוקפו ערב המועד האמור, יראו אותו כהיתר הפעלה שניתן לפי סעיף 8 לחוק האמור, כנוסחו בסעיף 185(8) לחוק זה, לתקופה שלגביה ניתן.

⁷⁵ ק"ת התשמ"ד, עמ' 1938.

(ג) תחילתו של סעיף 10א לחוק רישוי שירותי התעופה, כנוסחו בסעיף 185(10) לחוק זה, ביום תחילתן של תקנות לפי סעיף 10א(ו)(2) לחוק האמור, ובלבד שתקנות כאמור יותקנו לא יאוחר משלושה חודשים מיום התחילה; לא הותקנו תקנות כאמור, ידחה השר, בצו, באישור הוועדה, את מועד תחילתו של הסעיף האמור בשלושה חודשים נוספים בכל פעם.

ישראל כץ
שר התחבורה והבטיחות בדרכים

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

